

JAARVERSLAG SCHOOLJAAR 2007-2008

Lokale overlegplatforms

Hoe werken LOP's?

Vlaams Ministerie van Onderwijs & Vorming
Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi)
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
<http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi>

Vlaamse overheid

Eindredactie

Johan De Backere, Gil Thys, Marc Van de maele
LOP-deskundige, AgODi, Scholen Basisonderwijs en CLB
Katrien Deman
Adjunct van de directeur, AgODi, Scholen Secundair Onderwijs en DKO
Sophie Huybrechts, Daphne Rombauts
Adjunct van de directeur, AgODi, Scholen Basisonderwijs en CLB
Marleen Lembrechts
Afdelingshoofd, AgODi, scholen Basisonderwijs en CLB
Paul Mahieu
Voorzitter LOP Basisonderwijs Antwerpen
Valeer Schodts
Voorzitter LOP Basis- en Secundair onderwijs Diest
Patrick Vanspauwen
LOP-coördinator, AgODi, Scholen Basisonderwijs en CLB
Kurt Van Damme
LOP gegevensanalist, AgODi, Scholen Basisonderwijs en CLB
Veerle Van de Velde
LOP-deskundige. Coördinatie Jaarverslag; AgODi, Scholen Basisonderwijs en CLB

Verantwoordelijke uitgever

Guy Janssens
Administrateur-generaal; Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi)

Lay-out

Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
Communicatie
Patricia Vandichel

Foto

Ivan Put

Depotnummer

D/2009/3241/322

Druk

Departement Onderwijs en Vorming
Management Ondersteunende Diensten
Drukkerij

Publicatiedatum

november 2009

Inhoud

Inleiding	2
Deel 1: Samenstelling en werking van de LOP's	4
1.1 Evolutie in de samenstelling en werking van de LOP's.....	4
1.2 Werkingsgebieden	17
1.3 Voorzitters en deskundigen	18
1.4 Partners Engagementsverklaring.....	23
1.5 Budgettaire ondersteuning	24
1.6 LOP-beleidsplannen.....	26
Deel 2: Decretale opdrachten van het LOP	28
2.1 Omgevingsanalyse	28
2.2 Anderstalige nieuwkomers	31
2.3 Inschrijvingsrecht.....	36
2.3.1 Afspraken maken over inschrijvingsperioden	36
2.3.2 Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen	40
2.3.3 Bemiddelen bij weigeringen.....	43
2.3.4 Criteria vastleggen voor het weigeren van elders definitief uitgesloten jongeren	46
2.3.5 Dubbele inschrijvingen	48
2.3.6 Afspraken i.v.m. experimenten in het kader van een aanmeldings-procedure.....	48
2.4 Kleuterparticipatie.....	49
Deel 3: Uitbouw van een lokaal onderwijs (kansen)beleid	52
3.1 Samenwerking met lokale niet-decretale partners	52
3.2 Samenwerking met het flankerend onderwijsbeleid.....	55
3.3 Beleidsprioriteiten van de minister.....	57
Deel 4: Samenvatting en aanbevelingen	59

Inleiding

Met het in voege treden van het decreet voor gelijke onderwijskansen I¹ in 2002, zijn er verspreid over heel Vlaanderen een 70-tal lokale overlegplatforms (LOP's) actief die lokale partners hebben samengebracht die op één of andere manier de gelijke onderwijskansen van de jongeren in de regio mee kunnen helpen realiseren.

Dat zijn niet alleen de scholen, CLB's en hun schoolbesturen/inrichtende machten maar ook vertegenwoordigers van de ouderverenigingen, lerarenvakbonden, leerlingenraden, verenigingen waar armen het woord nemen, etnisch-culturele verenigingen, onthaalbureaus, de integratiesector, het onderwijsopbouwwerk, de gemeentebesturen en lokaal relevante socioculturele en/of economische partners.

De drie centrale doelstellingen van elke LOP-werking zijn:

- Het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen;
- Het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie;
- Het bevorderen van sociale cohesie.

In het licht van deze drie doelstellingen werden volgende opdrachten van het LOP decreetaal vastgelegd:

- Het opmaken van een omgevingsanalyse over de gelijke onderwijskansen in de regio;
- Het maken van afspraken om a) optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, b) het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie en c) het bevorderen van sociale cohesie, na te streven;
- Het maken van afspraken over de opvang, het aanbod en de toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar het onthaalonderwijs en de opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers naar het gewoon onderwijs;
- Het maken van afspraken over het inschrijvingsbeleid van de scholen (o.a. over gemeenschappelijke voorrangperiodes voor GOK- en niet GOK-leerlingen en gemeenschappelijke inschrijvingsperiodes, het communiceren van het inschrijvingsbeleid van de scholen) en het bemiddelen bij klachten over de toepassing van het inschrijvingsrecht;
- Het vastleggen van criteria en procedures volgens welke scholen voor secundair onderwijs de inschrijving van elders in de loop van het schooljaar definitief uitgesloten leerlingen mogen weigeren;
- Het ontwikkelen van instrumenten om dubbele inschrijvingen te voorkomen;
- Het maken van afspraken om de kleuterparticipatie te verhogen;
- Het bereiken van akkoorden in verband met eventuele experimenten in het kader van een aanmeldingsprocedure;
- Het opnemen van bijkomende opdrachten door het LOP zelf.

¹ Decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen I (B.S. 14 september 2002).

Elk LOP wordt voorgezeten door een voorzitter en ondersteund door een LOP-deskundige. De voorzitter wordt, op voorstel van het LOP, aangesteld door de Vlaamse Regering. Deze Vlaamse Regering voorziet ook in de aanstelling van deskundigen die de inhoudelijke en organisatorische ondersteuning van de LOP-werking waarnemen.

De Afdeling Scholen Basisonderwijs en CLB's van AgODi stuurt de LOP-deskundigen aan en ondersteunt de LOP-werking bij de implementatie van bestaande en nieuwe beleidslijnen en regelgeving. Vanaf het schooljaar 2007-2008 zal AgODi de voortgang van de LOP-werking ook jaarlijks rapporteren a.d.h.v. volgende thematische rubrieken:

- *Ontwikkelingen in de samenstelling en werking van de LOP's*: hoe verloopt de participatie aan en de ondersteuning van de LOP-werking?
- *Ontwikkelingen in de wijze waarop de LOP's vorm en inhoud geven aan hun verschillende decreta-
tale opdrachten*;
- *Ontwikkelingen in de wijze waarop de LOP's meewerken aan de uitbouw van een lokaal
onderwijs(kansen)beleid*: hoe werkt het LOP in dit kader samen met lokale besturen en andere lokale partners?

Op basis van de vastgestelde ontwikkelingen worden ook enkele aanbevelingen geformuleerd.

Voor de opmaak van dit jaarverslag hebben we ons gebaseerd op:

- De verslaggeving van de LOP's;
- De periodieke voortgangsrapportages van de LOP-werking opgemaakt door de LOP-deskundigen;
- De jaarlijkse monitoring van de LOP-werking a.d.h.v. een selectie van kritische indicatoren (gegevens aangeleverd door de LOP-deskundigen).

Wat betreft de jaarlijkse monitoring, konden we voor het schooljaar 2007-2008 maar gegevens aanleveren van 63 van de 70 LOP's. Voor zeven LOP's die in opheffing of sterke herstructurering waren, werd het niet meer opportuun gevonden om de gegevens alsnog te actualiseren.

Waar mogelijk (beschikbaar) hebben we de gegevens voor het schooljaar 2007-2008 wel vergeleken met gegevens uit eerder uitgevoerde evaluatiestudies van de LOP-werking (2004 en 2006²).

Met dit jaarverslag hopen we een nuttig instrument ter hand te stellen aan iedereen die geïnteresseerd is in en/of betrokken is bij de LOP-werking. Niet in het minst denken we daarbij aan de voorzitters en leden van de verschillende LOP's die de werking lokaal mee vorm geven. Daarnaast denken we echter ook aan de koepelorganisaties en de begeleiders diversiteit die de LOP-werking mee helpen ondersteunen en aan de beleidsmakers (en andere relevante intermediairs) die op de verschillende subsidiaire niveaus belangrijke hefboomen in handen hebben om de LOP-werking in de toekomst verder te versterken.

Alvast veel leesplezier.

² - Deneire A., A. Blicq, P. Van Petegem (2004) Opstart van de Lokale Overlegplatforms in Vlaanderen. Antwerpen: Instituut voor Onderwijs & Informatiewetenschappen – onderzoeksgroep EduBRON.
- AgODi (2007) Lokale overlegplatforms. Evaluatie werking 2004-2006.
<http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi>

Deel 1: Samenstelling en werking van de LOP's

1.1 Evolutie in de samenstelling en werking van de LOP's

◆ Vertegenwoordiging van verschillende partners in het LOP

In het schooljaar 2007-2008 werden in totaal 3506 mandaten opgenomen door vertegenwoordigers van de verschillende decretale geledingen in de 63 bevraagde LOP's.

Vergelijken we het gemiddeld aantal opgenomen mandaten in het LOP van het schooljaar 2007-2008 met het schooljaar 2006-2007, dan blijven de aantallen vrij stabiel (zie tabel 1).

Tabel 1: Aantal opgenomen mandaten in het LOP
Eigen bevraging

	2007-2008 N=63	2006-2007 N=68
Aantal mandaten		
Grootstad	932	922
Centrumstad	1313	1255
Andere	1261	1380
Totaal	3506	3557
Gemiddeld aantal mandaten per LOP		
Grootstad	155	154
Centrumstad	63	60
Andere	35	34
Totaal	56	52

In de interne LOP-evaluatie van AgODi (2004-2006)³ werd er al op gewezen dat, in het licht van de ruimere LOP-opdrachten en het verstevigen van de werking, een uitbreiding van de LOP's met niet in het decreet genoemde, maar lokaal relevant geachte partners verder moest worden aangemoedigd.

Via amendering van het verzameldecreet van 13 juni 2007⁴ werd het aantal te coöpteren lokale socioculturele en/of economische partners door de LOP's uitgebreid van maximaal vier naar maximaal tien.

Tabel 2 illustreert dat intussen het aantal gecoöpteerde partners in de LOP's is toegenomen (met 14% t.o.v. schooljaar 2006-2007). Dit geldt het meest uitgesproken voor de centrumsteden.

3 AgODi (2007) Lokale overlegplatforms. Evaluatie werking 2004-2006. <http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi>

4 Decreet betreffende het onderwijs XVII, goedgekeurd 13 juni 2007 (B.S. 21-08-07).

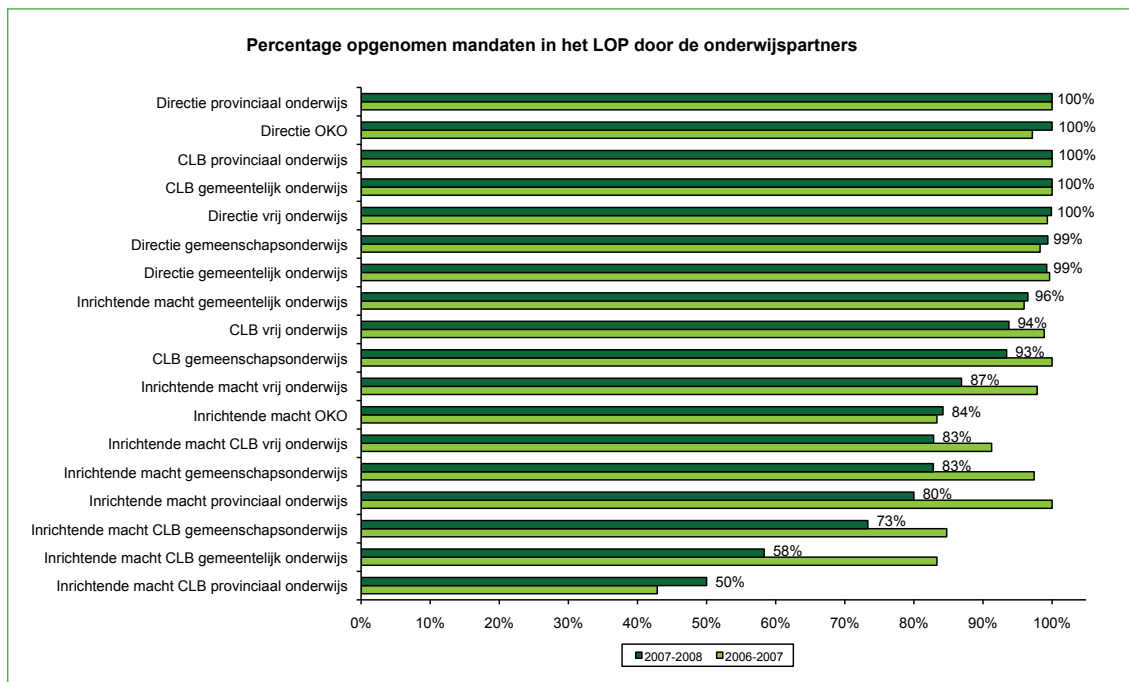
Tabel 2: Aantal gecoöpteerde partners in het LOP
Eigen bevraging

	2007-2008 N=63	2006-2007 N=68
Aantal gecoöpteerde partners		
Grootstad	27	24
Centrumstad	64	48
Andere	92	88
Totaal aantal LOP's	183	160
Gemiddeld aantal gecoöpteerde partners per LOP		
Grootstad	4,5	4,0
Centrumstad	3,0	2,3
Andere	2,6	2,1
Totaal aantal LOP's	2,9	2,4

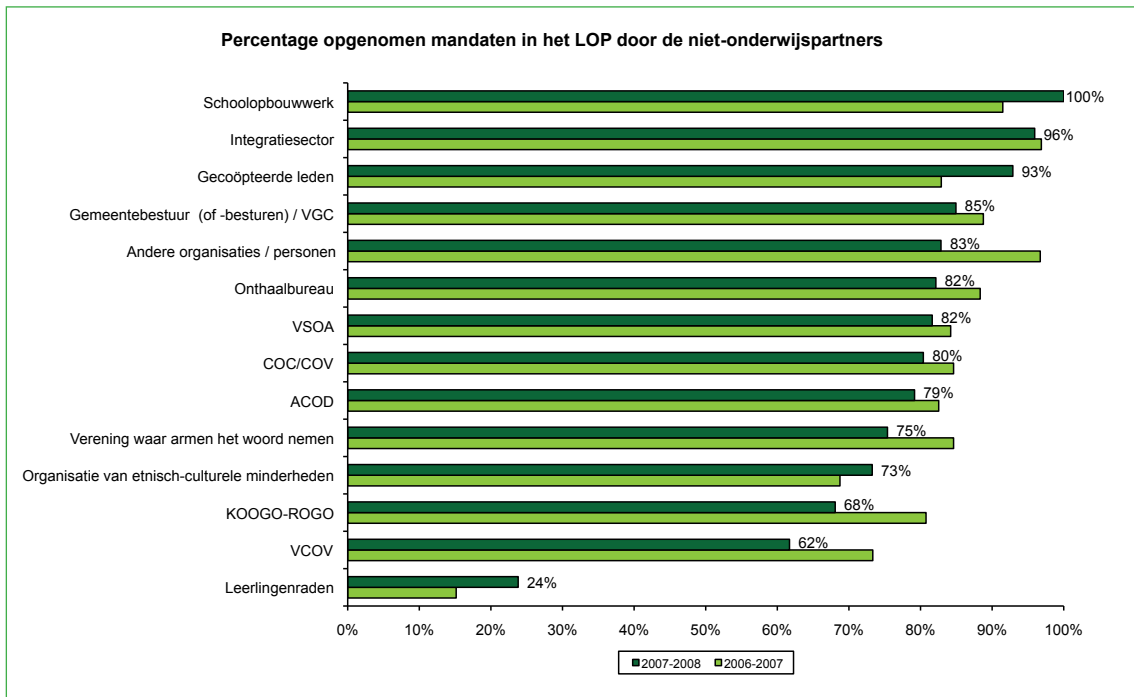
Net als in het schooljaar 2006-2007 stellen we vast dat vooral de inrichtende machten van scholen en CLB's problemen blijven hebben met het opnemen van hun mandaat in de LOP-werking. De situatie is er in het schooljaar 2007-2008 voor de meeste inrichtende machten nog (licht) op achteruit gegaan (zie figuur 1).

Bij de niet-onderwijspartners merken we dat vooral de leerlingenraden, maar ook de ouderverenigingen, de verenigingen waar armen het woord nemen en de etnisch-culturele zelforganisaties het moeilijk blijven hebben om hun mandaten op te nemen (minstens ¼ van de te begeven mandaten kon niet worden opgenomen) (zie figuur 2). Ondanks de mogelijkheid om méér socio-economische en/of culturele partners te coöpteren, blijven sommige LOP's "andere leden" registreren zonder dat deze officieel werden gecoöpteerd.

Figuur 1

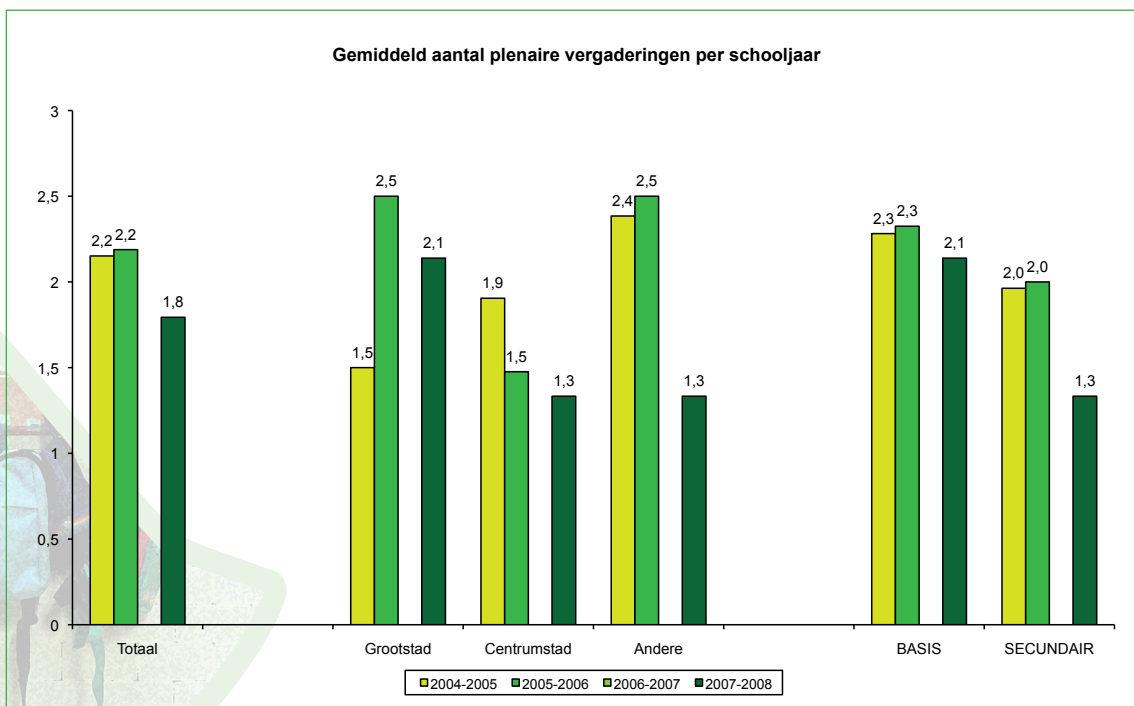
Figuur 2

◆ **Plenaire vergaderingen**

T.o.v. de vorige schooljaren zien we dat het **gemiddelde aantal plenaire vergaderingen** dat werd georganiseerd tijdens het schooljaar 2007-2008, is afgenomen (zie figuur 3). Dit geldt het meest uitgesproken voor de LOP's voor het secundair onderwijs en in niet- grootsteden. In vier centrumsteden werd afgelopen schooljaar zelfs geen enkele plenaire vergadering georganiseerd.

Figuur 3

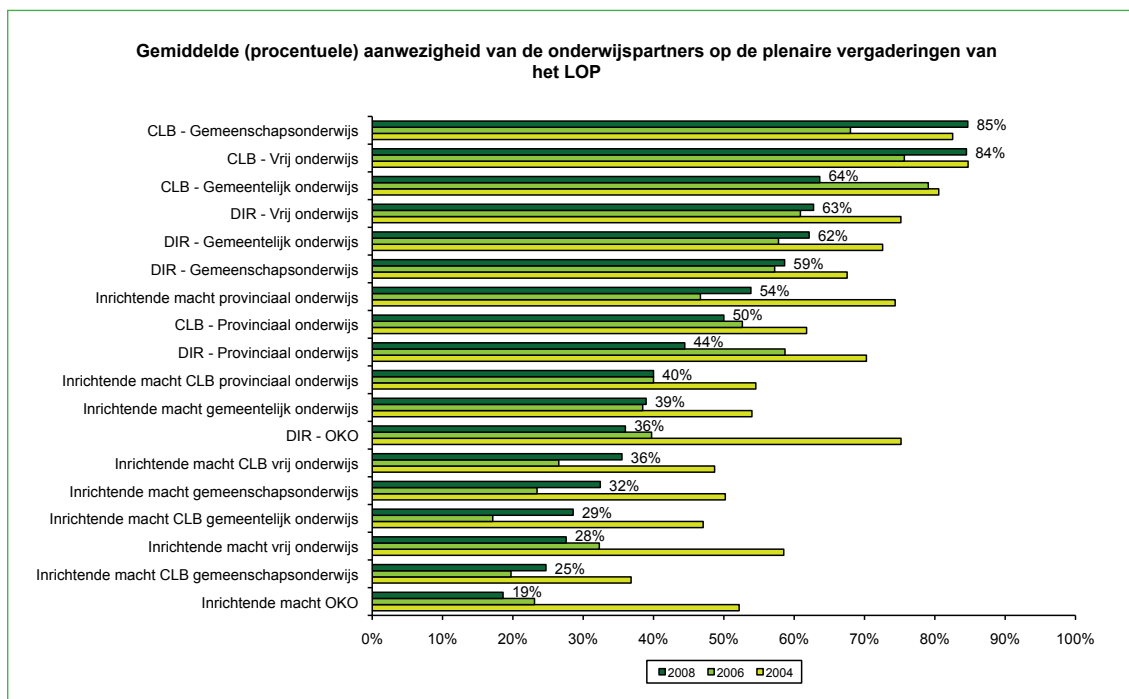
Kijken we naar de gemiddelde procentuele aanwezigheid van de onderwijspartners op deze plenaire vergaderingen dan stellen we vast dat de CLB's van het vrij onderwijs en het GO! gemiddeld het meest aanwezig waren (gemiddelde procentuele aanwezigheid op de vergaderingen van méér dan 80%) (zie figuur 4). Bij de CLB's van het gemeentelijke en provinciale onderwijs bleef de participatie moeizamer verlopen (gemiddeld 64% en 50% aanwezigheid).

De gemiddelde aanwezigheid van schooldirecties bleef dan weer schommelen rond het niveau van 2006 (ongeveer 60%). De aanwezigheid van schooldirecties van het provinciaal onderwijs en OKO kalfde echter nog verder af. De mogelijkheid van schoolbesturen/ inrichtende machten om zich te laten vertegenwoordigen door hun schooldirecties/directies van CLB's op de plenaire vergaderingen, had weinig effect op hun gemiddelde aanwezigheidscijfers. Deze bleven op het niveau van 2006.

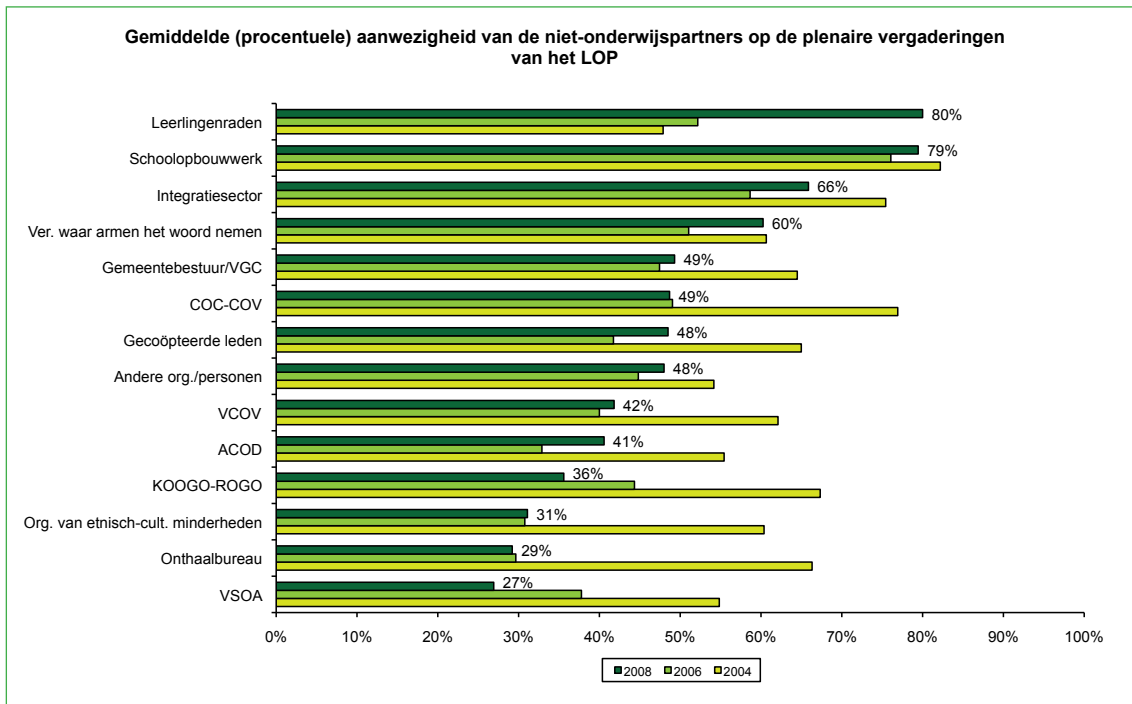
Kijken we vervolgens naar de niet-onderwijspartners dan zien we dat in vergelijking met 2006-2007 de partners die toen gemiddeld het meest aanwezig waren, dit het schooljaar 2007-2008 nog méér uitgesproken waren (zie figuur 5).

Vooraf vertegenwoordigers van VSOA, het onthaalbureau, de organisaties voor etnisch-culturele minderheden en KOOGO-ROGO (ROGO werd inmiddels GO! ouders) bleven ook in het schooljaar 2007-2008 lage aanwezigheidscijfers optekenen, met een gemiddelde aanwezigheid van om en bij de 30% op een plenaire vergadering.

Figuur 4

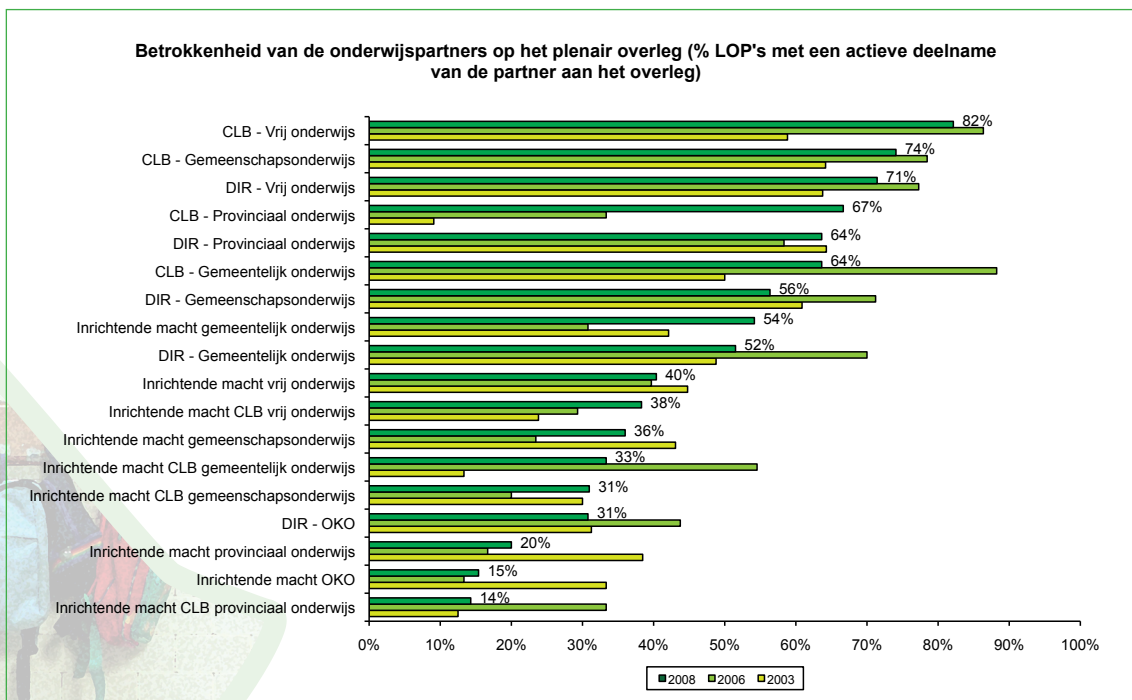

Figuur 5

Naar **betrokkenheid** op het overleg in de zin van informatie uitwisselen en actief deelnemen aan het overleg en de besluitvorming, zien we algemeen dat bij de onderwijspartners de CLB's en schooldirecties méér betrokken waren dan hun inrichtende machten/schoolbesturen (zie figuur 6). Deze vaststellingen golden ook al voor 2004 en 2006. T.o.v. 2006 zien we de betrokkenheid bij (evenveel) partners toe- en afnemen.

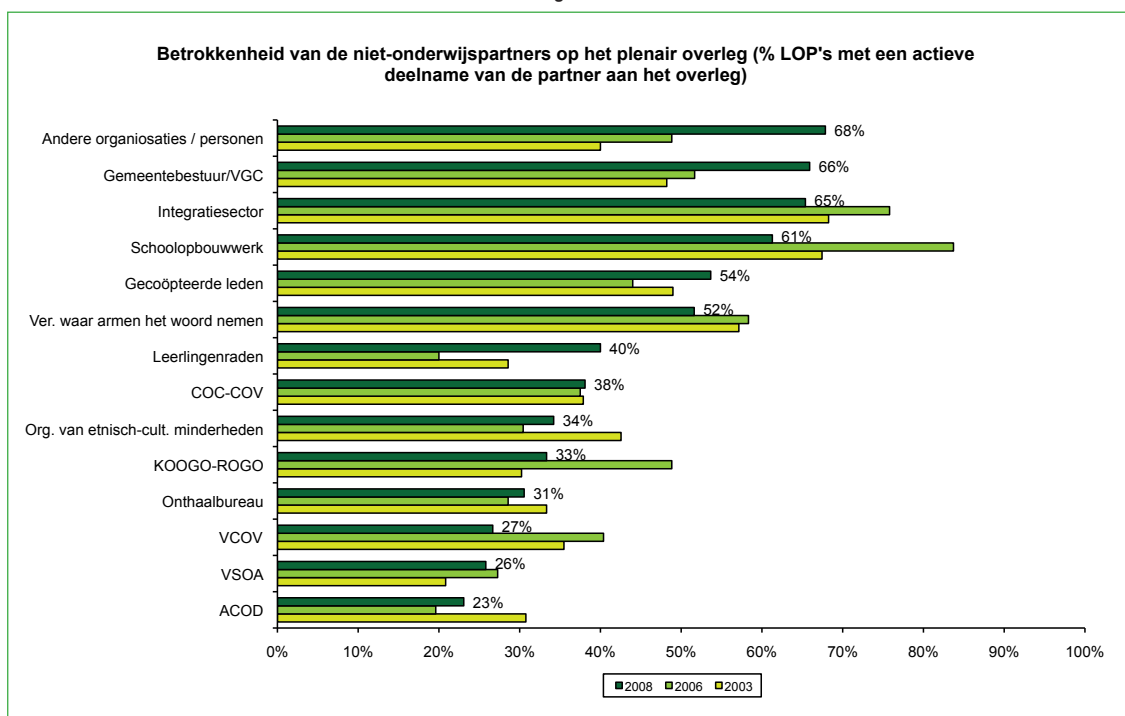
Figuur 6

Bij de niet-onderwijspartners waren afgelopen schooljaar vooral de gecoöpteerde of andere (niet-gecoöpteerde) leden, het schoolopbouwwerk, de integratiesector, de gemeentebesturen en verenigingen waar armen het woord nemen, betrokken op het overleg. Nog dan betekende dit dat in maximaal 50 tot 68% van de LOP's, deze partners informatie uitwisselden en actief deelnamen

aan het overleg en de besluitvorming. Gelijkaardige vaststellingen werden ook eerder al opgetekend in de interne LOP-evaluatie van 2006.

Figuur 7

◆ **Dagelijkse besturen**

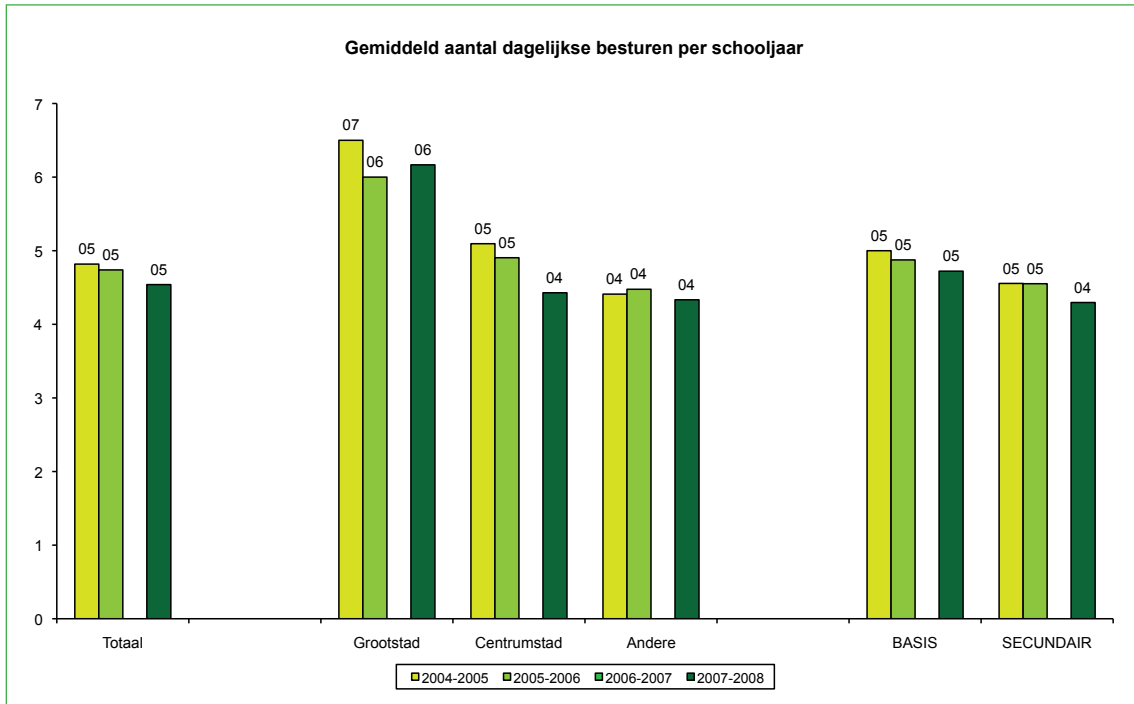
Elk LOP heeft naast een plenaire vergadering ook een dagelijks bestuur dat de besprekingen en beslissingen van het lokaal overlegplatform voorbereidt en dat gemachtigd kan worden de bevoegdheden van het lokaal overlegplatform over te nemen.

Gemiddeld telde afgelopen schooljaar een dagelijks bestuur 13 leden (zie tabel 3). In de grootste steden steeg dit aantal nog tot gemiddeld 26 leden. Hiermee blijven we ongeveer op hetzelfde niveau als het schooljaar 2005-2006.

Tabel 3: Aantal mandaten in het dagelijks bestuur van het LOP
Eigen bevraging

2005-2006	Totaal aantal mandaten	Aantal LOP's	Gemiddeld aantal mandaten per LOP	2007-2008	Totaal aantal mandaten	Aantal LOP's	Gemiddeld aantal mandaten per LOP
Grootstad	154	6	26	Grootstad	154	6	26
Centrumstad	313	21	15	Centrumstad	292	21	14
Andere	358	39	9	Andere	350	36	10
Totaal	825	66	13	Totaal	796	63	13

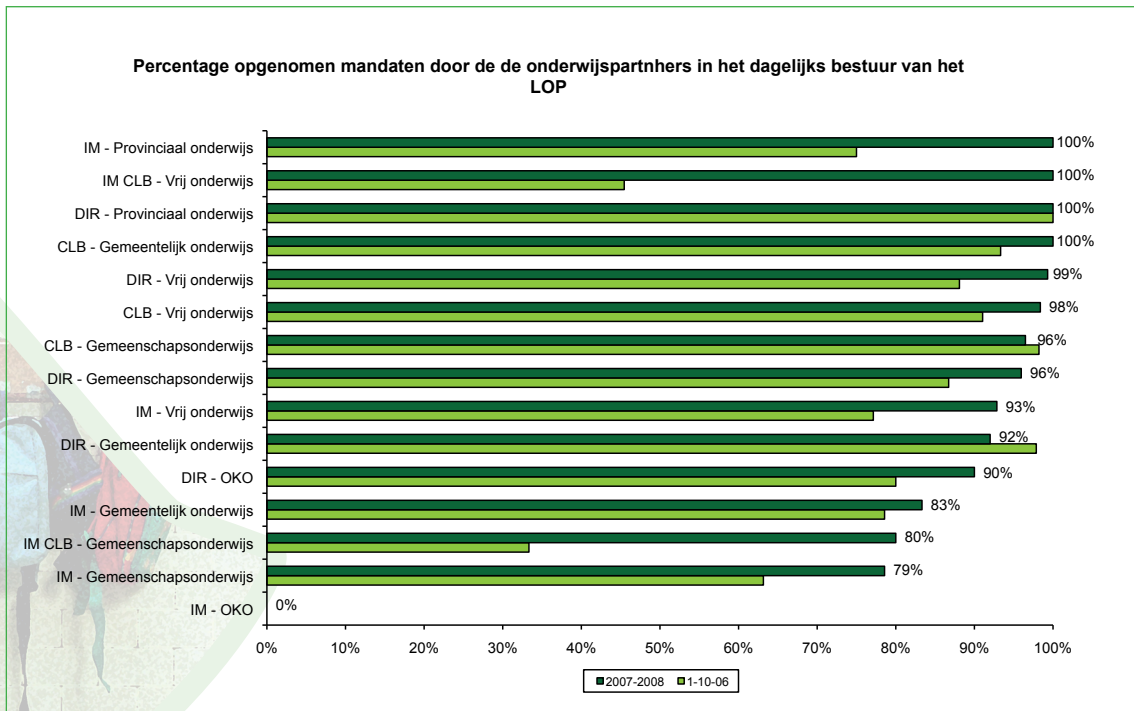
Figuur 8

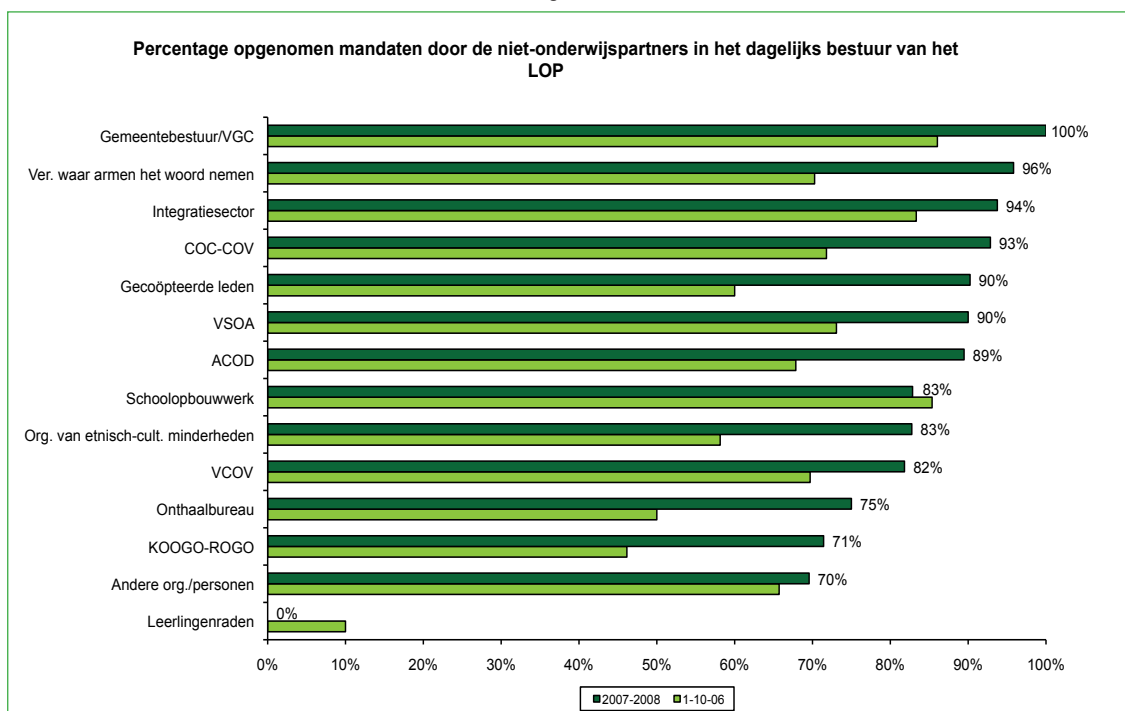
Een dagelijks bestuur **vergaderde** afgelopen schooljaar **gemiddeld** 4,5 keer. LOP's voor het basis-onderwijs en in de grootsteden vergaderden nog iets meer (gemiddeld 4,7 en 6,2 keer). Over de schooljaren heen, merken we een lichte daling van het aantal vergaderingen.

Hiertegenover staat dat we zowel bij de onderwijs- als niet-onderwijspartners een toename konden vaststellen van het **aantal toegewezen mandaten** in het dagelijks bestuur dat ook effectief werd **opgenomen** (zie figuren 9 en 10).

Figuur 9

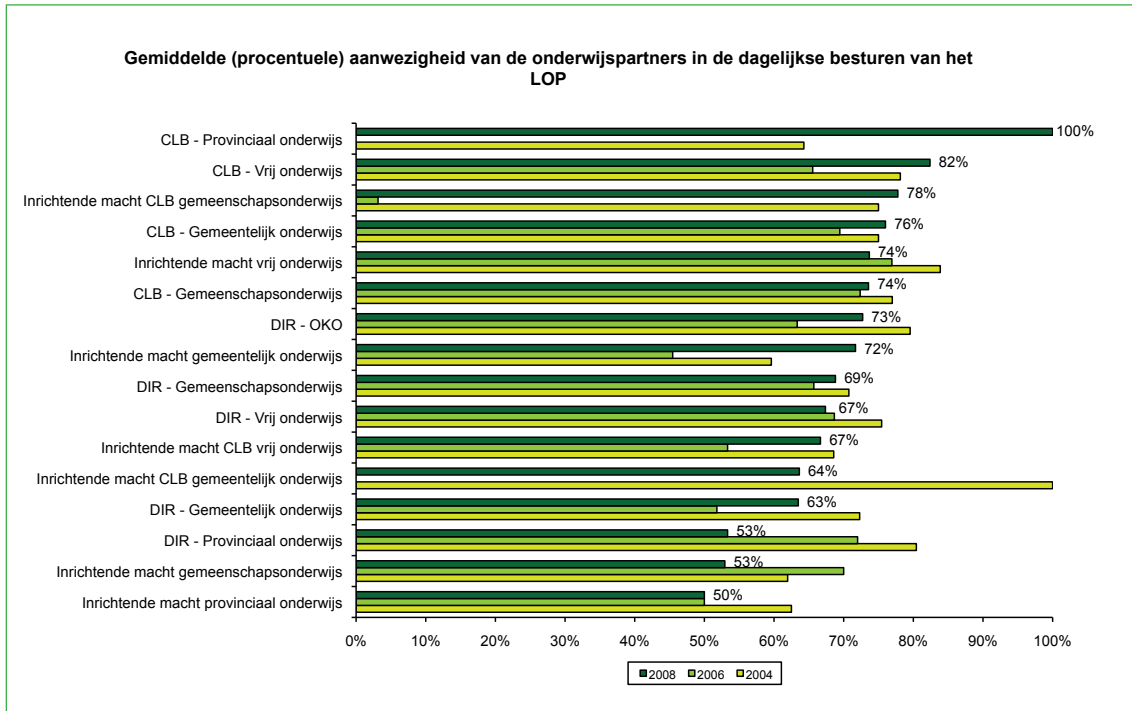
Figuur 10

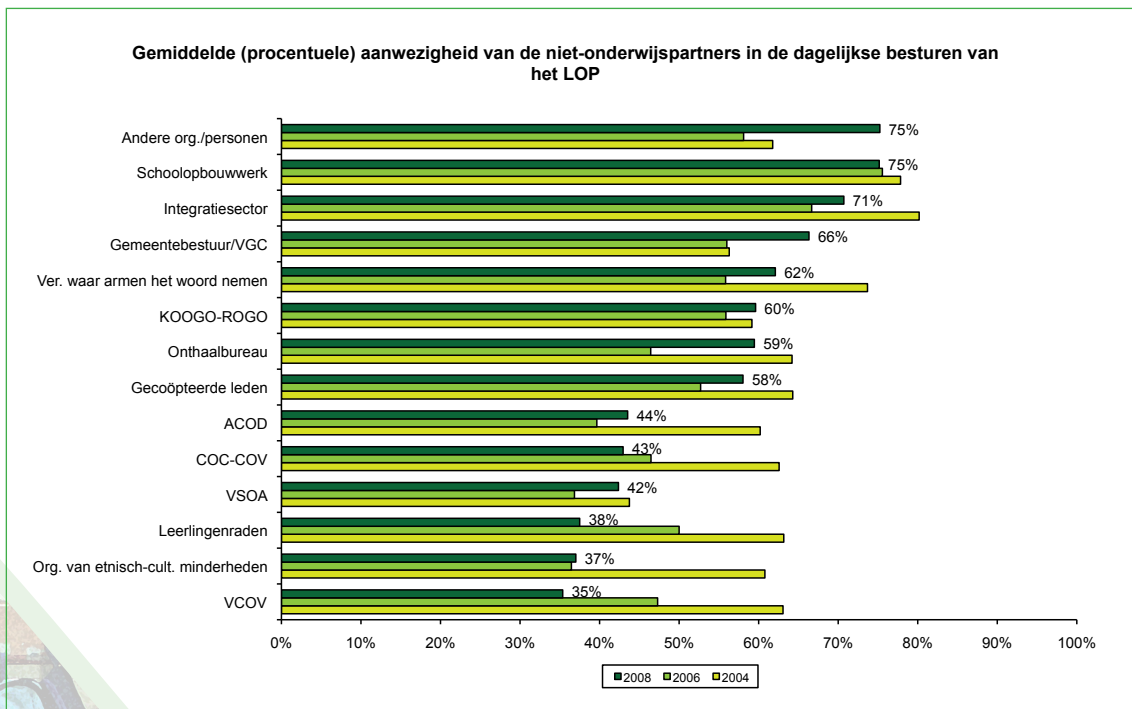
Bij de onderwijspartners merken we ook dat de **gemiddelde procentuele aanwezigheid** van de leden op de dagelijkse besturen t.o.v. het schooljaar 2005-2006, was toegenomen (bij 13 geledingen) of min of meer gestabiliseerd (bij drie geledingen) (zie figuur 11). Geen enkele geleding zakte nog onder een gemiddelde procentuele aanwezigheid van 50% van haar vertegenwoordigers op de vergaderingen van het dagelijks bestuur.

Bij de niet-onderwijspartners stellen we vast dat de geledingen die het in 2006 al moeilijk hadden om aanwezig te zijn op de dagelijkse besturen, het ook moeilijk bleven hebben. De gemiddelde procentuele aanwezigheid op de vergaderingen daalde voor het VCOV van 47% naar 35%, voor de leerlingenraden van 50% naar 38% en voor het COC-COV van 46% naar 43%. (zie figuur 12). Voor de organisaties van etnisch-culturele verenigingen bleef de gemiddelde procentuele aanwezigheid hangen rond 37%. Voor het VSOA en ACOD noteerden we een lichte inhaalbeweging (van 37% naar 42% en van 40% naar 44%). Ook alle andere geledingen maakten een inhaalbeweging t.o.v. hun aanwezigheidscijfers in 2006.

Figuur 11

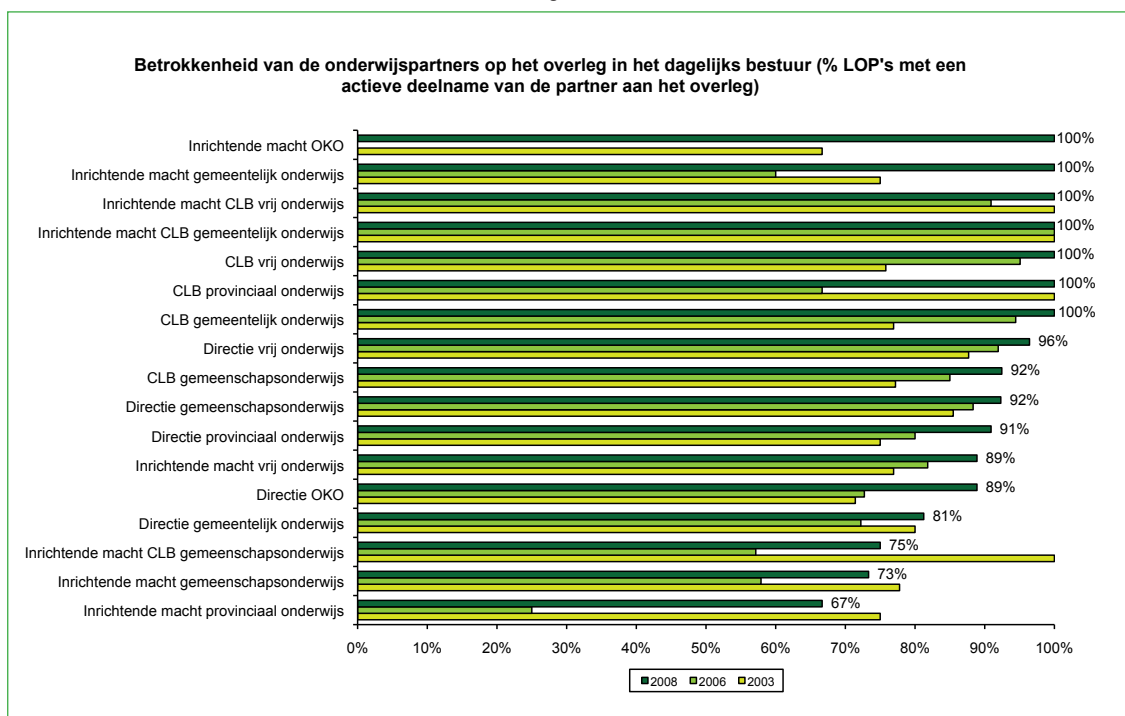

Figuur 12

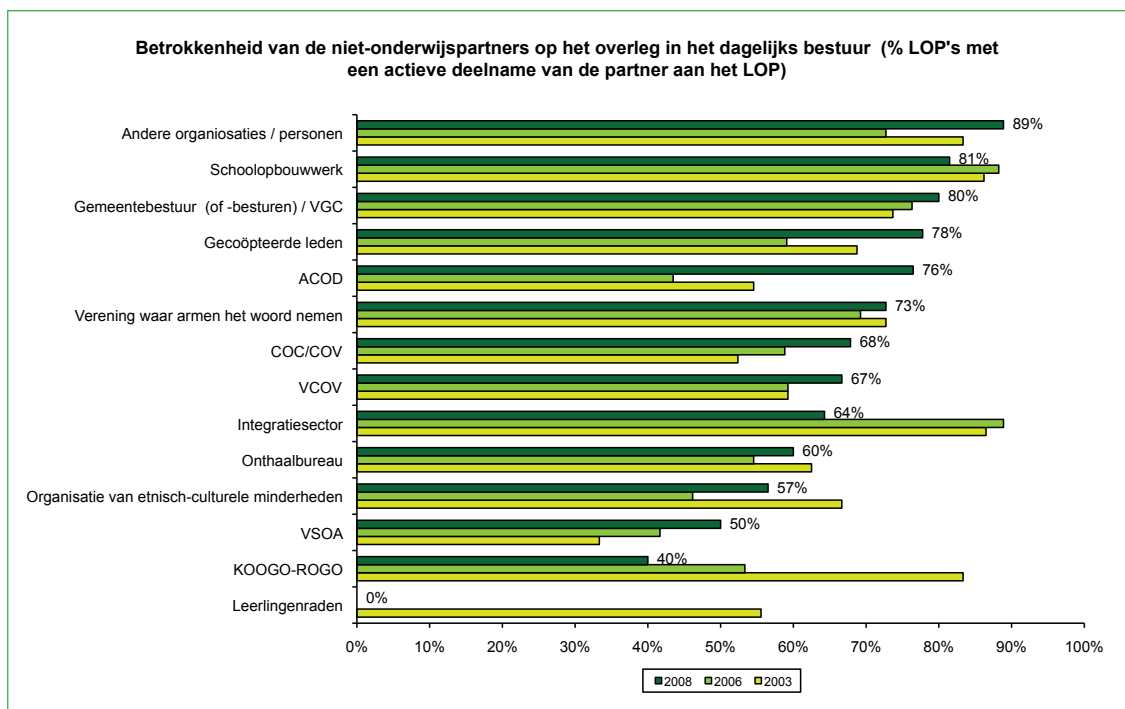

Bijna alle partners in het dagelijks bestuur lieten afgelopen schooljaar ook een toegenomen **betrokkenheid** op het overleg optekenen (zie figuren 13 en 14). Deze toegenomen betrokkenheid was vooral uitgesproken bij de onderwijspartners. Bij KOOGO-ROGO, het schoolopbouwwerk, maar nog meer bij de integratiesector, zagen we afgelopen schooljaar een terugval.

Figuur 13

Figuur 14

◆ **Bemiddelingscel**

Van de 63 bevroegde LOP's hadden 62 LOP's een bemiddelingscel met een vaste samenstelling. Een bemiddelingscel telde gemiddeld zes gemandateerde leden (in de grootsteden elf) (zie tabel 4). Deze cijfers zijn vergelijkbaar met de bevraging in 2006. In deze cellen blijven vooral directies van (vooral) CLB's en scholen sterk vertegenwoordigd. De niet-onderwijspartners maakten van amper 1/3 van de bemiddelingscellen deel uit en dit is in het schooljaar 2007-2008 nog verder afgenomen.

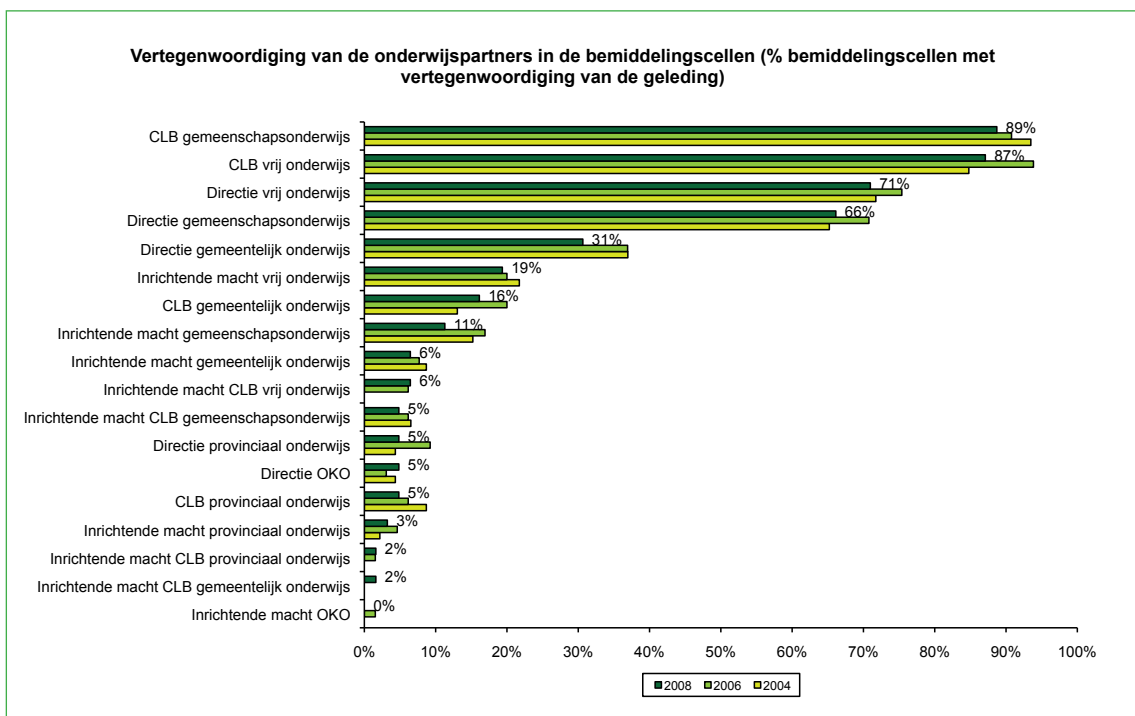
Voor een beschrijving van de wijze waarop deze bemiddelingscellen het schooljaar 2007-2008 functioneerden, verwijzen we verder naar 2.3.3 van dit rapport.

Tabel 4: Aantal mandaten in de bemiddelingscel van het LOP

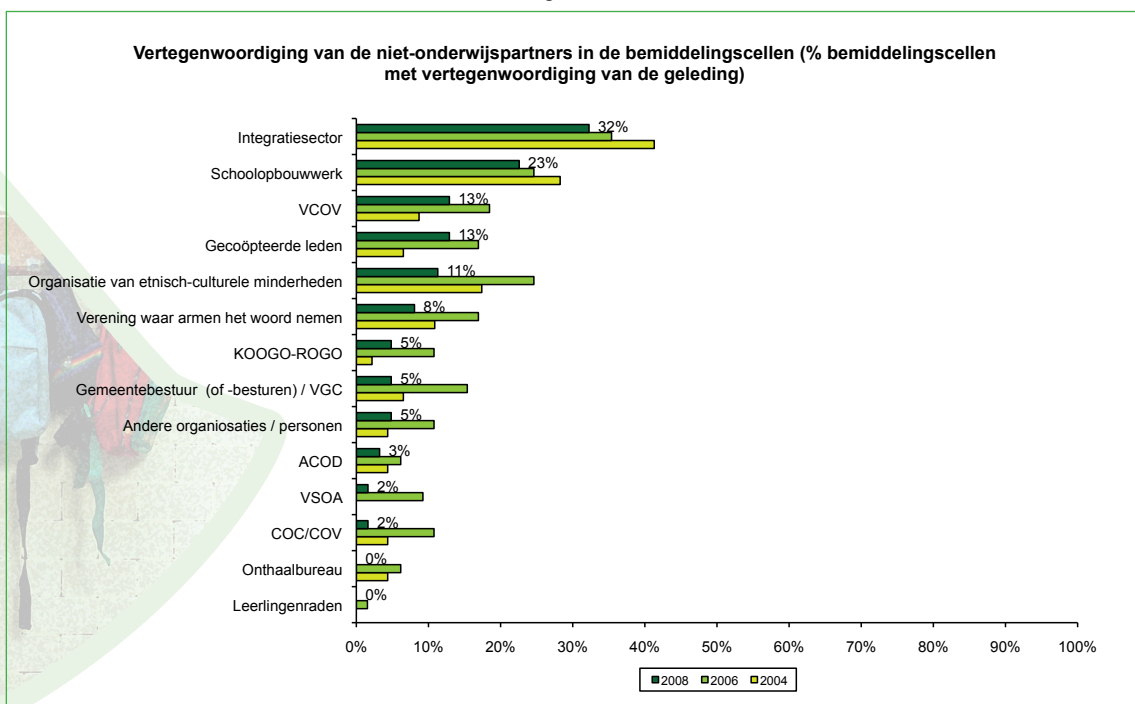
Eigen bevraging

1/10/2006	Totaal aantal mandaten	Aantal LOP's	Gemiddeld aantal mandaten per LOP	2007-2008	Totaal aantal mandaten	Aantal LOP's	Gemiddeld aantal mandaten per LOP
Grootstad	57	6	10	Grootstad	57	5	11
Centrumstad	134	20	7	Centrumstad	106	21	5
Andere	201	39	5	Andere	183	36	5
Totaal	392	65	6	Totaal	346	62	6

Figuur 15

Figuur 16

◆ LOP-werkgroepen

In nogal wat LOP's ligt de klemtoon (en dynamiek) van de werking in de werkgroepen waar vooral inhoudelijk, ondersteunend en beleidsvoorbereidend werk wordt verricht.

Gemiddeld telde een LOP afgelopen schooljaar 3,8 werkgroepen (met een minimum van één en een maximum van negen werkgroepen) (zie tabel 5). LOP's voor het basisonderwijs en in de grootsteden telden gemiddeld vier tot bijna zes werkgroepen.

**Tabel 5: Aantal lopende werkgroepen van het LOP
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	Aantal werkgroepen per LOP		
	Gemiddelde	Minimum	Maximum
Grootstad	5,7	3	8
Centrumstad	3,4	1	9
Andere	3,8	1	9
BASIS	4,0	1	9
SECUNDAIR	3,6	1	9
Totaal	3,8	1	9

Een gemiddelde werkgroep van het LOP vergaderde afgelopen schooljaar 3,2 keer (met een minimum van geen en een maximum van 12) met een 11-tal leden waarvan 81% aanwezig was op de vergaderingen (zie tabel 6).

**Tabel 6: Aantal werkgroepen met vergaderfrequentie, gemiddeld aantal leden en aanwezigheid
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	Aantal vergaderingen per werkgroep			Aantal leden per werkgroep			Aanwezigheid per werkgroep		
	Gemiddelde	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Minimum	Maximum
Grootstad	3,7	0	9	15,0	5	23	69%	31%	90%
Centrumstad	3,1	0	8	13,1	5	27	77%	40%	100%
Andere	3,2	0	12	9,0	3	25	86%	40%	100%
BASIS	3,2	0	12	10,9	3	27	82%	40%	100%
SECUNDAIR	3,2	0	9	11,5	4	25	79%	31%	100%
Totaal	3,2	0	12	11,1	3	27	81%	31%	100%

**Tabel 7: Thema's waarrond werkgroepen actief zijn in het LOP
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	# LOP's	
Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt	4	6,3%
Anderstalige nieuwkomers*	22	34,9%
Anderstaligheid	12	19,0%
Armoede	26	41,3%
Brede school	7	11,1%
Communicatie naar specifieke doelgroepen*	40	63,5%
Communicatie rond inschrijvingsrecht*	19	30,2%
Huiswerk	8	12,7%
Inschrijvingsbeleid*	20	31,7%
Leerzorg	9	14,3%
Leren en werken	1	1,6%
Opvoedingsondersteuning	18	28,6%
Ouder- en schoolbetrokkenheid	35	55,6%
Participatie aan het kleuteronderwijs*	29	46,0%
Participatie van specifieke doelgroepen*	23	36,5%
School- en studietoelagen	18	28,6%
Schoolkosten	22	34,9%
Schoolloopbaan en doorstroming	24	38,1%
Sociale cohesie	12	19,0%
Spijbelen en schoolverzuim	21	33,3%
Taalbeleid	14	22,2%
Taalstimulering	18	28,6%
Time-out	12	19,0%
Tuchtmaatregelen en definitieve uitsluitingen	11	17,5%
Andere	27	42,9%
Totaal aantal LOP's	63	-

* Thema's die onmiddellijk aansluiten bij de decretaale opdrachten van het LOP

Tabel 7 illustreert duidelijk dat nogal wat LOP's via hun werkgroepen op heel wat thema's actief waren. Naast de decretaal opgelegde thema's scoorden ook volgende thema's hoog: schoolloopbanen en doorstroming (38% van de LOP's), schoolkosten (35% van de LOP's), spijbelen en schoolverzuim (33% van de LOP's), taalbeleid/stimulering (29% van de LOP's), opvoedingsondersteuning (29% van de LOP's).

Kijken we ook naar welke partners zich in het schooljaar 2007-2008 engageerden voor één of verscheidene werkgroepen, dan stellen we vast dat vanuit de onderwijspartners vooral schooldirecties en CLB's in heel wat LOP's actief waren in werkgroepen (zie tabel 8). Van de niet-onderwijspartners waren vooral de gemeentebesturen, de integratiesector en het schoolopbouwwerk actief in de werkgroepen (in minstens 45% tot 60% van de LOP's). Opvallend hier is toch ook het engagement van de organisaties van etnisch-culturele minderheden (in 33% van de LOP's) en van de verenigingen waar armen het woord nemen (in 32% van de LOP's). Onder de lokale niet-decretaale partners die participeerden aan werkgroepen van het LOP, noteerden we vooral een sterke aanwezigheid van Kind & Gezin (in 32% van de LOP's) en het OCMW (in 27% van de LOP's).

**Tabel 8: Aantal LOP's waar partners actief zijn in werkgroepen van het LOP
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

Onderwijspartners	Aantal LOP's N=63		Niet-onderwijspartners	Aantal LOP's N=63		Niet-decretale gele- dingen	Aantal LOP's N=63	
Directie vrij onderwijs	52	82,5%	COC/COV	9	14,3%	OCMW	17	27,0%
Directie gemeenschapson- derwijs	49	77,8%	ACOD	7	11,1%	VDAB	1	1,6%
Directie gemeentelijk on- derwijs	35	55,6%	VSOA	2	3,2%	CAW/JAC	4	6,3%
Directie provinciaal onderwijs	7	11,1%	VCOV	11	17,5%	Gezinsbond / Gezinsraad	1	1,6%
Directie OKO	5	7,9%	KOOGO-ROGO	5	7,9%	Kind en Gezin / Kinder- opvang	20	31,7%
Inrichtende macht vrij on- derwijs	10	15,9%	Leerlingenraden	1	1,6%	Scholengemeenschap	10	15,9%
Inrichtende macht gemeen- schapsonderwijs	7	11,1%	Gecoöpteerde leden	6	9,5%	CDO/CDV/Syntra/...	3	4,8%
Inrichtende macht gemeente- lijk onderwijs	5	7,9%	Organisatie van etnisch- culturele minderheden	21	33,3%	Hogeschool	4	6,3%
Inrichtende macht provinciaal onderwijs	1	1,6%	Vereniging waar armen het woord nemen	20	31,7%	Bijzondere jeugdzorg	8	12,7%
Inrichtende macht OKO	1	1,6%	Integratiesector	36	57,1%	Jeugdsector	7	11,1%
CLB vrij onderwijs	51	81,0%	Onthaalbureau	18	28,6%	Belangenorganisatie (ACW, Unizo, ...)	0	0,0%
CLB gemeenschapsonderwijs	47	74,6%	Schoolopbouwwerk	29	46,0%	Vereniging voor socio- cultureel vormingswerk	4	6,3%
CLB gemeentelijk onderwijs	14	22,2%	Gemeentebestuur (of -besturen) / VGC	39	61,9%	Hulpverlening	6	9,5%
CLB provinciaal onderwijs	7	11,1%				Samenlevingsopbouw	10	15,9%
Inrichtende macht CLB vrij onderwijs	1	1,6%				Politie	10	15,9%
Inrichtende macht CLB ge- meenschapsonderwijs	0	0,0%				Andere	30	47,6%
Inrichtende macht CLB ge- meentelijk onderwijs	0	0,0%						
Inrichtende macht CLB pro- vinciaal onderwijs	0	0,0%						

1.2 Werkingsgebieden

Sinds het schooljaar 2002-2003 zijn 70 lokale overlegplatforms voor het basis- en secundair onderwijs actief in prioritair afgebakende gemeenten en regio's van Vlaanderen. Er waren 41 LOP's voor het basisonderwijs en 29 LOP's voor het secundair onderwijs.

De samenstelling van deze prioritaire LOP-regio's werd in 2008 herbekeken in functie van:

- Een aantal kwantitatieve criteria: % GOK-leerlingen in de gemeenten, aanwezigheid van voldoende scholen met een duidelijke spanning tussen hoge en lage concentratiescholen);
- Lokaal beargumenteerde vragen naar uitbreiding, opsplitsing, herschikking of inperking van de huidige regio's.

De voorgestelde hertekening werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 23 mei 2008 en voorzag in:

- De opheffing van volgende zes LOP's:
 - Hoeilaart-Huldenberg-Kraainem- Overijse-Tervuren-Wezenbeek-Oppem basis
 - Beersel-Hoeilaert-Linkebeek-Overijse-St-Genesius-Rode-St-Pieters-Leeuw secundair
 - Beersel-Drogenbos-Linkebeek-Sint-Genesius-Rode basis
 - Kapellen basis

- Kapellen secundair
- Arendonk basis
- De oprichting van volgende vijf LOP's:
 - Roeselare basis
 - Bilzen basis
 - Bilzen-Hoeselt-Tongeren secundair
 - Halle-Beersel-Sint-Pieters-Leeuw basis
 - Halle-Beersel-Sint-Pieters-Leeuw secundair
- Een sterke bijsturing van het werkingsgebied van volgende vijf LOP's:
 - Moerbeke-Waas werd uit het LOP Lokeren secundair gehaald
 - Oud-Turnhout werd uit het LOP Turnhout basisonderwijs gehaald
 - Arendonk en Oud-Turnhout werden uit het LOP Turnhout secundair gehaald
 - Hechtel-Eksel werd toegevoegd aan het LOP Heusden-Zolder/Houthalen-Helchteren secundair⁵
 - splitsing van LOP Ronse-Geraardsbergen basis

Bij deze herschikking werd aangegeven dat op termijn de uitwerking van een standaardprocedure voor periodieke bijsturingen van prioritaire LOP-regio's wenselijk is. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met het aanwezige maatschappelijke en beleidsmatige draagvlak. Ook de vraag naar een procedure voor de oprichting van LOP's in niet-prioritaire gemeenten zal op termijn moeten worden opgenomen.

In de context van herschikkingen van bestaande en de oprichting van nieuwe LOP-regio's, werden ook de mogelijkheden van samenwerkingsverbanden tussen LOP's met mogelijke partners buiten het LOP-gebied verkend.

- In functie van het uitwerken van een kwaliteitskader voor het afsluiten van samenwerkingsakkoorden van LOP's met mogelijke partners buiten de LOP-regio, werd een vijftal vormen van samenwerking opgevolgd. We zullen evalueren of verankering van bepaalde voorwaarden voor samenwerking in de regelgeving al dan niet aangewezen is.

1.3 Voorzitters en deskundigen

Voorzitters

Elk LOP beschikt over een voorzitter die – op voordracht van elk LOP – door de Vlaamse Regering voor een periode van vier jaar wordt aangesteld om het lokale overleg mee te organiseren en vorm te geven.

Elke nieuwe voorzitter ondertekent bij zijn aanstelling een verklaring waarin de engagementen staan opgelijst die van hem of haar worden verwacht bij de uitoefening van zijn mandaat.

Op 1 januari 2008 ontvingen 57 voorzitters hiervoor een jaarlijkse forfaitaire vergoeding⁶. Hiervan waren er acht voorzitter van twee LOP's. Sinds de aanvang van de LOP's worden 33 LOP's (of 33%) nog steeds voorgezeten door dezelfde voorzitter als bij de start, 23 LOP's kenden al een tweede en één LOP zelfs een derde voorzitter. In het schooljaar 2007-2008 werden drie nieuwe voorzitters aangesteld. 37 LOP's (of 53%) hadden een voorzitter met vier jaar of méér LOP-ervaring, 15 LOP's (of 21%) werden voorgezeten door een voorzitter met minder dan één jaar LOP-ervaring.

Afgelopen periode werd sterk geïnvesteerd in het structurele overleg met de voorzitters:

⁵ Voor een volledig overzicht van de huidige 70 LOP's, zie <http://www.ond.vlaanderen.be/gok/lop>.

⁶ Eenzelfde voorzitter kan – m.u.v. van de LOP's Antwerpen, Gent en Brussel basis en secundair – meerdere overlegplatforms voorzitten. In voorkomend geval ontvangt hij een vergoeding per overlegplatform.

◆ **Algemeen: ontstaan van directe communicatie**

Vanuit een aantal voorzitters werd in het verleden al aangedrongen op meer rechtstreeks contact van de voorzitters met het centrale beleid in Brussel. Het communicatiekanaal van de voorzitters met dat centrale beleid via de LOP-deskundigen werd als waardevol ervaren maar te indirect.

Op initiatief van een aantal voorzitters werd in het schooljaar 2006-2007 een eerste aanzet gegeven tot de uitbouw van een meer direct communicatiekanaal. In een vergadering met de minister werd door de voorzitters een circuit van communicatie en overleg uitgetekend dat in het schooljaar 2007-2008 verder uitgebouwd zou worden:

- De lokale voorzitters komen *geregeld per provincie* samen om te overleggen en informatie uit te wisselen;
- De lokale voorzitters mandateren per provincie *een vertegenwoordigende voorzitter* die deel uitmaakt van een beperkte delegatie voorzitters die een drietal keren per jaar samenkomt in Brussel (samen met een vertegenwoordiging vanuit AgODi en het kabinet van de minister);
- Eén keer per jaar wordt een *ontmoeting met de minister* georganiseerd waarop alle voorzitters en LOP-deskundigen zijn uitgenodigd;
- De LOP's in de grootsteden (Brussel, Antwerpen en Gent) nemen in dit geheel een aparte plaats in.

◆ **Evolutie in 2007-2008**

- Overleg per provincie:
 - In een aantal provincies bestond al de traditie van geregeld overleg tussen voorzitters en LOP-deskundigen;
 - In de provincies Limburg en Vlaams-Brabant vond dit overleg op geregelde basis plaats en is het goed gestructureerd. Ook in West-Vlaanderen was er geregeld overleg. In Oost-Vlaanderen werd het overleg recent terug opgestart. Alleen in de provincie Antwerpen liep dit moeizaam en kwam geregeld overleg moeilijk van de grond;
 - De aanpak was verschillend per provincie. Dat wordt mede verklaard door de historiek van samenwerking tussen de LOP's enerzijds en de rol die voorzitters en LOP-deskundigen in dit overleg wensen te spelen anderzijds.

- Gemandateerde voorzitters:

Alle provinciale overlegkernen hadden een voorzitter afgevaardigd als gemandateerde in de groep "gemandateerde voorzitters", met uitzondering van Antwerpen. In deze groep gemandateerde voorzitters zetelden ook de afgevaardigde voorzitters uit de grootsteden Brussel en Antwerpen, maar een afgevaardigde voorzitter uit Gent ontbreekt.

- Samenkomst met de minister:

De minister nodigde alle voorzitters uit voor een overlegronde in Brussel. De voorzitters vergaderden in thematische werkgroepen van waaruit signalen en vragen aan de minister werden voorgelegd.

◆ **Aantal samenkomsten**

- Per provincie: het aantal samenkomsten per provincie varieerde sterk, afhankelijk van de traditie in elke provincie. Toch werd een minimum van drie keer vergaderen per schooljaar als voorwaarde voor een effectief overleg vooropgesteld;
- Gemandateerde voorzitters: drie vergaderingen;
- Met de minister: er is één vergadering per jaar met de minister gepland.

◆ **Agenda's**

- De agenda's van de provinciale overlegmomenten werden lokaal door voorzitters en LOP-deskundigen bepaald;
- De agenda's van de vergadering van de gemandateerde voorzitters werden door de betrokken voorzitters bepaald, in samenspraak met de coördinator van de LOP-deskundigen die eveneens aan dit overleg deelnam. Ook signalen uit de LOP's en uit het provinciaal overleg bepaalden mede de agenda van deze samenkomsten;
- De agenda van de samenkomst met de minister werd in hoofdzaak bepaald door de groep gemandateerde voorzitters.

◆ **Signalen vanuit deze overlegorganen**

Signalen uit deze overlegorganen waren samen te vatten in volgende rubrieken:

- Pertinente vraag voor overleg met de LOP's - in casu de voorzitters - over doel, opdrachten en evaluatie van de LOP's;
- Duidelijke vraag naar de erkenning van de lokale verantwoordelijkheid van de LOP's;
- Duidelijke verwijzing naar de diversiteit tussen de LOP's;
- Vragen over de rol van scholengemeenschappen en hun verhouding tot de LOP's op het werkveld;
- Vragen over de verhouding van LOP's en Flankerend Lokaal Onderwijsbeleid;
- Duidelijkheid over lokale beleidsplannen en afwijzing van een algemeen blauwdruk-format;
- Vraag naar eigen invulling van voortgangsrapporten;
- Vragen over de zeggingskracht van LOP's in het kader van het inschrijvingsbeleid;
- Vraag naar transparante gegevensverstrekking vanuit het centrale beleid naar de lokale LOP's.

◆ **Globale evaluatie van deze overlegstructuur**

- Deze overlegstructuur zal pas effectief en efficiënt werken als de basis ervan - het provinciaal overleg tussen voorzitters - goed wordt ingevuld. Daartoe moeten twee voorwaarden worden vervuld:
 - Er moet op geregelde basis overleg worden georganiseerd, met een minimum van éénmaal per trimester;
 - De agenda van dat overleg moet door de voorzitters worden bepaald.
- De verticaal opgebouwde overlegstructuur - van provincie via gemandateerden naar centraal overleg - kan worden verrijkt door meer horizontaal overleg rond bepaalde thema's die gemeenschappelijk zijn aan alle LOP's. De huidige LOP-fora voldoen gedeeltelijk aan die vraag maar overleg georganiseerd door de voorzitters zelf, zal wellicht effectiever zijn;
- De uitbouw van de getekende overlegstructuur heeft nu al enkele duidelijke pluspunten opgeleverd:
 - Er wordt door de coördinator van de LOP-deskundigen geregeld een e-brief verstuurd naar de voorzitters met nuttige en praktische informatie;
 - De voorzitters hebben elkaar beter leren kennen en ervaren dat problemen en uitdagingen in hun eigen LOP ook in andere LOP's voorkomen;
 - Overleg over de provincies heen en met de minister heeft een duidelijke meerwaarde, vooral op informatief vlak maar nog te weinig op beleidsmatig vlak;
 - Nieuwe voorzitters kunnen gebruik maken van de gecreëerde kanalen om expertise op te doen. Op dit punt zou vanuit het voorzittersoverleg bijkomend initiatief genomen kunnen worden.

Deskundigen

De inhoudelijke en organisatorische ondersteuning van de 70 LOP-werkingen gebeurt door LOP-deskundigen. Op 1 januari 2008 waren er 27 LOP-deskundigen actief. Veertien onder hen waren contractueel aangesteld en 13 onder hen gedetacheerd vanuit een school of CLB.

Rekening houdend met de schaalgrootte en kenmerken van de leerlingenpopulatie zijn verschillende LOP's aan één LOP-deskundige toegewezen. Op 1 januari 2008 hadden vier LOP-deskundigen één LOP onder hun bevoegdheid, zes deskundigen twee LOP's, twaalf deskundigen drie LOP's en nog eens vijf deskundigen vier LOP's. Tijdens het schooljaar 2007-2008 werden vier nieuwe LOP-deskundigen aangeworven.

Zeventien van de zeventwintig LOP-deskundigen werkten op 1 januari 2008 al méér dan vijf jaar als LOP-deskundige, vijf LOP-deskundigen werkten tussen één en vijf jaar en nog eens vijf LOP-deskundigen werkten minder dan één jaar als LOP-deskundige. Drieënveertig van de zeventig LOP's (of 61%) werden nog altijd ondersteund door dezelfde LOP-deskundige, éénentwintig LOP's werden al door een tweede LOP-deskundige en zes LOP's door méér dan drie LOP-deskundigen ondersteund.

De afdeling Scholen Basisonderwijs en CLB van AgODi stuurt de LOP-deskundigen aan en ondersteunt via hen ook de LOP-werking administratief, logistiek en inhoudelijk bij de implementatie van bestaande en nieuwe beleidslijnen en regelgeving. De afdeling stelde hiertoe vanuit de LOP-middelen o.a. een LOP-coördinator en een deeltijdse beleidsmedewerker aan.

In functie van een goede opvolging en aansturing van de LOP-deskundigen (en via hen ook de LOP-werking):

◆ Kwam in het schooljaar 2007-2008 het deskundigenoverleg dertien maal samen

Dit overleg kreeg een vast stramien waarbij veel aandacht uitging naar het betrekken van de LOP-deskundigen via interactieve gesprektafels. Tijdens dit overleg werden vooral items geprogrammeerd rond nieuwe beleidsobjectieven en –regelingen.

Volgende sprekers waren er te gast:

- John De Plecker over de nieuwe financiering;
- Veronique Adriaens over het impulsplan kleuterparticipatie;
- Lize Van Dijck over 'Naar gelijke onderwijskansen: De maatschappelijke taak van het onderwijs in het licht van de multiculturele samenleving';
- Tina Van Eyken, Gust De Preter en Chris Cnop over de Campagne welzijnszorg armoede en onderwijs ;
- Hilde Ballon over de concrete vragen m.b.t. het statuut van de (contractuele) LOP-deskundigen;
- Elke Naessens over de huidige stand van zaken in verband met het flankerend onderwijsbeleid;
- Evi Neven over de acties in het spijbelactieplan (SAP) waarin de LOP's vernoemd worden;
- John De Plecker over de overvolle kleuterklassen;
- Leo Bormans over de werking van Klasse;
- Guy Janssens over de beheersovereenkomst;
- Kathy Jacobs over de inbreng van Kind en Gezin rond kleuterparticipatie;
- Anne-Marie Van Wijnsberghe en Hilde Jamine over schooltoelagen;
- Kris Coremans over "Inschrijvingsrecht vs. Vervoersrecht";

- Elfi De Boos en Patrice Caremans over de evaluatie 'Focus op ...';
- Ludo Veny over de Commissie inzake leerlingenrechten;
- Hilde Vanderheyden (entiteit curriculum) over "peilingen in het basisonderwijs".

De planning en prioritering van thema's voor het deskundigenoverleg voor het schooljaar 2008-2009 werd uitgewerkt op basis van reflecties rond volgende vijf thema's (input vanuit het miniseminarie in april 2008 in Blankenberge – zie ook verder):

- Werken aan visie – missie;
- Collegiale ontmoeting – ervaringsuitwisseling;
- Uitwisseling met LOP-partners;
- Vorming;
- Verhouding LOP-centraal versus LOP-lokaal.

◆ **Werd de voortgang in de LOP-werkingen ook opgevolgd via een zestal voortgangsrapporten opgemaakt door de LOP-deskundigen.**

In deze rapporten gaven de deskundigen de opstokers, knelpunten, signalen en vragen aan bij de verschillende LOP-werkingen die ze ondersteunen. Feedback op deze rapportages werd door de coördinator zowel individueel als collectief (via de resumés van de opgemaakte voortgangsrapporten) teruggekoppeld naar de LOP-deskundigen.

◆ **Werd ook het vormingsplan van de LOP-deskundigen verder verfijnd.**

- Er vond een eerste miniseminarie voor de LOP-deskundigen plaats op 10 en 11 april 2008 in Blankenberge, waarbij het werken rond een visie/missie van het LOP één van de centrale thema's was. Deze visie/missie is o.a. een belangrijk richtinggevend instrument bij de opmaak van een beleidsplan voor het LOP (zie ook verder);
- De richtlijnen m.b.t. de opmaak van LOP-beleidsplannen werden op 25 april 2008 in een gezamenlijke vormingsdag van de Vlor en AgODi toegelicht aan de LOP-voorzitters, deskundigen en begeleiders diversiteit. Via deze plannen - waarin de objectieven op korte, middellange en lange termijn worden vastgelegd - willen we in de toekomst het planmatig en gestructureerd werken in de LOP's bevorderen en de zelfevaluatiecultuur binnen de LOP-werkingen verder stimuleren (zie ook verder);
- De vormingsnoden werden zowel individueel (via de jaarlijkse evaluatie- en opvolgingsgesprekken) als collectief bevestigd. De collectieve prioriteiten kwamen naar voren op de planings- en prioriteitenvoormiddag van 20 juni 2008 die in het teken stond van evaluatie van het afgelopen schooljaar en het plannen en prioriteren van nieuwe thema's voor het volgende schooljaar (zie ook eerder).

◆ **Werd bijzondere aandacht besteed aan het verfijnen van het onthaalprogramma voor de nieuwe LOP-deskundigen (uitbreiding van het onthaalprogramma met een aantal introductiemodules en een mentorprogramma).**

Hierbij werden ook stappen gezet om het onthaal nog beter te integreren in het algemene onthaal van nieuwe medewerkers van AgODi.

◆ **Vergaderde het LOP-overleg (met uitsluitende vertegenwoordiging vanuit de afdeling Scholen Basisonderwijs en CLB van AgODi) 23 maal rond volgende vaste agendapunten:**

Het uittekenen en opvolgen van het personeelsbeleid, het financiële beleid, realisatie van het vormingsplan en de administratieve ondersteuning van de LOP-werking; het voorbereiden van vergaderingen en studiedagen; het opvolgen van actuele ontwikkelingen binnen de verschillende LOP's via de voortgangsrapportages; het opvolgen van beleidsontwikkelingen met weerslag op de LOP-werking en het opvolgen van de beleidsaanbevelingen geformuleerd op basis van de interne LOP-evaluatie⁷.

◆ **Vergaderde de GOK-stuurgroep (met vertegenwoordiging vanuit AgODi, het Departement Onderwijs en Vorming, de inspectie en het kabinet van de minister) zes maal rond volgende vaste agendapunten:**

Het opvolgen van actuele ontwikkelingen binnen de verschillende LOP's en het terugkoppelen van inhoudelijke ondersteuning; het opvolgen van beleidsontwikkelingen en toetsen van beleidsintenties met (mogelijke) weerslag op de LOP-werking; het opvolgen van de implementatie van nieuwe regelgeving en beleidslijnen met (mogelijke) weerslag op de LOP-werking; het opvolgen van de beleidsaanbevelingen geformuleerd op basis van de interne LOP-evaluatie.

◆ **Globale evaluatie van de ondersteuningsstructuur**

Tijdens de schooljaren 2005-2006 en 2006-2007 was er geen voltijdse coördinator. Gedurende een lange periode was er zelfs helemaal geen coördinator. Het schooljaar 2007-2008 was het eerste schooljaar waarin er opnieuw een voltijdse coördinator in dienst was en er ook een deeltijdse beleidsmedewerker werd aangesteld. Er werd globaal opnieuw sterker geïnvesteerd in de ondersteuning van de LOP-werking. Dat vertaalde zich in een duidelijkere structuur. Prioriteit lag o.a. in het uitwerken van een vormingsplan. De ondersteuningcel kon rekenen op de vaste medewerking van het afdelingshoofd en van een adjunct van de directeur.

1.4 Partners engagementsverklaring

Lokale vertegenwoordigers in de LOP-werkingen worden ondersteund door begeleiders diversiteit die zijn tewerkgesteld bij de koepelorganisaties die ze vertegenwoordigen in het LOP. De koepelorganisaties ontvangen voor deze begeleiders diversiteit jaarlijks een extra omkadering van het ministerie van Onderwijs en Vorming. De begeleiders diversiteit hebben als opdracht hun vertegenwoordigers te ondersteunen in hun deelname aan het LOP zodat ze op een positieve manier kunnen participeren aan dit lokale overleg.

Omdat het voor deze begeleiders niet gemakkelijk is om hun achterban te stimuleren en te begeleiden om op een positieve manier deel te nemen aan het lokale overleg (zie ook eerdere cijfers in dit rapport), werden afgelopen schooljaar verschillende initiatieven genomen om de samenwerking tussen de LOP-deskundigen en de begeleiders diversiteit rond dit aspect te optimaliseren:

- Er werd een nieuw concept van regio-overleg "*Focus op LOP-werking...*" opgezet waarbij de begeleiders diversiteit, deskundigen en voorzitters worden uitgenodigd door een LOP. Tijdens deze ontmoetingen wordt de concrete LOP-werking toegelicht en worden reflectiemomenten voorzien waarbij de verschillende deelnemers hun ervaringen, bevindingen, mogelijkheden en knelpunten met elkaar kunnen uitwisselen. Het ligt in de bedoeling van elke "*Focus op*" om enkele richtlijnen of engagementen te halen voor verdere opvolging en nauwere samenwerking tussen de voorzitters, deskundigen en begeleiders diversiteit. Tijdens het schooljaar 2007-2008

⁷ AgODi (2007) Lokale overlegplatforms. Evaluatie werking 2004-2006.
<http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi>

zetten een achttal LOP's hun deuren op deze wijze open. Uit de globale evaluatie op het einde van het schooljaar werden enkele verbetervoorstellen weerhouden waaronder een intensere samenwerking met de begeleiders diversiteit bij de inhoudelijke invulling van de "Focus op LOP-werking" en een sterkere focus op de LOP-werking rond een bepaald thema (wat mogelijkheid biedt tot méér diepgang);

- Naast het organiseren van gezamenlijke vormingsdagen voor de begeleiders diversiteit, LOP-voorzitters en –deskundigen (zie ook eerder), werden eveneens afspraken gemaakt met de Vlor om de jaarplannen van de begeleiders diversiteit inhoudelijk beter op te volgen.

AgODi participeerde in schooljaar 2007-2008 ook aan de Commissie Toelating en de Coördinatie Toelating, twee overlegorganen van de Vlor:

- In de *Coördinatie Toelating* wordt de onderlinge afstemming tussen de werkingen van de begeleiders diversiteit van de verschillende koepelorganisaties georganiseerd. Via de LOP-coördinator die zetelt in deze vergadering, wordt ook de afstemming met de werking van de LOP-deskundigen bewaakt;
- Aan de *Commissie Toelating* participeren de koepelorganisaties, de onderwijsadministratie en het kabinet van de minister. Zij volgen o.a. de uitvoering van de Engagementsverklaring "Diversiteit als meerwaarde" en het GOK-decreet I op, bereiden adviezen voor over het toelatingsbeleid en het lokaal overleg in het onderwijs, en legitimeren activiteiten van de Coördinatie Toelating.

1.5 Budget

Elk LOP krijgt jaarlijks een werkingsbudget om kosten die eigen zijn aan de lokale werking (vergaderkosten, verzendingen, organisatie van informatiedagen, opmaak van een infofolder...) te kunnen betalen.

Naast een basisbedrag voor elk LOP wordt 50% van het totale werkingsbudget verdeeld naar rato van het aantal scholen per LOP-gebied; weliswaar gewogen met een degressieve coëfficiënt. Hierdoor gebeurt de verdeling van de werkingsmiddelen in het voordeel van de kleinere LOP's. In het begrotingsjaar 2007 konden alle LOP's samen beschikken over een budget van 200.380 euro. In het begrotingsjaar 2008 was dat 203.299 euro.

Vanaf 2008 hebben de LOP's (op eigen verzoek) ook volledige financiële autonomie en verantwoordelijkheid. Met betrekking tot het gebruik van de werkingsmiddelen van het LOP heeft de LOP-voorzitter sindsdien het laatste woord en de verantwoordelijkheid. Uitgaven, die vanuit een sterk lokaal draagvlak verantwoord kunnen worden, staan niet langer ter discussie. AgODi is enkel nog verantwoordelijk voor een correcte administratieve afhandeling van de gemaakte kosten.

Nogal wat werkingen konden afgelopen schooljaar ook een beroep doen op de logistieke ondersteuning van de gemeentebesturen (VGC voor Brussel) die behoren tot hun LOP. Deze ondersteuning was vaak volledig gratis of tegen betaling van een beperkte toeslag (zie tabel 9).

**Tabel 9: Logistieke ondersteuning vanuit de gemeentebesturen/VGC van het LOP
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	LOP's		Gratis N LOP's	Met beperkte toeslag N LOP's	Met volledige vergoeding N LOP's	Geen Antwoord N LOP's
	Aantal	%				
Administratieve ondersteuning	14	22%	12	2	-	-
Audiovisuele ondersteuning	32	51%	29	-	3	-
Catering	39	62%	29	4	6	-
Vergaderzalen	48	76%	40	2	4	2

**Tabel 10: Logistieke ondersteuning vanuit de onderwijspartners van het LOP
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	Administratieve ondersteuning		Audiovisuele ondersteuning		Catering		Vergaderzalen	
	N LOP's	%	N LOP's	%	N LOP's	%	N LOP's	%
Directie vrij onderwijs	1	2%	3	5%	17	27%	27	43%
Directie gemeenschapsonderwijs	0	0%	5	8%	11	17%	16	25%
Directie gemeentelijk onderwijs	0	0%	1	2%	8	13%	11	17%
Directie provinciaal onderwijs	0	0%	1	2%	2	3%	3	5%
Directie OKO	0	0%	1	2%	1	2%	2	3%
Inrichtende macht vrij onderwijs	0	0%	1	2%	2	3%	3	5%
Inrichtende macht gemeenschapsonderwijs	0	0%	1	2%	1	2%	1	2%
Inrichtende macht gemeentelijk onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	1	2%
Inrichtende macht provinciaal onderwijs	0	0%	0	0%	1	2%	1	2%
Inrichtende macht OKO	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
CLB vrij onderwijs	0	0%	5	8%	12	19%	18	29%
CLB gemeenschapsonderwijs	0	0%	1	2%	6	10%	12	19%
CLB gemeentelijk onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
CLB provinciaal onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	1	2%
Inrichtende macht CLB vrij onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Inrichtende macht CLB gemeenschapsonderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Inrichtende macht CLB gemeentelijk onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Inrichtende macht CLB provinciaal onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%

Logistieke ondersteuning vanuit de onderwijspartners (bijna uitsluitend van directies van scholen en CLB's) bestond afgelopen schooljaar vooral uit het aanbieden van catering en vergaderzalen: 1/4 tot méér dan 1/3 van de LOP's kon hierop een beroep doen (zie tabel 10). Deze ondersteuning was meestal gratis, soms werd een beperkte toeslag gevraagd, uitzonderlijk een volledige vergoeding.

Logistieke ondersteuning vanuit de niet-onderwijspartners was beperkter. Vooral vanuit de vakbonden, de ouderverenigingen, de leerlingenraden en de etnisch-culturele minderheden was de ondersteuning om begrijpelijke redenen nagenoeg onbestaande (vaak werkingen met onbezoldigde vrijwilligers en beperkte werkingsmiddelen). De verenigingen waar armen het woord nemen vormden hierop een uitzondering, hoewel de ondersteuning in termen van aantal LOP's die hierop een beroep konden doen, beperkt bleef (nooit méér dan 8%). De aangeboden ondersteuning vanuit de niet-onderwijspartners was meestal ook gratis.

**Tabel 11: Logistieke ondersteuning vanuit de niet-onderwijspartners van het LOP
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	Administratieve ondersteuning		Audiovisuele ondersteuning		Catering		Vergaderzalen N LOP's	
	N LOP's	%	N LOP's	%	N LOP's	%	N LOP's	%
COC/COV	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
ACOD	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
VSOA	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
VCOV	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
KOOGO-ROGO	0	0%	0	0%	0	0%	1	2%
Leerlingenraden	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Gecoöpteerde leden	0	0%	0	0%	5	8%	4	6%
Organisatie van etnisch-culturele minderheden	0	0%	0	0%	1	2%	1	2%
Vereniging waar armen het woord nemen	0	0%	2	3%	4	6%	5	8%
Integratiesector	2	3%	2	3%	5	8%	6	10%
Onthaalbureau	2	3%	2	3%	2	3%	4	6%
Schoolopbouwwerk	4	6%	3	5%	2	3%	6	10%

De door bepaalde LOP's niet gebruikte budgetten kregen vanaf het schooljaar 2007-2008 ook een nieuwe bestemming. Deze budgetten werden vanaf toen gebruikt voor de financiering van projecten die in uitvoering gingen in de loop van het volgende begrotingsjaar, maar die nog konden worden begroot op het huidige jaar. Deze aanpak vermijdt dat LOP's - wegens de onkosten verbonden aan één project - in moeilijkheden komen bij de uitvoering van andere taken. De voorgestelde projecten moeten wel gedragen worden door het dagelijks bestuur en de plenaire vergadering en uiteraard gekaderd kunnen worden binnen de decretale opdrachten van het LOP.

Voor het begrotingsjaar 2007 werden zo vier projectvoorstellen ingediend en goedgekeurd door een panel van LOP-deskundigen. Het betroffen een project in het kader van de wisselwerking met het Franstalig onderwijs in Brussel, een informatiefilmpje rond OKAN in Brussel, een taalbevorderingsproject aan de Westkust en de wetenschappelijke evaluatie van studieondersteuning aan huis in Brugge. Gemiddeld kregen deze LOP's 2000 euro bijkomende middelen. Er werd ook 20500 euro geïnvesteerd in de verdere uitwerking van een bijdrage van de LOP's aan het Jaar van de Kleuter.

1.6 De LOP-beleidsplannen

Om de informatiedoorstroming en ervaringsuitwisseling van de LOP's met de Vlaamse overheid verder te versterken, werd in schooljaar 2007-2008 aan de LOP's ook gevraagd om een beleidsplan op te maken voor een periode van drie schooljaren, startend in het schooljaar dat volgt op het schooljaar waarin de (nieuwe) voorzitter werd aangesteld voor een nieuwe ambtsperiode.

Onder een beleidsplan verstaan we een document met (minimaal) in consensus afgesproken doelen/intenties waarrond men op korte, middellange en/of lange termijn wenst te werken. Hierbij gaat het zowel om intenties/doelstellingen gebaseerd op:

- de (verplichte) decretale opdrachten van het LOP;
- de beleidsprioriteiten van de minister;
- de eigen LOP-opdrachten.

Met deze plannen willen we het planmatig en gestructureerd werken in de LOP's bevorderen en de zelfevaluatiecultuur verder versterken. Om tegemoet te komen aan het procesmatig werken van de LOP's, werd echter afgezien van een vast format waarbinnen de beleidsplannen moesten

worden opgeleverd (tegen 31 december 2008). Wel werd een checklist van topics overgemaakt aan de LOP's die we bij voorkeur aan bod zagen komen in de LOP-beleidsplannen.

Aan de hand van jaarlijks opgemaakte voortgangsrapportages door de LOP's, hopen we de lokale werkingen in de toekomst (nog) beter te kunnen opvolgen, ondersteunen en eventueel bij te sturen waar nodig.

Deel 2: Decretale opdrachten van het LOP

2.1 Omgevingsanalyse

Alle LOP's zijn decretaal verplicht om een omgevingsanalyse op te maken van de gelijke onderwijskansen binnen hun werkingsgebied.

AgODi heeft hiertoe een gegevensanalist in dienst die de LOP's ondersteunt op volgende manieren:

- *Opmaak van standaardtabellen (op basis van de beschikbare gegevens in de databanken van het ministerie van Onderwijs en Vorming)* die door de deskundige via intranet raadpleegbaar zijn. Deze standaardtabellen zijn gebaseerd op de rubrieken van het minimumformat⁸ dat door de Vlor werd opgesteld om de LOP's te ondersteunen bij de opmaak van hun omgevingsanalyses;
- *Op vraag van de LOP's: opmaak van bijkomende tabellen "op maat" (eveneens op basis van de beschikbare gegevens in de databanken van het ministerie van Onderwijs en Vorming)*. De gegevensanalist ondersteunt de deskundigen bij hun vraagformulering (vraagverheldering) en – op vraag – tevens bij de analyse en interpretatie van de opgevraagde tabellen;
- *Ondersteuning van LOP's die zelf gegevensverzamelingen willen opzetten in hun werkingsgebied*. Deze ondersteuning kan variëren van het opstellen van een vragenlijst tot en met het schrijven van een rapport met analyseresultaten;
- *Samenwerking met derden die omgevingsanalyses uitvoeren in opdracht van één of meerdere LOP's*. Het gaat hier o.a. om stedelijke studiediensten of provinciale databanken die ervaring hebben met de verwerking van (lokale) gegevens en de gegevensverwerking voor een (groot) deel op zich willen nemen. Ook zij kunnen beschikken over gegevens van het ministerie van Onderwijs en Vorming mits ze een aantal duidelijk gespecificeerde voorwaarden respecteren.

Vanaf het schooljaar 2007-2008 konden LOP's – in het kader van het nieuwe financieringssysteem – ook beschikken over jaarlijks geactualiseerde GOK-gegevens. Nieuw is ook dat deze gegevens op leerlingenniveau gekend zijn waardoor ze ook gemakkelijk gelinkt kunnen worden met andere interessante gegevens.

LOP's beschikken over een grote autonomie in de wijze waarop ze:

- Invulling geven aan hun decretale opdrachten en
- De besluitvorming hierrond organiseren.⁹

⁸ Minimum format voor de omgevingsanalyse inzake ongelijke onderwijskansen in het basisonderwijs, binnen het werkingsgebied van het lokaal overlegplatform, Vlor, Commissie Toelating en Gelijke Kansen, 12 maart 2003, AR/COMM/TOE/HDE/DOV013. Minimum format voor de omgevingsanalyse inzake ongelijke onderwijskansen in het secundair onderwijs, binnen het werkingsgebied van het lokaal overlegplatform, Vlor, Commissie Toelating en Gelijke Kansen, 12 maart 2003, AR/COMM/TOE/HDE/DOV014.

⁹ In haar huishoudelijk reglement kan het LOP autonoom de samenstelling, werking en bevoegdheden van het dagelijks bestuur en andere deelorganen van het LOP bepalen evenals de aanwezigheids- en stemquota om tot besluitvorming te komen bij gebrek aan een consensus.

Dit geldt bijgevolg ook voor de wijze waarop LOP's – in het kader van hun verschillende decretale opdrachten – gegevens:

- Verzamelen (vb. welke gegevens, bij wie, volgens welke procedure, voor welke doeleinden);
- Analyseren en interpreteren (vb. door wie, voor wie, op welke manier...);
- Presenteren en ter beschikking stellen aan hun leden (vb. inhoudelijk, vormelijk, procedureel).

**Tabel 12: Wijze waarop de omgevingsanalyse vorig schooljaar werd ingevuld.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

Omgevingsanalyse	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUN-DAIR		Totaal	
Met een vaste periodiciteit en format	3	50%	2	10%	9	25%	9	25%	5	19%	14	22%
Ad hoc o.b.v. lokaal gedefinieerde vragen	4	67%	17	81%	22	61%	25	69%	18	67%	43	68%
Andere (provincie maakt OA op, gegevens beschikbaar gesteld aan individuele scholen maar geen gezamenlijke analyse, ...)	1	17%	2	10%	6	17%	6	17%	3	11%	9	14%
Totaal aantal LOP's	6	-	21	-	36	-	36	-	27	-	63	-

Méér dan 2/3 van de LOP's gaven te kennen dat ze hun decretaal verplichte omgevingsanalyses afgelopen schooljaar vorm hadden gegeven via vraaggestuurde analyses, gebaseerd op lokaal gedefinieerde noden en probleemstellingen. Dit gold nog meer uitgesproken voor de LOP's in de centrumsteden (vier op vijf LOP's - zie tabel 12).

Niet meer dan één op vijf LOP's maakte ook werk van een actualisering van een periodieke omgevingsanalyse die wordt opgemaakt a.d.h.v. een standaardformat. Niet méér dan drie LOP's (of 5%) maakte gebruik van beide strategieën.

Het GOK-decreet bepaalt ook dat in het kader van de opmaak van een omgevingsanalyse, alle participanten van het LOP de nodige kwantitatieve en kwalitatieve gegevens moeten aanleveren. Om deze analyses te laten slagen, werd bij de scholen zelfs een informatieplicht ingevoerd. Gemeenten die deel uitmaken van het LOP, dienen het LOP te adviseren over gemeentelijke aan-gelegenheden die een nauwe band hebben met de opmaak van een omgevingsanalyse:

- In schooljaar 2007-2008 stelden we vast dat twee op drie LOP's voor de opmaak van hun omgevingsanalyse, een beroep deden op de gegevenstoelevering vanuit AgODi.
- Eén op vijf LOP's had de gegevenanalist ook aangesproken voor de verwerking en analyse van hun gegevens, één op tien LOP's ook voor hun rapportering (zie tabel 13);
- In 20 tot 40% van de LOP's hadden schooldirecties ook meegewerkt aan het toeleveren van de nodige gegevens voor de omgevingsanalyse. Opmerkelijk was evenwel hun geringe betrokkenheid bij de verwerking, analyse en rapportering;
- Hoewel de medewerking van CLB's aan de omgevingsanalyses op het vlak van gegevenstoelevering heel wat lager lag (in nooit méér dan 10 of 17 % van de LOP's), participeerden zij verhoudingsgewijs wel méér dan schooldirecties aan de verwerking, analyse en rapportering van de omgevingsanalyses. Hierbij dient mee voor ogen te worden gehouden dat CLB's met minder vertegenwoordigers participeren aan de LOP-werking;
- De gemeentebesturen waren de belangrijkste partner voor de LOP's bij de opmaak van hun omgevingsanalyses: dit bleek vooral uitgesproken bij de toelevering van gegevens (medewerking in één op drie LOP's) maar toch ook bij de verwerking, analyse en rapportering van deze gegevens (medewerking in 18% van de LOP's).

Genomen initiatieven in het kader van het flankerend onderwijsbeleid (FOB) zullen hier niet vreemd aan zijn. Zo kwam het thema “samenwerking tussen LOP’s en lokale overheden in het algemeen op het vlak van omgevingsanalyses in het bijzonder” o.a. aan bod in het actieplan, een pocket en vormingsdagen opgemaakt/georganiseerd door de Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) in het kader van het FOB. Ook in de onderwijsbeleidsplannen die de steden moesten opmaken in het kader van het FOB, diende de samenwerking met de LOP’s ge-expliciteerd;

Tabel 13: Wie werkte aan de omgevingsanalyse vorig schooljaar mee.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging
(n=aantal LOP's waar geleding ook mandaat heeft opgenomen)

	Toelevering gegevens		Verwerking en analyse		Rapportering		minstens één mandaat
AgODi	42	67%	12	19%	8	13%	63
Directie vrij onderwijs	23	37%	3	5%	2	3%	63
Directie gemeenschapsonderwijs	22	36%	3	5%	2	3%	61
Directie gemeentelijk onderwijs	15	41%	2	5%	2	5%	37
Directie provinciaal onderwijs	2	18%	0	0%	0	0%	11
Directie OKO	3	19%	0	0%	0	0%	16
Inrichtende macht vrij onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	60
Inrichtende macht gemeenschapsonderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	60
Inrichtende macht gemeentelijk onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	37
Inrichtende macht provinciaal onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	10
Inrichtende macht OKO	0	0%	0	0%	0	0%	17
CLB vrij onderwijs	6	10%	3	5%	4	6%	63
CLB gemeenschapsonderwijs	5	8%	4	7%	4	7%	61
CLB gemeentelijk onderwijs	0	0%	1	7%	1	7%	14
CLB provinciaal onderwijs	1	17%	1	17%	1	17%	6
Inrichtende macht CLB vrij onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	59
Inrichtende macht CLB gemeenschapsonderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	57
Inrichtende macht CLB gemeentelijk onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	12
Inrichtende macht CLB provinciaal onderwijs	0	0%	0	0%	0	0%	4
COC/COV	0	0%	0	0%	0	0%	51
ACOD	0	0%	0	0%	0	0%	48
VSOA	0	0%	0	0%	0	0%	40
VCOV	1	2%	0	0%	0	0%	47
KOOGO-ROGO	1	2%	0	0%	0	0%	47
Leerlingenraden	0	0%	0	0%	0	0%	12
Gecoöpteerde leden	2	4%	1	2%	1	2%	52
Organisatie van etnisch-culturele minderheden	0	0%	0	0%	0	0%	51
Vereniging waar armen het woord nemen	2	5%	0	0%	0	0%	43
Integratiesector	6	11%	3	5%	3	5%	55
Onthaalbureau	8	15%	2	4%	2	4%	55
Schoolopbouwwerk	7	18%	6	15%	6	15%	39
Gemeentebestuur (of -besturen) / VGC	20	35%	10	18%	10	18%	57

- Van de andere niet-onderwijspartners waren het vooral de organisaties met professionele werkkrachten (de integratiesector, het onthaalbureau en het schoolopbouwwerk) die hadden meegewerkt aan de omgevingsanalyse; in eerste instantie aan het toeleveren van de nodige gegevens (bij ongeveer 10% van de LOP's). Onderwijsopbouwwerk was niet alleen de meest actieve partner op het terrein van de gegevenstoelevering maar ook op het vlak van de gege-

vensverwerking, analyse en rapportering van de omgevingsanalyse (eveneens bij 10% van de LOP's).

Tabel 14: Aan wie werd de omgevingsanalyse van vorig schooljaar ter beschikking gesteld?
Schooljaar 0708. Eigen bevraging (n=63)

	Centrum-										Totaal	
	Grootstad		stad		Andere		BASIS		SECUNDAIR			
LOP-leden	6	100%	20	95%	30	83%	32	89%	24	89%	56	89%
Externen	3	50%	6	29%	2	6%	7	19%	4	15%	11	17%
Totaal aantal LOP's	6	-	21	-	36	-	36	-	27	-	63	-

Opmerkelijk was ook dat in zeven LOP's de omgevingsanalyses niet beschikbaar werden gesteld aan de LOP-leden. Drie hiervan hadden ook geen omgevingsanalyse gemaakt (zie tabel 14). Dit gold vooral voor LOP's buiten de groot- en centrumsteden. Niet méér dan één op vijf LOP's stelde zijn omgevingsanalyse ook beschikbaar aan derden (niet-LOP-leden).

2.2 Anderstalige nieuwkomers

Sinds het schooljaar 2006-2007 is het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers uitgebreid met de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers in het regulier onderwijs. Vanaf dat schooljaar worden ook aanvullende lestijden in het basisonderwijs en extra uren-leraar in het secundair onderwijs voorzien voor de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers tijdens een vervolgjaar.

In het licht van deze uitbreiding werd ook de decretale opdracht van de LOP's m.b.t. de anderstalige nieuwkomers verruimd. Naast het maken van afspraken over de opvang, toeleiding en begeleiding van anderstalige nieuwkomers naar het onthaalonderwijs, behoorde het vanaf schooljaar 2007-2008 ook tot de bevoegdheden van de LOP's om afspraken te maken over de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers in het regulier onderwijs¹⁰.

◆ M.b.t. de gegevensverzameling

Zes op tien LOP's verzamelden en/of interpreteerden gegevens over de wijze waarop **de toeleiding naar het onthaalonderwijs** verliep en vier op tien LOP's volgden ook de spreiding van de anderstalige nieuwkomers over het (onthaal)onderwijs cijfermatig op (zie tabel 15). Hoewel er een duidelijke samenhang bestaat met het aantal gefinancierde anderstalige nieuwkomers in het werkingsgebied (21 LOP's of 1 op 3 telde afgelopen schooljaar geen gefinancierde anderstalige nieuwkomers), verklaart dit niet volledig waarom bepaalde LOP's geen initiatieven nemen hieromtrent.

Bijna één op vijf LOP's had in schooljaar 2007-2008 ook initiatieven genomen om de doorstroming van **gewezen anderstalige nieuwkomers** in kaart te brengen. Dit gebeurde méér uitgesproken in de LOP's secundair onderwijs (33% van de LOP's) dan in het basisonderwijs (8% van de LOP's) waar nogal wat anderstalige nieuwkomers in de onthaalschool blijven. De LOP's die hier rond initiatieven namen, telden afgelopen schooljaar ook allemaal gefinancierde anderstalige nieuwkomers in hun scholen (LOP's zonder gefinancierde anderstalige nieuwkomers namen ook geen initiatieven m.b.t. mogelijk gewezen anderstalige nieuwkomers).

¹⁰ Decreet betreffende het onderwijs XVII, goedgekeurd 13 juni 2007 (B.S. 21-08-07).

Tabel 15: Het LOP heeft afgelopen schooljaar gegevens verzameld/geïnterpreteerd m.b.t. instroom en spreiding van AN en doorstroom van gewezen AN.

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
De instroom van AN in het (onthaal) onderwijs (incl. nt-ingeschreven minderjarige nieuwkomers)	4	67%	13	62%	21	58%	23	64%	15	56%	38	60%
De spreiding van AN over het (onthaal)onderwijs	4	67%	11	52%	12	33%	16	44%	11	41%	27	43%
De doorstroom van gewezen AN naar het regulier onderwijs	2	33%	8	38%	2	6%	3	8%	9	33%	12	19%
Totaal aantal LOP's	6	-	21	-	36	-	36	-	27	-	63	-

	Gefinancierde AN in schooljaar 0708				Totaal	
	Nee		Ja			
De instroom van AN in het (onthaal)onderwijs (inclusief niet-ingeschreven minderjarige nieuwkomers)	12	57%	26	62%	38	60%
De spreiding van AN over het (onthaal)onderwijs	6	29%	21	50%	27	43%
De doorstroom van gewezen AN naar het regulier onderwijs	0	0%	12	29%	12	19%
Andere	0	0%	5	12%	5	8%
Totaal aantal LOP's	21	-	42	-	63	-

◆ **M.b.t. de opvang, aanbod en toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar het onthaalonderwijs**

Veertig procent van de LOP's waren in schooljaar 2007-2008 ook betrokken bij de organisatie van de concrete opvang en toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar het onthaalonderwijs. Dit was nagenoeg evenveel als de betrokkenheid van de gemeenten (40%) en onthaalbureaus (46%) bij deze opvang en toeleiding (zie tabel 16).

Tabel 16: Partners binnen het LOP-werkingsgebied die vorig schooljaar betrokken waren bij de organisatie van de concrete opvang en toeleiding van AN naar het onthaalonderwijs.

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Gemeente	2	33%	9	43%	14	39%	15	42%	10	37%	25	40%
Onthaalbureau	5	83%	11	52%	13	36%	17	47%	12	44%	29	46%
Integratiesector	3	50%	8	38%	11	31%	14	39%	8	30%	22	35%
CLB	4	67%	6	29%	5	14%	7	19%	8	30%	15	24%
LOP	3	50%	9	43%	14	39%	16	44%	10	37%	26	41%
Onderwijsopbouwwerk	0	0%	6	29%	6	17%	10	28%	2	7%	12	19%
Andere	0	0%	10	48%	8	22%	11	31%	7	26%	18	29%
Totaal aantal LOP's	6	-	21	-	36	-	36	-	27	-	63	-

	Gefinancierde AN in schooljaar 2007-2008				Totaal	
	Nee		Ja			
Gemeente	8	38%	17	40%	25	40%
Onthaalbureau	4	19%	25	60%	29	46%
Integratiesector	6	29%	16	38%	22	35%
CLB	1	5%	14	33%	15	24%
LOP	7	33%	19	45%	26	41%
Onderwijsopbouwwerk	2	10%	10	24%	12	19%
Andere	4	19%	14	33%	18	29%
Totaal aantal LOP's	21	-	42	-	63	-

De betrokkenheid van partners buiten het LOP-werkingsgebied bij de organisatie van de opvang en toeleiding, bleef eerder beperkt. In drie LOP's werd een onthaalbureau en in telkens één LOP ook een gemeente en een organisatie uit de integratiesector buiten het LOP-werkingsgebied betrokken.

In vijf LOP's werden afspraken met het onthaalonderwijs buiten het werkingsgebied gemaakt (waarvan twee LOP's in een centrumstad en drie LOP's buiten de steden).

Opvallend was echter het beperkte aantal LOP's waar in schooljaar 2007-2008 in het werkingsgebied initiatieven of afspraken bestonden m.b.t. de opvang, het aanbod en de toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar het onthaalonderwijs (met het LOP al dan niet als initiatiefnemer) (zie tabel 17):

Tabel 17: Initiatieven of afspraken in het LOP-werkingsgebied m.b.t. de opvang, het aanbod en de toeleiding van AN naar het onthaalonderwijs. Schooljaar 2007- 2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Afspraken mbt de wederzijdse taakverdeling tussen enerzijds instanties actief op het terrein van de opvang van (minderjarige) nieuwkomers en anderzijds het onderwijsveld om de toeleiding van AN naar het onthaalonderwijs te optimaliseren.	1	17%	6	29%	4	11%	4	11%	7	26%	11	17%
Het installeren van procedures waarbij in het basis-onderwijs AN worden toegeleid naar een beperkter aantal scholen die zich kandidaat hebben gesteld als onthaalschool (met respect van de vrije schoolkeuze).	0	0%	3	14%	1	3%	3	8%	1	4%	4	6%
Vervoersproblemen en hoe de bereikbaarheid van onthaalscholen kan worden geoptimaliseerd.	1	17%	0	0%	0	0%	1	3%	0	0%	1	2%
Formuleren van voorstellen / nemen van initiatieven om onthaalscholen maximaal te ondersteunen in hun onthaalopdracht.	2	33%	4	19%	0	0%	3	8%	3	11%	6	10%
Andere	1	17%	1	5%	0	0%	0	0%	2	7%	2	3%
Totaal aantal LOP's	6	-	21	-	36	-	36	-	27	-	63	-

	Gefinancierde AN in schooljaar 2007-2008				Totaal	
	Nee		Ja			
Afspraken mbt de wederzijdse taakverdeling tussen enerzijds instanties actief op het terrein van de opvang van (minderjarige) nieuwkomers en anderzijds het onderwijsveld om de toeleiding van AN naar het onthaalonderwijs te optimaliseren.	1	5%	10	24%	11	17%
Het installeren van procedures waarbij in het basis-onderwijs AN worden toegeleid naar een beperkter aantal scholen die zich kandidaat hebben gesteld als onthaalschool (met respect van de vrije schoolkeuze).	0	0%	4	10%	4	6%
Vervoersproblemen en hoe de bereikbaarheid van onthaalscholen kan worden geoptimaliseerd.	0	0%	1	2%	1	2%
Formuleren van voorstellen / nemen van initiatieven om onthaalscholen maximaal te ondersteunen in hun onthaalopdracht.	0	0%	6	14%	6	10%
Andere	0	0%	2	5%	2	3%
Totaal aantal LOP's	21	-	42	-	63	-

- In elf LOP's bestonden er afspraken m.b.t. de wederzijdse taakverdeling tussen onderwijs en andere toeleiders;
- In zes LOP's waren er ook voorstellen geformuleerd en/of initiatieven genomen om onthaalscholen te ondersteunen in hun onthaalopdracht (opmaak startersmap voor onthaalleer-

krachten, opmaak eenvormig evaluatiedocument, informatie-uitwisseling basis- en secundair onderwijs, informatieacties over structuur Vlaams onderwijs...);

- In vier LOP's had men zich ook gebogen over procedures om AN toe te leiden naar een beperkter aantal basisscholen;
- Vervoersproblematiek en bereikbaarheid van onthaalscholen stond maar op de agenda van één LOP.

Wat betreft de wederzijdse taakverdeling tussen verschillende instanties actief op het terrein van de opvang en toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar het onthaalonderwijs, bestonden er vorig schooljaar (zie tabel 19):

- In negen LOP's afspraken m.b.t. de informatie-uitwisseling inzake aanbod onthaalonderwijs in de regio met het onthaalbureau en/of andere lokale opvanginitiatieven in de regio;
- In zes LOP's ook afspraken m.b.t. het gericht werven om niet-ingeschreven minderjarige nieuwkomers toe te leiden naar het onderwijs;
- In vier LOP's afspraken m.b.t. het informeren van ouders/minderjarige nieuwkomers over leerplicht en recht op onderwijs;
- In twee LOP's afspraken met het onthaalbureau over het toeleiden van minderjarige nieuwkomers die na 60 schooldagen nog geen nieuwe school hadden gevonden.

Tabel 19: Afspraken m.b.t. wederzijdse taakverdeling tussen instanties actief op het terrein van de opvang van (minderjarige) nieuwkomers en het onderwijsveld om de toeleiding van AN naar het onthaalonderwijs te optimaliseren. Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=11)

	Grootstad	Centrumstad	Andere	BASIS	SECUNDAIR	Totaal
Afspraken mbt informatie-uitwisseling inzake aanbod onthaalonderwijs in de regio met het onthaalbureau en / of andere lokale opvanginitiatieven in de regio.	1	5	3	2	7	9
Afspraken mbt het gericht werven om niet-ingeschreven minderjarige nieuwkomers toe te leiden naar het onderwijs.	1	3	2	3	3	6
Afspraken mbt het informeren van ouders en / of minderjarige nieuwkomers over de leerplicht en het recht op onderwijs.	1	0	3	1	3	4
Afspraken met het onthaalbureau mbt het toeleiden van minderjarige nieuwkomers die na 60 schooldagen nog geen school hebben gevonden	1	1	0	0	2	2

◆ M.b.t. de opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers in het regulier onderwijs

In het eerste schooljaar waarin LOP's ook bevoegd werden voor het maken van afspraken m.b.t. de opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers in het regulier onderwijs, werd in het werkingsgebied van een tiental LOP's al werk gemaakt van (zie tabel 20):

- Afspraken/initiatieven m.b.t. het uitwisselen van informatie over gewezen anderstalige nieuwkomers tussen onthaal- en vervolg/doorstroomscholen (*in tien LOP's waarvan zes LOP's zelf initiatiefnemer waren en twee LOP's geen initiatiefnemer maar wel betrokken bij de afspraken/initiatieven*¹¹);
- Afspraken/initiatieven m.b.t. het in kaart brengen van schoolloopbanen van gewezen anderstalige nieuwkomers (*in elf LOP's waarvan negen LOP's zelf initiatiefnemer waren en in één LOP geen initiatiefnemer, maar wel betrokken*);
- Afspraken/initiatieven m.b.t. het uitwisselen van informatie over gewezen AN tussen de vervolgschoolcoaches in de verschillende scholen (*in acht LOP's waarvan vier LOP's zelf initiatiefnemer en in twee LOP's geen initiatiefnemer, maar wel betrokken*)¹².

¹¹ In de andere gevallen was het LOP helemaal niet betrokken bij de initiatieven/afspraken of werd op deze vraag geen antwoord gegeven.

¹² De registratie omvat uiteraard enkel de afspraken/ initiatieven waarvan het LOP op de hoogte is.

- Het maken van afspraken over de onderlinge afstemming van de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers vanuit de verschillende onthaalscholen in de vervolg/doorstroomscholen, was maar in vijf LOP-werkingsgebieden voorwerp van overleg. Hierbij was het opvallend dat de thematiek (bijna) uitsluitend werd opgenomen in de werkingsgebieden van LOP's gelegen in de groot- en centrumsteden; en dan meer bepaald in de werkingsgebieden van de LOP's secundair. Dit hangt ongetwijfeld samen met het aanbod van verscheidene onthaalscholen in stedelijke gebieden (méér behoefte aan afspraken) en de vaststelling dat gewezen anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs vaker in de school blijven waar ze onthaalonderwijs hebben genoten (minder behoefte aan afspraken).

In LOP's met geen gefinancierde anderstalige nieuwkomers afgelopen schooljaar werden ook geen verdere initiatieven genomen m.b.t. gewezen anderstalige nieuwkomers.

**Tabel 20: Afspraken gemaakt / initiatieven genomen in het LOP m.b.t. de opvolging van gewezen AN in het regulier onderwijs.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Afspraken /initiatieven mbt het uitwisselen van informatie over gewezen AN tussen onthaalscholen en doorstroomscholen/vervolgsscholen	3	50%	7	33%	0	0%	0	0%	10	37%	10	16%
Afspraken mbt het in kaart brengen van schoolloopbanen van gewezen AN	3	50%	8	38%	0	0%	1	3%	10	37%	11	17%
Afspraken/initiatieven mbt de onderlinge afstemming van de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen AN in vervolgscholen/doorstroomscholen	2	33%	3	14%	0	0%	0	0%	5	19%	5	8%
Afspraken/initiatieven mbt het uitwisselen van informatie over gewezen AN tussen de vervolgschoolcoaches van de verschillende scholengemeenschappen (enkel voor SO)	3	50%	5	24%	0	0%	0	0%	8	30%	8	13%
Andere	0	0%	2	10%	1	3%	0	0%	3	11%	3	5%
Totaal aantal LOP's	6	-	21	-	36	-	36	-	27	-	63	-

	Gefinancierde AN in schooljaar 2007-2008				Totaal	
	Nee		Ja			
Afspraken mbt het uitwisselen van informatie over gewezen AN tussen onthaalscholen en doorstroomscholen/vervolgscholen	0	0%	10	24%	10	16%
Afspraken mbt het in kaart brengen van schoolloopbanen van gewezen AN	0	0%	11	26%	11	17%
Afspraken mbt de onderlinge afstemming van de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen AN in vervolgscholen/doorstroomscholen	0	0%	5	12%	5	8%
Afspraken mbt het uitwisselen van informatie over gewezen AN tussen de vervolgschoolcoaches van de verschillende scholengemeenschappen (enkel voor SO)	0	0%	8	19%	8	13%
Andere	0	0%	3	7%	3	5%
Totaal aantal LOP's	21	-	42	-	63	-

In zestien van de zevententwintig LOP's secundair uit de bevraging (of 59%) was men op de hoogte van de aanstelling van vervolgschoolcoaches in hun werkingsgebied. In vijf LOP's secundair waren er geen vervolgschoolcoaches en vijf LOP's hadden hierop geen zicht.

In zeven van de zestien LOP's met vervolgschoolcoaches (of 44%) werden ook stappen gezet om de wijze waarop deze functies werden ingevuld in hun werkingsgebied, in kaart te brengen.

2.3 Inschrijvingsrecht

2.3.1 Afspraken maken over inschrijvingsperioden

Het maken van afspraken over gemeenschappelijke inschrijvingsperioden en het inschrijvingsbeleid van de scholen is een belangrijke opdracht van de LOP's. Hoewel we een stijgende bereidheid vaststellen in de LOP's om knelpunten m.b.t. het inschrijvingsrecht te bespreken, is dit nog niet overal een verworvenheid.

Drieënzestig procent van de LOP's had afgelopen schooljaar het ondersteunen van de scholen bij de uittekening van hun inschrijvingsbeleid formeel op zijn agenda staan (zie tabel 21). Hier bestaan weinig noemenswaardige verschillen tussen LOP's in de verschillende verstedelijkte gebieden en tussen het basis- en secundair onderwijs.

Tabel 21: Ondersteuning scholen bij de uittekening van hun inschrijvingsbeleid formeel geagendeerd.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	1	17%	0	0%	2	6%	2	6%	1	4%	3	5%
Ja	4	67%	14	67%	22	61%	22	61%	18	67%	40	63%
Nee	1	17%	7	33%	12	33%	12	33%	8	30%	20	32%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

Het gaat dan vaak om initiatieven en/of afspraken m.b.t. de opmaak van promotiemateriaal betreffende inschrijvingsrecht in het algemeen en inschrijvingsbeleid en -modaliteiten van scholen in het bijzonder, correcte informatie in de schoolreglementen, communicatiestrategieën naar kansengroepen...

Sinds het schooljaar 2004-2005 zijn scholen ook verplicht om, vooraf aan hun reguliere inschrijvingsperiode, een voorrangperiode te organiseren voor broers en zussen.

Scholen kunnen vanaf het schooljaar 2005-2006 ook een voorrangperiode organiseren voor GOK- en niet-GOK-leerlingen:

- Alle scholen kunnen een voorrangperiode voor GOK-leerlingen organiseren;
- Voor voorrang voor niet-GOK-leerlingen moet de relatieve aanwezigheid van GOK-leerlingen in de school 10% boven de relatieve aanwezigheid van GOK-leerlingen in het werkingsgebied (of deelgebieden) van het LOP liggen.

De bedoeling van deze voorrangperioden is scholen een instrument ter hand te stellen waarmee ze een actief toelatingsbeleid kunnen voeren. Het behoort tot de bevoegdheid van de LOP's om afspraken te maken over gezamenlijke inschrijvingsperioden, zowel voor broers en zussen als voor GOK- en niet-GOK-leerlingen en de andere (reguliere) leerlingen¹³.

◆ M.b.t. gemeenschappelijke voorrangperioden voor broers en zussen

In bijna negen op tien LOP's werd de mogelijkheid tot het afspreken van gemeenschappelijke voorrangperioden voor broers en zussen geagendeerd en besproken in het LOP (zie tabel 22). In drie LOP's uit de centrumsteden en vier LOP's voor het secundair onderwijs werd dit punt echter nooit geagendeerd.

¹³ Voor méér toelichting, zie ook volgende omzendbrieven: BaO/ 2006/01 – Het gelijke onderwijskansenbeleid voor het Basisonderwijs (Publicatiedatum: 13/06/2006) en SO/2005/07 – Het gelijke onderwijskansenbeleid voor het Secundair Onderwijs (Publicatiedatum: 25/06/2008).

Tabel 22: Gemeenschappelijke voorrangperiodes voor broers en zussen: werd dit ooit formeel besproken op het LOP.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord		0%	1	5%	2	6%	2	6%	1	4%	3	5%
Ja	6	100%	17	81%	32	89%	33	92%	22	81%	55	87%
Neen		0%	3	14%	2	6%	1	3%	4	15%	5	8%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

In bijna de helft van de LOP's leidde dit overleg ook tot het installeren van een gemeenschappelijke inschrijvingsperiode voor broers en zussen in alle scholen van het werkingsgebied. Dit percentage lag opvallend lager in de centrumsteden en LOP's voor het secundair onderwijs. In bijna één op vijf LOP's werd de mogelijkheid van een gemeenschappelijke voorrangperiode voor broers en zussen nog wel in het vooruitzicht gesteld (zie tabel 23).

Tabel 23: Gemeenschappelijke voorrangperiodes voor broers en zussen: resultaten.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=55)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Een gezamenlijke periode voor broers en zussen	5	83%	6	35%	16	50%	19	58%	8	36%	27	49%
Geen gezamenlijke periode voor broers en zussen, maar wel een afspraak om in de toekomst verder te werken aan / denken rond een gemeenschappelijke voorrangperiode voor broers en zussen	0	0%	2	12%	8	25%	5	15%	5	23%	10	18%
Geen resultaat	1	17%	9	53%	8	25%	9	27%	9	41%	18	33%
Totaal aantal LOP's	6	100%	17	100%	32	100%	33	100%	22	100%	55	100%

Van de LOP's die kwamen tot afspraken over een gemeenschappelijke voorrangperiode, ging het in bijna alle LOP's om een voorrangperiode waarbij alle vestigingsplaatsen een gemeenschappelijke start- en einddatum hanteren (dus niet om een voorrangperiode waarbij binnen de gemeenschappelijke periode scholen nog hun eigen begin- en einddatum kunnen bepalen) (zie tabel 24).

In 60% van de LOP's met een gemeenschappelijke voorrangperiode, situeerde de startdatum van de inschrijvingen zich in de maand januari; in 20% van de LOP's tussen de maanden september en december en in nog eens 20% tussen de maanden februari en mei.

Tabel 24: Gemeenschappelijke voorrangperiodes voor broers en zussen: hoe georganiseerd?
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=27)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	0	0%	1	6%	2	11%	0	0%	2	7%
Alle scholen geven over de loop van de VOLLEDIGE gemeenschappelijk afgesproken periode voorrang aan broers en zussen	4	80%	6	100%	14	88%	17	89%	7	88%	24	89%
Alle scholen geven voorrang aan broers en zussen in dezelfde periode, maar bepalen binnen diezelfde periode nog hun eigen begin- en einddatum	1	20%	0	0%	1	6%	0	0%	1	13%	1	4%
Totaal aantal LOP's	5	100%	6	100%	16	100%	19	100%	8	100%	27	100%

◆ **M.b.t. gemeenschappelijke voorrangperiodes voor GOK- en niet –GOK-leerlingen**

In vijfenveertig LOP's (of 71%) werd ook de mogelijkheid van een gemeenschappelijke voorrangperiode voor GOK-leerlingen besproken, met duidelijke accentverschillen tussen LOP's in de grootsteden (100%) en de andere LOP's (minder dan 70%) (zie tabel 25).

Tabel 25: Gemeenschappelijke voorrangperiodes voor GOK-leerlingen: werd dit ooit formeel besproken op het LOP?
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	2	10%	5	14%	4	11%	3	11%	7	11%
Ja	6	100%	14	67%	25	69%	26	72%	19	70%	45	71%
Neen		0%	5	24%	6	17%	6	17%	5	19%	11	17%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

Van de vijfenveertig LOP's die dit punt ooit formeel agendeerden, leidde dit in drie LOP's ook tot een gemeenschappelijke voorrangperiode (LOP's BaO Antwerpen, Brussel en Gent). In vijf LOP's werd de afspraak gemaakt dat men er in de toekomst nog verder wilde over nadenken (zie tabel 26).

Tabel 26: Gemeenschappelijke voorrangperiodes voor GOK-leerlingen: resultaten.
Schooljaar 0708. Eigen bevraging (n=45)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Een gezamenlijke periode voor GOK-leerlingen	3	50%	0	0%	0	0%	3	12%	0	0%	3	7%
Geen gezamenlijke voorrangperiode, maar wel een afspraak om in de toekomst verder te werken aan / denken rond een gemeenschappelijke voorrangperiode voor GOK-leerlingen	2	33%	2	14%	1	4%	2	8%	3	16%	5	11%
Geen resultaat	1	17%	12	86%	24	96%	21	81%	16	84%	37	82%
Totaal aantal LOP's	6	100%	14	100%	25	100%	26	100%	19	100%	45	100%

In totaal maakten in het schooljaar 2007-2008 199 vestigingsplaatsen - gelegen in het werkingsgebied van een LOP - gebruik van de gemeenschappelijke voorrangperiode voor GOK-leerlingen:

- 9 vestigingsplaatsen (op een potentieel van 218 vestigingsplaatsen) in het LOP Antwerpen BaO;
- 16 vestigingsplaatsen (op een potentieel van 112 vestigingsplaatsen) in het LOP Gent BaO;
- 174 vestigingsplaatsen (op een potentieel van 174 vestigingsplaatsen) in het LOP Brussels Hoofdstedelijk Gewest BaO.

Twee LOP's werkten met een gemeenschappelijke start- en einddatum voor alle vestigingsplaatsen en één LOP met eigen begin- en einddata voor de vestigingsplaatsen, maar wel binnen een gemeenschappelijk afgesproken tijdsblok.

De vaststellingen m.b.t. de gemeenschappelijke voorrangperiodes voor GOK- leerlingen zijn sterk gelijklopend met deze van de niet-GOK-leerlingen.

Tabel 27: Gemeenschappelijke voorrangperiodes voor niet-GOK-leerlingen: werd dit ooit formeel besproken op het LOP?
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	2	10%	6	17%	4	11%	4	15%	8	13%
Ja	6	100%	13	62%	25	69%	26	72%	18	67%	44	70%
Neen		0%	6	29%	5	14%	6	17%	5	19%	11	17%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

In vierenveertig LOP's (of 70%) werd de mogelijkheid om een gemeenschappelijke voorrangperiode af te spreken, formeel overwogen en spraken uiteindelijk vijf LOP's (allemaal basisonderwijs) zich hierover positief uit (zie tabel 27 en 28). Naast de drie grootsteden (Antwerpen, Brussel en Gent) waren dit nu ook Lier en Temse. In zeven LOP's werd wel de afspraak gemaakt om in de toekomst nog verder te denken rond het installeren van gemeenschappelijke voorrangperiodes.

In totaal maakten 220 vestigingplaatsen gelegen in het werkingsgebied van een LOP gebruik van een gemeenschappelijke voorrangperiode voor niet-GOK-leerlingen (10% méér vestigingsplaatsen dan bij de voorrangperiode voor GOK-leerlingen):

- 18 vestigingsplaatsen (op een potentieel van 93 vestigingsplaatsen) in het LOP Antwerpen BaO;
- 22 vestigingsplaatsen (op een potentieel van 36 vestigingsplaatsen) in het LOP Gent BaO;
- 1 vestigingsplaats (op een potentieel van twee vestigingsplaatsen) in het LOP Lier BaO;
- 5 vestigingsplaatsen (op een potentieel van zes vestigingsplaatsen) in het LOP Temse BaO;
- 174 vestigingsplaatsen (op een potentieel van 174 vestigingsplaatsen) in het LOP Brussels Hoofdstedelijk Gewest BaO. Het betreft in Brussel de specifieke regeling betreffende "voorrang voor kinderen met thuistaal Nederlands".

Tabel 28: Gemeenschappelijke voorrangperiodes voor niet-GOK-leerlingen: resultaten.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=44)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Een gezamenlijke periode voor niet GOK-leerlingen	3	50%	0	0%	2	8%	5	19%	0	0%	5	11%
Geen gezamenlijke voorrangperiode, maar wel een afspraak om in de toekomst verder te werken aan / denken rond een gemeenschappelijke voorrangperiode voor niet GOK-leerlingen	2	33%	2	15%	3	12%	4	15%	3	17%	7	16%
Geen resultaat	1	17%	11	85%	20	80%	17	65%	15	83%	32	73%
Totaal aantal LOP's	6	100%	13	100%	25	100%	26	100%	18	100%	44	100%

Eén van de vijf LOP's met een gemeenschappelijk afgesproken voorrangperiode voor niet-GOK-leerlingen, voorzag in de mogelijkheid voor vestigingsplaatsen om binnen de gemeenschappelijk afgesproken voorrangperiode nog eigen begin- en einddata vast te leggen.

◆ **M.b.t. gemeenschappelijke inschrijvingsperiodes voor "reguliere" leerlingen**

In totaal agendeerden negenenvieftig LOP's (of 78%) ook de mogelijkheid om gemeenschappelijke inschrijvingsperiodes voor de "reguliere" leerlingen¹⁴ af te spreken (zie tabel 29). Dat zijn zes LOP's minder dan bij de gemeenschappelijke inschrijvingsperiode voor broers en zussen (zie eerder).

Tabel 29: Gemeenschappelijke inschrijvingsperiodes voor "reguliere" leerlingen: werd dit ooit formeel besproken op het LOP?
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	2	10%	5	14%	4	11%	3	11%	7	11%
Ja	6	100%	15	71%	28	78%	28	78%	21	78%	49	78%
Neen		0%	4	19%	3	8%	4	11%	3	11%	7	11%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

¹⁴ Dit zijn alle leerlingen die zich kunnen inschrijven na de voorrangperiodes voor broers en zussen, GOK- en/of niet-GOK-leerlingen. Hiertoe behoren ook de broers en zussen, GOK- en/of niet-GOK-leerlingen die geen gebruik maakten van de voorrangperiodes.

In twintig LOP's (of 41%) leidde dit overleg tot het installeren van een gemeenschappelijke inschrijvingsperiode en in nog eens acht LOP's werd de afspraak gemaakt om hier in de toekomst verder rond na te denken (zie tabel 30). In eenentwintig LOP's (of 43%) leidde dit overleg echter niet tot het installeren van een gemeenschappelijke inschrijvingsperiode en werden hierover ook geen verdere afspraken meer gemaakt.

Tabel 30: Gemeenschappelijke inschrijvingsperioden voor "reguliere" leerlingen: resultaten.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=49)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Een gezamenlijke periode voor de reguliere inschrijvingen	5	83%	7	47%	8	29%	14	50%	6	29%	20	41%
Geen gezamenlijke inschrijving voor de reguliere inschrijvingen, maar wel een afspraak om in de toekomst verder te werken aan / denken rond een gezamenlijke periode voor de reguliere inschrijvingen	0	0%	1	7%	7	25%	4	14%	4	19%	8	16%
Geen resultaat	1	17%	7	47%	13	46%	10	36%	11	52%	21	43%
Totaal aantal LOP's	6	100%	15	100%	28	100%	28	100%	21	100%	49	100%

Vooral in de grootsteden maar ook in de centrumsteden kwam men in procentueel méér LOP's tot afspraken over gemeenschappelijke inschrijvingsperioden. Hiertegenover staat dat de engagementen om hierover verder te denken in de toekomst in de andere LOP's dan weer groter waren dan in de groot- en centrumsteden. In de LOP's voor het basisonderwijs kwam men procentueel méér tot gemeenschappelijke afspraken (50%) dan in de LOP's voor het secundair onderwijs (29%) (zie tabel 30).

Tabel 31: Gemeenschappelijke inschrijvingsperioden voor "reguliere" leerlingen: organisatie.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=20)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Alle scholen schrijven over de loop van de VOLLEDIGE gemeenschappelijk afgesproken periode leerlingen in	2	40%	5	71%	7	88%	11	79%	3	50%	14	70%
Alle scholen schrijven reguliere leerlingen in binnen de gemeenschappelijk afgesproken periode maar bepalen hierbinnen nog hun eigen begin- en einddatum	3	60%	2	29%	1	13%	3	21%	3	50%	6	30%
Totaal aantal LOP's	5	100%	7	100%	8	100%	14	100%	6	100%	20	100%

Van de twintig LOP's die kwamen tot een gemeenschappelijke inschrijvingsperiode, gold voor 70% onder hen dat de vestigingsplaatsen zich moesten houden aan eenzelfde start- en einddatum voor het inschrijven van de leerlingen (zie tabel 31). In 30% van de LOP's mochten vestigingsplaatsen binnen de gemeenschappelijk afgesproken periode nog een eigen begin- en einddatum hanteren.

In elf van de twintig LOP's startten de inschrijvingen voor "reguliere" leerlingen al voor de maand maart, in vijf LOP's startten de inschrijvingen voor het volgende schooljaar pas in mei of later.

2.3.2 Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen

Het behoort tevens tot de bevoegdheid van de LOP's om afspraken te maken m.b.t. het communiceren van het inschrijvingsbeleid naar verschillende doelgroepen van ouders en jongeren.

Vijftig LOP's (of 79%) hadden deze thematiek afgelopen schooljaren geagendeerd waarbij dit in eenentwintig LOP's (42%) ook resulteerde in concrete afspraken/initiatieven:

- Afspraken/initiatieven m.b.t. het bekend maken van het inschrijvingsbeleid in het algemeen en/of van individuele scholen;
- Afspraken over de communicatie van het inschrijvingsbeleid voor kansengroepen (zie tabellen 32 en 33).

Vooral LOP's voor het basisonderwijs en de grootsteden waren rond deze thematieken het meest productief.

Tabel 32: Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen: werd dit ooit formeel besproken op het LOP.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	1	5%	5	14%	4	11%	2	7%	6	10%
Ja	6	100%	15	71%	29	81%	30	83%	20	74%	50	79%
Neen		0%	5	24%	2	6%	2	6%	5	19%	7	11%
Totaal aantal LOP's	6	100	21	100	36	100	36	100	27	100	63	100

Tabel 33: Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen: resultaten overleg.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=50)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Er werden afspraken/initiatieven gemaakt mbt het bekend maken van het inschrijvingsbeleid in het algemeen en/of het inschrijvingsbeleid van de individuele scholen en/of het inschrijvingsbeleid naar kansengroepen.	5	83%	6	40%	10	34%	14	47%	7	35%	21	42%
Geen afspraken/initiatieven mbt de communicatie, maar wel een afspraak om in de toekomst verder te werken aan / denken rond afspraken mbt de communicatie	0	0%	3	20%	9	31%	8	27%	4	20%	12	24%
Geen resultaat	1	17%	6	40%	10	34%	8	27%	9	45%	17	34%
Totaal aantal LOP's	6	100%	15	100%	29	100%	30	100%	20	100%	50	100%

In zeventien LOP's werden gezamenlijke initiatieven vanuit het LOP opgezet m.b.t het communiceren van het inschrijvingsbeleid van de scholen. In twaalf LOP's werden ook initiatieven genomen door individuele partners van het LOP (zie tabel 34). Afspraken met LOP's en gemeenten buiten het LOP-werkingsgebied en/of met het LOP van het andere onderwijsniveau actief in hetzelfde werkingsgebied bestaan maar bleven toch eerder beperkt (zie tabel 35).

Tabel 34: Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen: initiatieven schooljaar 2007-2008.
Eigen bevraging (n=21)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Gezamenlijk(e) LOP initiatief(ven) mbt de communicatie van het inschrijvingsbeleid in het algemeen en/of het inschrijvingsbeleid van de individuele scholen en/of het inschrijvingsbeleid naar kansengroepen (vb het LOP zet iets op een website)	5	100%	3	50%	9	90%	13	93%	4	57%	17	81%
Initiatieven van individuele LOP partners (vb elke school zet iets op website van de school zelf)	2	40%	3	50%	7	70%	7	50%	5	71%	12	57%
Totaal aantal LOP's	5	-	6	-	10	-	14	-	7	-	21	-

Tabel 35: Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen: afspraken schooljaar 2007-2008.

Eigen bevraging (n=21)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Afspraken met LOP's en/of gemeenten buiten het LOP, maar binnen hetzelfde niveau (basis of secundair)	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	1	14%	1	5%
Afspraken met het andere niveau (basis of secundair), maar niet buiten het werkingsgebied	2	40%	1	17%	1	10%	1	7%	3	43%	4	19%
Afspraken met LOP's en/of gemeenten buiten het LOP, en tegelijkertijd ook met het andere niveau (basis of secundair)	0	0%	0	0%	3	30%	2	14%	1	14%	3	14%
Totaal aantal LOP's	5	-	6	-	10	-	14	-	7	-	21	-

LOP's die initiatieven hadden genomen m.b.t. het communiceren van het inschrijvingsbeleid van de scholen (n=21), deden vooral een beroep op websites, gemeentelijke infobladen en in tweede instantie op folders en lokale pers. Affiches en infomomenten waren iets minder in gebruik (zie tabel 36).

Tabel 36: Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen: gebruikte materialen

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=21)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Folders	3	60%	5	83%	4	40%	9	64%	3	43%	12	57%
Video	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Film	1	20%	0	0%	0	0%	1	7%	0	0%	1	5%
Lokale pers	5	100%	2	33%	2	20%	7	50%	2	29%	9	43%
Websites	5	100%	3	50%	5	50%	9	64%	4	57%	13	62%
Gemeentelijk Infoblad	2	40%	3	50%	9	90%	11	79%	3	43%	14	67%
Infomomenten	2	40%	0	0%	4	40%	4	29%	2	29%	6	29%
Affiches	1	20%	1	17%	3	30%	4	29%	1	14%	5	24%
Totaal aantal LOP's	5	-	6	-	10	-	14	-	7	-	21	-

Kijken we naar de betrokkenheid van de niet-onderwijspartners bij het opzetten van communicatieve acties door de LOP's (n=21), dan zagen we dat het afgelopen schooljaar vooral de gemeentebesturen (in 57% van de LOP's die acties hadden opgezet), de integratiesector (in 43% van de LOP's) en het schoolopbouwwerk (in 38% van de LOP's) betrokken waren bij deze acties (zie tabel 37). Opvallend weinig betrokkenheid registreerden we vanuit de ouderkoepels, de verenigingen waar armen het woord nemen en de organisaties van etnisch-culturele minderheden. De partners die zich wel engageerden, namen meestal ook meteen een actieve rol en verantwoordelijkheden op (zie tabel 37).

Tabel 37: Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen: betrokkenheid partners van het LOP.Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=21)

	Betrokkenheid N=21 LOP's		Betrokkenheid bij het opzetten van communicatieve acties		Betrokkenheid bij het uitvoeren van communicatieve acties		
			Beperken zich tot het uitwisselen van informatie	Nemen actief deel aan overleg en besluitvorming	Geen antwoord	Nemen geen verantwoordelijkheden op	Nemen wel verantwoordelijkheden op
ACOD	4	19%		4	1	2	1
COC/COV	3	14%		3		2	1
Gecoöpteerde leden	2	10%		2		1	1
Gemeentebestuur (of -besturen) / VGC	12	57%	1	11			12
Integratiesector	9	43%	2	7		2	7
KOOGO-ROGO	1	5%		1	1		
Leerlingenraden	0	0%					
Onthaalbureau	4	19%		4		1	3
Organisatie van etnisch-culturele minderheden	2	10%		2			2
Schoolopbouwwerk	8	38%		8		1	7
VCOV	0	0%					
Verenigingen waar armen het woord nemen	4	19%	1	3		2	2
VSOA	2	10%		2	1	1	

2.3.3 Bemiddelen bij weigeringen

Het inschrijvingsrecht voorziet dat elk(e) kind/jongere zich kan inschrijven in de school of vestigingsplaats van zijn keuze (of de keuze van zijn ouders indien jonger dan 12 jaar) op voorwaarde dat:

- De leerling voldoet aan de formele toelatingsvoorwaarden;
- De ouders/leerling akkoord gaan met het pedagogische project en het schoolreglement van de school.

Een school kan een leerling weigeren in te schrijven:

- Als er geen plaats meer is in de school of de klas haar maximumcapaciteit heeft bereikt;
- Als de leerling het vorige schooljaar of het jaar daarvoor met een tuchtprocedure definitief werd uitgesloten door een school;
- Op grond van onvoldoende draagkracht en na een vastgelegde procedure als de leerling zich met een inschrijvingsverslag voor het buitengewoon onderwijs (type 1-7) aanbiedt voor het gewoon onderwijs;
- Als de leerling in een andere school definitief werd uitgesloten in de loop van het schooljaar en zich in de nieuwe school aanbiedt om ingeschreven te worden. Dit kan alleen wanneer de school beantwoordt aan vooraf vastgelegde criteria door het LOP en het LOP akkoord gaat met deze weigering (enkel voor het gewoon secundair onderwijs)^{15 16}.

15 Voor méér toelichting, zie o.a. het decreet houdende wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I (Goedkeuringsdatum: 15-07-05. Publicatiedatum B.S.:30-08-05) en de omzendbrieven BaO/ 2006/01 – Het gelijke onderwijskansenbeleid voor het Basisonderwijs (Publicatiedatum:13/06/2006) en SO/2005/07 – Het gelijke onderwijskansenbeleid voor het Secundair Onderwijs (Publicatiedatum: 25/06/2008).

16 Weigeringen van leerlingen met een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs of die elders definitief werden uitgesloten, gebeuren steeds op grond van afweging van individuele dossiers. Consequente toepassing is hier niet geldig omdat twee dossiers aan scholen een totaal andere draagkracht kunnen vragen waarbij de draagkracht van de school onvoldoende kan zijn in het eerste dossier maar wel voldoende in het tweede dossier.

◆ **M.b.t. inschrijvingsrecht en weigeringen**

**Tabel 38: Toepassing regelgeving inschrijvingsrecht.
Eigen bevraging 2003, 2006, 2007-2008**

	In de meeste scholen van het LOP-werkingsgebied wordt de regelgeving rond het inschrijvingsrecht toegepast			
	Bevraging 2003	Bevraging 2006	Bevraging 0708	
Geen antwoord	0%	0%	1	2%
Helemaal niet akkoord	4%	7%	3	5%
Eerder niet akkoord	17%	41%	17	27%
Eerder wel akkoord	66%	36%	30	48%
Helemaal akkoord	13%	16%	12	19%

In 32% van de LOP's gaven de deskundigen afgelopen schooljaar aan dat in de meeste scholen van hun werkingsgebied de regelgeving rond het inschrijvingsrecht niet werd toegepast (zie tabel 38). T.o.v. de bevraging in 2006 (48% van de LOP's) betekende dit terug een daling, t.o.v. 2003 (21% van de LOP's) nog steeds een toename.

Dat er inspanningen worden geleverd in de LOP's m.b.t. het transparanter maken van het inschrijvingsbeleid van de scholen bewijzen de initiatieven die afgelopen schooljaar werden genomen en de afspraken die werden gemaakt m.b.t. het vrijwillig melden van maximumcapaciteiten en volverklaringen van studierichtingen aan de LOP's (zie tabellen 39 en 40). In schooljaar 2007-2008 werkten al vijf LOP's met het VRINT-systeem dat werd ontwikkeld door de LOP's van Gent en dat de volle leerjaren/studierichtingen in de scholen van de LOP-regio registreert en kenbaar maakt via de website www.lop.be. Vooral CLB's zijn sterk vragende partij naar dit instrument.

**Tabel 39: Afspraken om maximumcapaciteiten te melden aan het LOP.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	3	14%	9	25%	7	19%	5	19%	12	19%
Ja	4	67%	9	43%	13	36%	17	47%	9	33%	26	41%
Neen	2	33%	9	43%	14	39%	12	33%	13	48%	25	40%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

**Tabel 40: Afspraken om volverklaringen te melden aan het LOP.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	3	14%	9	25%	7	19%	5	19%	12	19%
Ja	5	83%	10	48%	17	47%	16	44%	16	59%	32	51%
Neen	1	17%	8	38%	10	28%	13	36%	6	22%	19	30%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

Ook in de voortgangsrapportages van de LOP's lazen we dat steeds meer dagelijkse besturen bereid waren om knelpunten m.b.t. de toepassing van het inschrijvingsrecht te bespreken. We merkten in de verslaggeving ook een groeiende sociale controle op vanuit een betere kennis van het inschrijvingsrecht.

Een aantal LOP's bleef echter aandringen op méér controle op ontoelaatbare praktijken i.v.m. de inschrijvingen. Deze vraag werd o.a. gevoed vanuit de vastgestelde discrepantie in heel wat LOP's tussen het aantal geregistreerde volverklaringen en formele weigeringen.

We registreerden naar het einde van het schooljaar ook een groeiende interesse voor het inschrijvingsrecht bij schooldirecties buiten LOP-gebied; dit naar aanleiding van ontwikkelingen in het kader van de aanmeldingsprocedures (zie 2.3.6).

◆ **M.b.t. inschrijvingsrecht en bemiddelen**

De bemiddelingscel heeft als taak te bemiddelen en bijstand te verlenen in volgende gevallen¹⁷:

- *Op vraag van* de ouders wanneer hun kind in een school werd geweigerd wegens het overschrijden van de capaciteit;
- *Op vraag van* de ouders wanneer hun kind werd geweigerd omdat het in het vorige of het daarvoor voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten;
- *Automatisch bij* een weigering van een nieuw ingeschreven leerling die blijkens een inschrijvingsverslag georiënteerd werd naar een type van buitengewoon onderwijs en waarbij onvoldoende draagkracht werd vastgesteld in de school om tegemoet te komen aan de noden op het vlak van onderwijs, therapie en verzorging van de betreffende leerling;
- *Automatisch bij* een weigering van een leerling die wegens een definitieve uitsluiting in de loop van het schooljaar verandert;
- *Indien de Commissie inzake leerlingenrechten een weigering* gegrond acht en de leerling nog nergens ingeschreven is én de ouders /leerling bemiddelingshulp nodig hebben.

**Tabel 41: Samenstelling bemiddelingscel van het LOP.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)**

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
De bemiddelingscel heeft een vaste samenstelling, waarbij alle leden worden uitgenodigd	2	33%	13	62%	21	58%	18	50%	18	67%	36	57%
De bemiddelingscel heeft een vaste samenstelling, maar niet alle leden worden elke keer allemaal uitgenodigd (de aanwezigheid is gebaseerd op basis van relevantie / vertrouwdeheid met de problematiek)	3	50%	3	14%	1	3%	5	14%	2	7%	7	11%
De bemiddelingscel wordt ad hoc samengesteld op basis van relevantie, waarbij er toch een vaste kern is	1	17%	4	19%	8	22%	6	17%	7	26%	13	21%
De bemiddelingscel wordt case per case ad hoc samengesteld	0	0%	0	0%	1	3%	1	3%	0	0%	1	2%
Geen antwoord	0	0%	1	5%	5	14%	6	17%	0	0%	6	10%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100% ²	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

Een meerderheid van de LOP's (57%) beschikte in schooljaar 2007-2008 over een bemiddelingscel met een vaste samenstelling waar bij een bemiddeling telkens alle leden worden uitgenodigd. Dertig procent van de LOP's werkte met een vaste kern en een aantal vlottende leden. Dit geldt iets meer uitgesproken voor de grootsteden (zie tabel 41).

In vijfenvijftig LOP's (of 87%) was de deskundige ook tevreden met de samenstelling van de bemiddelingscel.

¹⁷ Voor méér toelichting zie ook omzendbrieven BaO/ 2006/01 – Het gelijke onderwijskansenbeleid voor het Basisonderwijs (Publicatiedatum:13/06/2006) en SO/2005/07 – Het gelijke onderwijskansenbeleid voor het Secundair Onderwijs (Publicatiedatum: 25/06/2008).

Tabel 42: Wijze van bemiddelen.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Des- kundige alleen	In over- leg met sleutel- figuren	Informele bemid- deling binnen de afgesproken BMC- samenstelling	Formele zitting van de bemid- delingscel	Niet bemid- deld	Geen antwoord	Totaal aantal LOP's
Weigeringen op basis van capa- citeit	21 33%	12 19%	1 2%	6 10%	13 21%	20 32%	63 -
Weigeringen op basis van eerder definitief uitgesloten op de school	10 16%	6 10%	2 3%	6 10%	20 32%	25 40%	63 -
Weigeringen wegens speciale onderwijsbehoeften (buitenge- woon onderwijs)	9 14%	13 21%	2 3%	9 14%	19 30%	21 33%	63 -
Weigeringen op basis van afspra- ken binnen het LOP (elders uitge- sloten leerlingen) (enkel SO)	3 11%	3 11%	3 11%	8 30%	19 70%	-	27 -
Bemiddelingen binnen ruimere context van het inschrijvingsrecht	16 25%	22 35%	2 3%	6 10%	15 24%	13 21%	63 -
Bemiddelingen in casussen buiten het werkingsgebied van het LOP	18 29%	9 14%	4 6%	0 0%	18 29%	24 38%	63 -

Tegenover dit gegeven staat echter dat in heel wat LOP's geheel niet hoefde bemiddeld te worden: afhankelijk van de verschillende decretale weigeringsgronden in 50 tot 70% van de LOP's (zie tabel 42). Onder bemiddelen verstaan we niet alleen maar het geven van informatie, maar veronderstellen we dat ook verdere stappen werden gezet in het zoeken naar een oplossing. Nogal wat LOP's bemiddelden afgelopen schooljaar echter wel binnen de ruimere context van het inschrijvingsrecht en de hieraan gerelateerde problemen (55% van de LOP's) en ook in casussen buiten het werkingsgebied van het LOP (33%).

Het aantal bemiddelingscellen dat in schooljaar 2007-2008 met een formele zitting samenkwam, blijkt zeer beperkt (10 tot 30% van de LOP's afhankelijk van de weigeringsgrond). De formele zittingen vonden in de meeste LOP's plaats n.a.v. weigeringen op basis van draagkracht wegens speciale onderwijsbehoeften (buitengewoon onderwijs) of draagkracht wegens elders definitief uitgesloten. Toch betrof het ook hier niet méér dan negen (op drieënzestig) en acht (op zevenentwintig) bemiddelingscellen die hiervoor één of meerdere keren samenkwamen.

Opvallend is dat in heel wat LOP's bemiddelingen door de deskundige alleen of met sleutelfiguren buiten de bemiddelingscel werden opgenomen. (zie tabel 42). Informele bemiddelingen met de leden van de bemiddelingscel zonder dat deze in formele zitting vergaderden, kwam maar in een beperkt aantal LOP's voor (in telkens niet méér dan één, twee of maximum vier LOP's afhankelijk van de weigeringsgrond).

2.3.4 Criteria vastleggen voor het weigeren van elders definitief uitgesloten leerlingen

Zoals eerder al aangegeven kunnen scholen van het gewoon secundair onderwijs die behoren tot een LOP tijdens het schooljaar leerlingen weigeren in te schrijven die wegens een definitieve uitsluiting van school veranderen. Zij kunnen deze leerlingen maar weigeren wanneer het LOP vooraf criteria heeft vastgelegd die bepalen wanneer de draagkracht van een school overschreden is. Het LOP moet dus vooraf, los van concrete dossiers, afspraken maken over de principes en procedures die gehanteerd zullen worden om elders definitief uitgesloten leerlingen te weigeren.

Het GOK-decreet bepaalt dat voor het vastleggen van deze criteria minimaal rekening gehouden moet worden met volgende elementen: a) het aantal GOK-leerlingen, b) het aantal leerlingen met een begeleidingsdossier in het kader van problematische afwezigheden en c) het aantal eerder

in de loop van het schooljaar ingeschreven leerlingen die in hetzelfde schooljaar elders werden uitgesloten. Het LOP mag nog bijkomende criteria bepalen als hierover een consensus bestaat binnen het LOP¹⁸.

De aanleiding voor het invoeren van deze weigeringsgrond was de vaststelling dat leerlingen die tijdens het schooljaar werden uitgesloten, vaak in een beperkt aantal scholen terecht kwamen met een ernstige impact op de draagkracht van deze scholen tot gevolg.

In 89% van de LOP's voor het secundair onderwijs werd de mogelijkheid om criteria vast te leggen om elders definitief uitgesloten jongeren te kunnen weigeren, besproken in het LOP. In de groot- en centrumsteden gold dit voor alle LOP's (zie tabel 43). In bijna de helft van de LOP's (46%) leidde dit ook tot afspraken m.b.t. criteria en de procedures of het engagement om dit thema in de toekomst verder op te nemen. In méér dan 1/3 van de LOP's in de centrumsteden en de helft van de andere LOP's (in niet centrum- of grootsteden) leidde dit overleg echter tot geen enkel resultaat of verder engagement (zie tabel 44).

Tabel 43: Criteria voor het weigeren van elders definitief uitgesloten jongeren: ooit formeel besproken. Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=27)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	0	0%	2	15%	2	7%
Ja	3	100%	11	100%	10	77%	24	89%
Neen		0%		0%	1	8%	1	4%
Totaal aantal LOP's	3	100%	11	100%	13	100%	27	100%

Tabel 44: Criteria voor het weigeren van elders definitief uitgesloten jongeren: resultaat. Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=27)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	4	36%	0	0%	4	17%
Ja	3	100%	3	27%	5	50%	11	46%
Neen	0	0%	4	36%	5	50%	9	38%
Totaal aantal LOP's	3	100%	11	100%	13	100%	27	100%

Tabel 45: Criteria voor het weigeren van elders definitief uitgesloten jongeren: criteria. Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=11)

	Ja	Neen	Geen antwoord	Totaal aantal LOP's
Heeft men bovenop de decretaal vastgelegde criteria ook nog andere criteria toegevoegd?	5	3	3	11
Zijn de criteria sinds hun oorspronkelijke goedkeuring nog gewijzigd? (andere criteria, zelfde criteria met nieuwe grenzen, ...)	2	7	2	11

In totaal werden afgelopen schooljaar 17 leerlingen geweigerd die eerder op het schooljaar elders definitief waren uitgesloten:

- 3 leerlingen uit het BVL;
- 6 leerlingen uit 4 BSO;
- 4 leerlingen uit 4 TSO;
- 4 leerlingen uit 6 BSO.

Het gebruik van deze weigeringsgrond bleef m.a.w. nog zeer beperkt. Mogelijk werden de criteria door de LOP's scherp gedefinieerd (weinig scholen komen in aanmerking) of zien nogal wat scholen op tegen de planlast die gepaard gaat met het verantwoorden van deze weigeringen naar het LOP. Weigeren op basis van capaciteit vergt een minder zware procedure, weigeren van deze jongeren zonder enig vorm van formele procedure blijft evenmin een uit te sluiten praktijk.

¹⁸ Voor méér info, zie omzendbrief SO/2005/07 – Het gelijke onderwijskansenbeleid voor het Secundair Onderwijs (Publicatiedatum: 25/06/2008)

2.3.5 Dubbele inschrijvingen

Het behoort ook tot de decretale opdrachten van de LOP's om instrumenten te ontwikkelen om dubbele inschrijvingen te voorkomen. Dubbele inschrijvingen zijn inschrijvingen in twee of meer scholen waarbij men de definitieve keuze soms uitstelt tot het allerlaatste moment.

Tabel 46: Dubbele inschrijvingen: ooit formeel besproken.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	0	0%	8	22%	4	11%	4	15%	8	13%
Ja	5	83%	10	48%	19	53%	17	47%	17	63%	34	54%
Neen	1	17%	11	52%	9	25%	15	42%	6	22%	21	33%
Tot. n LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

In vierendertig LOP's (of 54%) werd de problematiek van de dubbele inschrijvingen ooit formeel geagendeerd; met een duidelijk overwicht van de LOP's voor het secundair onderwijs (63%) en in de grootsteden (83%) (zie tabel 46).

Tabel 47: Dubbele inschrijvingen: resultaat.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=34)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Er zijn al concrete initiatieven genomen of afspraken gemaakt om "dubbele inschrijvingen" te voorkomen	3	60%	1	10%	2	11%	2	12%	4	24%	6	18%
Er zijn nog geen concrete initiatieven genomen of afspraken gemaakt om dubbele inschrijvingen te voorkomen; maar er is wel een afspraak om daar in de toekomst verder rond te denken of aan te werken	0	0%	1	10%	5	26%	5	29%	1	6%	6	18%
Er was geen resultaat	2	40%	8	80%	12	63%	10	59%	12	71%	22	65%
Totaal aantal LOP's	5	100%	10	100%	19	100%	17	100%	17	100%	34	100%

In maar zes LOP's bestonden hierover ook concrete afspraken /initiatieven en in nog eens zes LOP's werd de afspraak gemaakt om hier in de toekomst nog verder rond te denken. In tweeëntwintig LOP's leidde dit overleg echter tot geen concrete resultaten en werden ook geen verdere engagementen opgenomen (zie tabel 47).

In de interne LOP-evaluatie 2004-2006¹⁹ werd al aangegeven dat LOP's bijna niet in staat zijn om dubbele inschrijvingen op een effectieve en efficiënte manier te controleren. Er werd toen al de vraag gesteld of het zinvol was om deze decretale opdracht te behouden.

2.3.6 Afspraken i.v.m. experimenten in het kader van een aanmeldingsprocedure

Naar aanleiding van de jaarlijks wederkerende kampeertoestanden voor sommige scholen – dagen voor het eerste inschrijvingsmoment – werd met het verzameldecreet van 4 juli 2008²⁰ een nieuwe opdracht toegevoegd aan de lijst van decretale opdrachten van de LOP's.

Met dit nieuwe verzameldecreet kunnen scholen die behoren tot een LOP voor de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011, gebruik maken van een experimentele aanmeldingsprocedure. Deze procedure moet ervoor zorgen dat ouders hun kinderen, vooraf aan de inschrijvingsperiode, kunnen aanmelden en een intentie tot inschrijving kenbaar maken. Alvorens scholen met een aanmeldingsprocedure kunnen experimenteren, moet ze wel eerst ter goedkeuring worden voorgelegd

¹⁹ AgODi (2007) Lokale overlegplatforms. Evaluatie werking 2004-2006.

<http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi>

²⁰ Decreet betreffende het onderwijs XVIII, goedgekeurd 4 juli 2008 (B.S. 01-09-08)

aan het LOP. Voor het bepalen van de rangorde bij de aanmeldingen, kunnen andere criteria worden gehanteerd dan de chronologie. Wel gelden voor deze criteria een aantal voorwaarden: ze moeten objectief te rechtvaardigen zijn, in verhouding staan tot de vooropgestelde doelen, de non-discriminatieregels respecteren en verifieerbaar zijn. Geografische criteria kunnen enkel gehanteerd worden in het basisonderwijs.

In het schooljaar 2007-2008 experimenteerde de katholieke scholengemeenschap Leuven al voor een tweede schooljaar op rij met inschrijvingen en aanmeldingsprocedures. De scholengemeenschap ondervond al jaren problemen met dubbele inschrijvingen en dreigende kampeertoestanden. Op basis van een evaluatie van het eerste experimenteerjaar werd het experiment door de minister met één schooljaar verlengd op voorwaarde dat de procedure werd bijgestuurd met het oog op meer transparantie en gelijke behandeling. De procedure bestond erin om de inschrijvingen voor de eerste graad secundair onderwijs te organiseren via een centrale databank en callcenter. Er werd ook een externe evaluatie uitgevoerd van de inschrijvingsprocedure via callcenter voor het schooljaar 2008-2009. De bevindingen uit het rapport waren grotendeels positief, m.u.v. de vaststelling dat voorrang werd gegeven aan kinderen uit basisscholen gelegen op eenzelfde campus als de secundaire scholen. Dit was niet wettelijk.

2.4 Kleuterparticipatie

Het verhogen van de kleuterparticipatie werd via het verzameldecreet van 13 juni 2007²¹ toegevoegd aan de lijst van decretale opdrachten van de LOP's voor het basisonderwijs.

Alle betrokken LOP's voor het basisonderwijs moesten vanaf het schooljaar 2007-2008 (Jaar van de Kleuter) dus werk maken van een verhoging van de kleuterparticipatie in hun werkingsgebied. Hiertoe zochten zij in eerste instantie naar een ruimer draagvlak voor het opzetten van concrete acties m.b.t. kleuterparticipatie. Er werden ook verbindingen gezocht met andere aspecten in het benaderen van gelijke onderwijskansen zoals communicatie naar ouders en inschrijvingsbeleid.

◆ Algemene doelstellingen

Bij het verhogen van de kleuterparticipatie kunnen we twee belangrijke doelstellingen onderscheiden:

- Het sensibiliseren om zo vroeg mogelijk in te stappen in het kleuteronderwijs;
- Ingeschreven kleuters aanmoedigen tot regelmatig schoollopen.

In het Jaar van de Kleuter werkten 28 LOP's rond de eerste doelstelling en 31 LOP's rond de tweede doelstelling. T.o.v. het schooljaar 2006-2007 - waar de thematiek ook al op de agenda stond van 23 LOP's - zagen we een duidelijke evolutie waarbij doelstelling 2 aan belang won.

◆ Vier actiedomeinen

We kunnen vier domeinen onderscheiden waarop LOP's in schooljaar 2007-2008 actief waren:

Actiedomein 1: gegevensverzameling/informatiedoorstroming rond inschrijvingen en aanwezigheid

- 26 LOP's werkten tijdens het Jaar van de Kleuter op dit domein (voordien 12 LOP's) - Het betreft hier o.m. het uitwerken van uniforme methoden voor het registreren van afwezigheden en te laat komen. Bij de opvolging en screening waren heel vaak de zorg+-medewerkers betrokken. Enkele LOP's organiseerden specifieke steekproeven of werkten samen met een lerarenopleiding.

21 Decreet betreffende het onderwijs XVII, goedgekeurd 13 juni 2007 (B.S. 21-08-07).

Enkele LOP's, waaronder Diest en Ronse die al langer werkten rond deze thematiek, stelden een positieve evolutie vast en een opvallend hogere aanwezigheid.

Actiedomein 2: strategieën en acties naar actieve toeleiding en deelname aan het onderwijs opzetten

- 18 LOP's werkten tijdens het Jaar van de Kleuter op dit domein (voordien 11 LOP's) -

Op enkele plaatsen paste dit domein binnen een ruimere actie rond inschrijvingsbeleid. In de meeste LOP's richtte men de aandacht echter in het bijzonder op de voorschoolse periode en meer specifiek naar de partners die daarin actief zijn. Hier werden intermediairs via vorming, uitwisseling, bespreking praktijkvoorbeelden ... vertrouwd gemaakt met het kleuteronderwijs. Enkele LOP's betrokken ook organisaties van minderheden, armen of richtten zich tot welzijnsorganisaties. We stelden een stijgende interesse vast op dit domein.

Actiedomein 3: wegwerken van drempels m.b.t. kleuterparticipatie.

- 13 LOP's werkten tijdens het Jaar van de Kleuter op dit domein (voordien 9 LOP's) -

In tal van LOP's werkte men in dit verband sterk aan de verhoging van ouderbetrokkenheid. Men organiseerde uitwisselingen rond bijvoorbeeld een goed onthaal, betere communicatie, vertel- en speelgoedtassen ... Enkele LOP's hadden ook specifieke projecten naar bijvoorbeeld de Roma toe.

Op dit domein waren de LOP's voorlopig het minst actief, al namen we ook hier een groeiende interesse waar.

Actiedomein 4: sensibiliseringscampagne

- 21 LOP's werkten tijdens het Jaar van de Kleuter op dit domein (voordien 15 LOP's) -

Dit domein was het meest opvallend. In tal van LOP's ontwikkelde men eigen materialen zoals een verjaardagkaartje (voor tweejarigen), folders, brochures, dvd's, onderwijskaarten, banners... In een aantal LOP's was een prentenboek, zoals bijvoorbeeld 'Wannes gaat naar school', hiervoor de rode draad. Enkele LOP's werkten daarenboven een toon- of afsluitmoment uit. De interesse voor deze campagnes was zeer groot. Men werkte er op de meeste plaatsen ook enthousiast aan mee.

Tabel 48: LOP's waarin partners meewerken aan de vier actiedomeinen van kleuterparticipatie. Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=38)

Partners	Domein 1		Domein 2		Domein 3		Domein 4	
OCMW	6	16%	8	21%	5	13%	10	26%
Scholen	26	68%	16	42%	12	32%	21	55%
CLB	23	61%	17	45%	12	32%	20	53%
K&G	14	37%	18	47%	8	21%	16	42%
Lokaal platform kinderopvang	2	5%	6	16%	2	5%	8	21%
Doelgroeporganisaties	5	13%	8	21%	8	21%	13	34%
Netwerk opvoedingsondersteuning	3	8%	6	16%	1	3%	5	13%
Gezinsbond	0	0%	1	3%	0	0%	3	8%
Gemeente/stad	20	53%	16	42%	12	32%	20	53%
Schoolopbouwwerk	10	26%	12	32%	8	21%	15	39%
Andere	5	13%	7	18%	6	16%	7	18%
Totaal aantal LOP's	38	-	38	-	38	-	38	-

Er waren heel wat partners betrokken bij de activiteiten en initiatieven op de vier actiedomeinen van kleuterparticipatie. Dat scholen en CLB's nadrukkelijk betrokken waren, lag voor de hand. Opvallend was toch ook de vele LOP's waarin K&G mee participeerde aan de uitvoering (geen decretaal verplichte partner van het LOP) en de nauwe samenwerking met de stad of gemeente.

Het LOP speelde hier haar troeven als serviceplatform ten volle uit.

◆ **Stappenplan voor gegevensdoorstroming**

In het schooljaar 2007-2008 werd ook een procedure voor de gegevensdoorstroming tussen Vlaamse onderwijsadministratie, Kind en Gezin en de LOP's/gemeenten in de regio's waar geen LOP is, vastgelegd. Hiertoe werd een stappenplan uitgewerkt.

De bijzondere bijdrage van de LOP's aan het Jaar van de Kleuter

Bij de verkiezing van An Van Meerbeek tot Kleuterjuf van het Jaar werd het schooljaar 2007-2008 door Minister Frank Vandenbroucke uitgeroepen tot het Jaar van de Kleuter. Het werk dat dagelijks gepresteerd wordt in het kleuteronderwijs in de kijker stellen stond hierbij centraal. Verder wilde het beleid onder de aandacht brengen hoe belangrijk het is dat ouders hun kinderen tijdig en regelmatig naar de kleuterklas sturen.

In het Jaar van de Kleuter werden heel wat extra middelen toegekend. Het zijn structurele maatregelen die ook na het Jaar van de Kleuter verder lopen.

Zowel de LOP's als de lokale besturen kregen een decretale opdracht inzake het stimuleren van kleuterparticipatie en kunnen de diverse betrokkenen rond de tafel brengen.

Een eerste hoogtepunt van het Jaar van de Kleuter was de startdag ZORG+ in december '07 in Leuven. De POD's (de provinciale ontmoetingsdagen) in april '08 waren een vervolg op die dag, maar hadden een veel ruimere scope. Het Jaar van de Kleuter trok op tournee als het ware. De POD's deden de vijf provincies aan.

De LOP's in het algemeen en de LOP-deskundigen in het bijzonder deden een bijzondere bijdrage aan het Jaar van de Kleuter door het mee organiseren van workshops en sessies op de startdag Zorg+ en de POD's, het meewerken aan tal van publicaties en de ruimere bekendmaking van de initiatieven...

Deel 3: Uitbouw van een lokaal onderwijs (kansen) beleid

3.1 Samenwerking met lokale niet-decretaale partners

In de interne LOP-evaluatie 2004-2006²² werd al aangegeven dat naarmate LOP's een inhoudelijke werking ontplooiën en de intentie hebben om (mee) een belangrijke partner te worden in de uitbouw van een lokaal onderwijs(kansen)beleid, een toenemende samenwerking van LOP's met andere lokale partners en structuren (die niet decretaal lid zijn van het LOP²³) een logisch gevolg zou zijn.

Deze samenwerking kan vorm krijgen door participatie van deze lokale niet-decretaale partners aan initiatieven en overlegstructuren van het LOP. Omgekeerd kan het LOP ook participeren aan andere lokale/regionale samenwerkingsverbanden, overlegorganen, werkgroepen, stuurgroepen e.a. waarvan het zelf niet de initiatiefnemer is maar waarvan de werking eveneens kan worden gekaderd binnen de realisatie van haar opdrachten.

◆ Deelname van lokale niet-decretaale partners aan initiatieven en overlegstructuren van het LOP

In schooljaar 2007-2008 **werkten** LOP's gemiddeld met 2,3 lokale niet-decretaale partners **samen** in werkgroepen en andere overlegmomenten van het LOP (zie tabel 49). Dit gemiddelde lag bij LOP's voor het secundair onderwijs en in de groot- en centrumsteden nog iets hoger.

Tabel 49: Deelname lokale niet-decretaale partners aan werkgroepen en overlegmomenten van het LOP.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Deelname lokale niet-decretaale partners aan werkgroepen, overlegmomenten van het LOP		
	Gemiddelde	Minimum	Maximum
Grootstad	3,5	0	10
Centrumstad	2,7	0	16
Andere	1,8	0	8
BASIS	2,0	0	10
SECUNDAIR	2,6	0	16
Gem. n niet-decretaale partners	2,3	0	16

De lokale niet-decretaale partners die participeerden aan de LOP-werking, waren vooral actief binnen de sectoren sociale dienstverlening (42% van de partners), jeugd (37%), lokaal beleid (21%), vormingswerk (20%) en gezondheidszorg (16%) (zie tabel 50).

Bij een meerderheid van de partners (63%) ging het niet om een occasionele maar structurele samenwerking met het LOP (zie tabel 51).

22 AgODi (2007) Lokale overlegplatforms. Evaluatie werking 2004-2006. <http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi>

23 De gemeenten behoren hier niet toe want zij zijn decretaal lid van het LOP.

Tabel 50: Sectoren waarbinnen de lokale niet-decretaire partners die deelnamen aan werkgroepen en overlegmomenten van het LOP actief waren.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Jeugd	4	19%	13	23%	35	54%	22	31%	30	43%	52	37%
Sport	0	0%	0	0%	1	2%	0	0%	1	1%	1	1%
Vrije tijd	2	10%	6	11%	9	14%	9	13%	8	11%	17	12%
Vormingswerk	4	19%	13	23%	11	17%	13	18%	15	21%	28	20%
Opbouwwerk	4	19%	8	14%	7	11%	12	17%	7	10%	19	13%
Sociale dienstverlening	8	38%	16	29%	35	54%	34	47%	25	36%	59	42%
Gezondheidszorg	6	29%	8	14%	9	14%	15	21%	8	11%	23	16%
Tewerkstelling	3	14%	3	5%	2	3%	1	1%	7	10%	8	6%
Lokaal beleid	5	24%	5	9%	20	31%	17	24%	13	19%	30	21%
NT2	0	0%	1	2%	4	6%	4	6%	1	1%	5	4%
Volwassenenonderwijs	0	0%	5	9%	4	6%	4	6%	5	7%	9	6%
Hoger onderwijs	1	5%	3	5%	0	0%	1	1%	3	4%	4	3%
Geen antwoord	1	5%	5	9%	6	9%	9	13%	3	4%	12	8%
Aantal lokale niet-decretaire partners	21	-	56	-	65	-	72	-	70	-	142	-

Tabel 51: Intensiteit van samenwerking met de lokale niet-decretaire partners die deelnamen aan werkgroepen en overlegmomenten van het LOP.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord		0%	1	2%	6	9%	4	6%	3	4%	7	5%
Occasionele samenwerking	16	76%	10	18%	19	29%	22	31%	23	33%	45	32%
Structurele samenwerking	5	24%	45	80%	40	62%	46	64%	44	63%	90	63%
Aantal lokale niet-decretaire partners	21	100%	56	100%	65	100%	72	100%	70	100%	142	100%

De ondersteuning van lokale niet-decretaire partners bij de **concrete uitvoering van afspraken**, projecten en/of initiatieven van het LOP, was voorlopig nog beperkter. In schooljaar 2007-2008 deed het LOP hiervoor gemiddeld op iets minder dan één lokale niet-decretaire partner een beroep (zie tabel 52). Deze partners waren vooral actief binnen de jeugdsector (31% van de partners), het vormingswerk (31%), het opbouwwerk (20%) en de vrije tijd (19%) (zie tabel 53). Ook hier ging het in meerderheid om structurele (69%) eerder dan om occasionele vormen van samenwerking (24%) (zie tabel 54).

Tabel 52: Ondersteuning van lokale niet-decretaire partners aan de uitvoering van afspraken, projecten, initiatieven van het LOP.
Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Ondersteuning van lokale niet-decretaire partners aan de uitvoering van afspraken, projecten, initiatieven van het LOP...		
	Gemiddelde	Minimum	Maximum
Grootstad	0,2	0	1
Centrumstad	1,5	0	9
Andere	0,6	0	3
BASIS	0,8	0	3
SECUNDAIR	1,0	0	9
Gem. n niet-decretaire partners	0,9	0	9

Tabel 53: Sectoren waarbinnen de lokale niet-decretaale partners die ondersteuning boden aan de afspraken, projecten, initiatieven van het LOP actief waren.

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Jeugd	0	0%	9	28%	8	38%	11	39%	6	23%	17	31%
Sport	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Vrije tijd	0	0%	6	19%	4	19%	8	29%	2	8%	10	19%
Vormingswerk	0	0%	9	28%	8	38%	11	39%	6	23%	17	31%
Opbouwwerk	0	0%	5	16%	6	29%	10	36%	1	4%	11	20%
Sociale dienstverlening	1	100%	12	38%	10	48%	11	39%	12	46%	23	43%
Gezondheidszorg	0	0%	4	13%	1	5%	4	14%	1	4%	5	9%
Tewerkstelling	0	0%	0	0%	1	5%	1	4%	0	0%	1	2%
Lokaal beleid	1	100%	3	9%	5	24%	5	18%	4	15%	9	17%
NT2	0	0%	2	6%	4	19%	4	14%	2	8%	6	11%
Volwassenenonderwijs	0	0%	2	6%	3	14%	3	11%	2	8%	5	9%
Hoger onderwijs	0	0%	1	3%	0	0%	1	4%	0	0%	1	2%
Geen antwoord	0	0%	3	9%	3	14%	3	11%	3	12%	6	11%
Aantal lokale niet-decretaale partners	1	-	32	-	21	-	28	-	26	-	54	-

Tabel 54: Intensiteit van samenwerking met de lokale niet-decretaale partners die ondersteuning boden aan de afspraken, projecten, initiatieven van het LOP.

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord		0%		0%	4	19%	3	11%	1	4%	4	7%
Occasionele samenwerking		0%	8	25%	5	24%	6	21%	7	27%	13	24%
Structurele samenwerking	1	100%	24	75%	12	57%	19	68%	18	69%	37	69%
Aantal lokale niet-decretaale partners	1	100%	32	100%	21	100%	28	100%	26	100%	54	100%

◆ **Deelname LOP aan andere lokale/regionale samenwerkingsverbanden, overlegorganen, werkgroepen, stuurgroepen, initiatieven waarvan het zelf niet de initiatiefnemer is**

In schooljaar 2007-2008 participeerde(n) (gemandateerden vanuit) het LOP ook zelf gemiddeld aan 1,5 lokale of regionale samenwerkingsverbanden, werkgroepen, stuurgroepen en/of initiatieven waarvan het zelf niet de initiatiefnemer was. Deze participatie was iets méér uitgesproken in LOP's voor het secundair onderwijs en in de centrumsteden (zie tabel 55). De initiatiefnemers van deze samenwerkingsverbanden waren (ook hier) vooral actief in de sectoren jeugd (50%), lokaal beleid (49%), sociale dienstverlening (24%), opbouwwerk (14%) en vrije tijd (14%) (zie tabel 56). Het ging opnieuw in meerderheid om structurele vormen van samenwerking (ong. 75% van de lokale/regionale samenwerkingsverbanden, overlegorganen...) (zie tabel 57).

Tabel 55: Deelname LOP aan andere lokale/regionale samenwerkingsverbanden, overlegorganen, werkgroepen, stuurgroepen en/of initiatieven waarvan zelf niet initiatiefnemer.

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Gemiddelde	Minimum	Maximum
Grootstad	1,3	0	6
Centrumstad	1,8	0	6
Andere	1,4	0	8
BASIS	1,1	0	7
SECUNDAIR	2,0	0	8
Totaal	1,5	0	8

Tabel 56: Sectoren waarin lokale/regionale samenwerkingsverbanden, overlegorganen, werkgroepen, stuurgroepen en/of initiatieven waaraan het LOP participeerde, actief waren.

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Jeugd	0	0%	16	42%	32	64%	22	54%	26	47%	48	50%
Sport	0	0%	0	0%	5	10%	3	7%	2	4%	5	5%
Vrije tijd	0	0%	2	5%	11	22%	7	17%	6	11%	13	14%
Vormingswerk	2	25%	6	16%	2	4%	3	7%	7	13%	10	10%
Opbouwwerk	0	0%	7	18%	6	12%	6	15%	7	13%	13	14%
Sociale dienstverlening	0	0%	4	11%	19	38%	8	20%	15	27%	23	24%
Gezondheidszorg	0	0%	1	3%	1	2%	0	0%	2	4%	2	2%
Tewerkstelling	0	0%	4	11%	1	2%	1	2%	4	7%	5	5%
Lokaal beleid	6	75%	15	39%	26	52%	23	56%	24	44%	47	49%
NT2	0	0%	1	3%	2	4%	2	5%	1	2%	3	3%
Volwassenenonderwijs	0	0%	0	0%	2	4%	1	2%	1	2%	2	2%
Hoger onderwijs	0	0%	2	5%	2	4%	2	5%	2	4%	4	4%
Geen antwoord	0	0%	1	3%	8	16%	3	7%	6	11%	9	9%
Tot. aantal lokale initiatieven, overlegorganen,...	8	-	38	-	50	-	41	-	55	-	96	-

Tabel 57: Intensiteit van samenwerking met de lokale/regionale samenwerkingsverbanden, overlegorganen, werkgroepen, stuurgroepen en/of initiatieven waaraan het LOP participeerde.

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord		0%	1	3%	10	20%	5	12%	6	11%	11	11%
Occasionele samenwerking	1	13%		0%	12	24%	7	17%	6	11%	13	14%
Structurele samenwerking	7	88%	37	97%	28	56%	29	71%	43	78%	72	75%
Tot. aantal lokale initiatieven, overlegorganen	8	100%	38	100%	50	100%	41	100%	55	100%	96	100%

3.2 Samenwerking met het flankerend onderwijsbeleid

Sinds de oprichting van de LOP's is er op vele plaatsen ook heel wat verandering gekomen in de rol van de gemeenten t.a.v. onderwijs. Wanneer gemeenten zich aanvankelijk vooral concentreerden op het onderwijs dat ze zelf verstrekten, zijn zij geleidelijk geëvolueerd naar een regierol waarbij meer algemene belangen worden nagestreefd.

Met de goedkeuring van het decreet op het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau (FOB)²⁴ werden belangrijke stappen voorwaarts gezet in het stimuleren van gemeentelijke/stedelijke overheden om hun regiefunctie op te nemen en het overleg en de samenwerking tussen lokaal relevante actoren voor het lokaal onderwijsbeleid (waaronder de LOP's) te faciliteren.

Met het FOB-decreet kregen de LOP's ook een adviesfunctie betreffende de aanvragen van steden en gemeenten voor extra middelen voor onderwijsprojecten.

²⁴ Decreet betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau. Goedkeuringsdatum 30 november 2007, B.S. 11/02/2008.

Tabel 58: Betrokkenheid LOP bij de opmaak van projectvoorstellen waarvoor door de gemeenten subsidies werden aangevraagd in het kader van het lokaal flankerend onderwijsbeleid.

Schooljaar 2007-2008. Eigen bevraging (n=63)

	Grootstad		Centrumstad		Andere		BASIS		SECUNDAIR		Totaal	
Geen antwoord	0	0%	1	5%	7	19%	3	8%	5	19%	8	13%
Betrokken bij alle projectvoorstellen	2	33%	12	57%	22	61%	26	72%	10	37%	36	57%
Betrokken bij enkele projectvoorstellen	2	33%	5	24%	1	3%	3	8%	5	19%	8	13%
Niet betrokken bij de projectvoorstellen	0	0%	3	14%	0	0%	1	3%	2	7%	3	5%
Geen projectvoorstellen ingediend door de gemeente(n) van het LOP	2	33%	0	0%	6	17%	3	8%	5	19%	8	13%
Totaal aantal LOP's	6	100%	21	100%	36	100%	36	100%	27	100%	63	100%

In totaal werden 94% van de LOP's betrokken bij de opmaak van één of meerdere projectaanvragen van de steden/gemeenten gelegen in het werkingsgebied van het LOP. Maar drie LOP's (allemaal in centrumsteden) gaven expliciet te kennen niet bij de opmaak van de projectvoorstellen te zijn betrokken.

De LOP's in de dertien centrumsteden formuleerden allen positieve adviezen over de projectaanvragen uit deze steden. Alle dertien centrumsteden kregen middelen toegewezen; maar één deelproject werd niet weerhouden voor financiering.

Voor dertien van de veertien goedgekeurde FOB-projecten uit de niet-centrumsteden ging het ook telkens om een project dat op het moment van de aanvraag gelegen was binnen het werkingsgebied van een LOP. Ook hier werden er telkens positieve adviezen van de LOP's aan de projectaanvragen toegevoegd. Sinds 1 september 2008 lag ook het veertiende project (Halle) binnen een LOP-werkingsgebied. Acht projecten uit niet-centrumsteden werden - ondanks een positief advies vanuit het LOP - finaal niet geselecteerd.

Om de intensiteit van samenwerking tussen LOP's en steden/gemeenten te beschrijven maken we een onderscheid tussen:

- LOP's in een centrumstad;
- LOP's in een niet-centrumstad met een FOB-project;
- LOP's in een niet-centrumstad zonder een FOB-project;
- LOP's in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

◆ **Samenwerking met lokale besturen m.b.t. uitvoering van LOP-opdrachten in het algemeen**

In LOP's in centrumsteden zagen we afgelopen schooljaar een grote verscheidenheid van samenwerking gaande van "S" tot "XXL":

- Bij de 'light' benadering zagen we vooral activiteiten als het onderhouden van contacten, elkaar informeren, deelnemen aan één werkgroep...;
- Bij de ruimere samenwerking zagen we dat de samenwerking met de stad een essentiële factor was in het bereiken van resultaten: samenwerken aan omgevingsanalyses, samen uitbouwen van netwerken, vaste partner bij acties van het LOP...;
- Of de stad in haar samenwerking zover moet gaan dat ze ook decretale opdrachten van het LOP gaat overnemen, is een andere vraag.

In LOP's in niet-centrumsteden met een FOB-project betekende samenwerken vaak met middelen over de brug komen en helpen bij de realisatie of uitvoering. Op enkele plaatsen was de stad ook mede partner bij het opzetten van initiatieven en projecten. In LOP's in niet-centrumsteden

zonder een FOB-project kwam afgelopen schooljaar samenwerking rond het uitwerken en uitvoeren van projecten ongeveer evenveel aan bod.

In LOP's in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was er een intense samenwerking rond de opmaak van omgevingsanalyses en het uitwerken van materialen.

◆ **Samenwerking met lokale besturen m.b.t. de afstemming onderwijsoverleg en onderwijsbeleid**

Voor LOP's in centrumsteden zagen we dat op een aantal plaatsen het LOP inspiratie vond in het onderwijsplan van de stad of werkte het LOP in een aantal opzichten vraaggestuurd t.a.v. een aantal opdrachten vanuit de stad. Op tal van plaatsen werd de samenwerking LOP-stad vastgelegd in een nota. In enkele centrumsteden beperkte het LOP zich tot de adviesfunctie naar het flankerend onderwijsbeleid.

In LOP's in niet-centrumsteden met een FOB-project werd onder deze noemer vooral of uitsluitend de adviesfunctie naar FOB vermeld; met uitzondering van één stad (Diest) waar onderwijsoverleg en onderwijsbeleid bijna samenvielen in het LOP. In LOP's in niet-centrumsteden zonder een FOB-project was er in enkele steden een opvallende link naar het Lokaal Sociaal Beleid (LSB). Het LSB inspireerde die LOP's.

In LOP's in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest lag de nadruk meer op de concrete samenwerking rond taken en projecten, dan op de afstemming van elkaars beleid.

3.3 Beleidsprioriteiten van de minister

◆ **Spijbelen**

In de studie *'Een sluitende aanpak voor spijbelen en schoolverzuim. Voorstellen voor het Parlement, Februari 2006'* formuleerde de minister 12 acties voor een méér gerichte aanpak van de spijbelproblematiek. Bij volgende acties werd ook gewezen op een mogelijke rol voor de LOP's:

- *Registratie afwezigheden op school* en het LOP als forum voor een goede analyse van deze cijfergegevens in functie van het optimaliseren van het afwezigheidsbeleid en het formuleren van gerichte acties;
- *Leerlingen en ouders nauwer betrekken bij de opvolging van de leerplicht* en het LOP als forum om met onderwijs- en niet-onderwijspartners te werken aan structurele preventie;
- *Projecten op maat bij ernstige problemen* in gedeelde verantwoordelijkheid tussen onderwijs en welzijn en het LOP als forum om trajecten op maat aan jongeren in moeilijkheden op te volgen en te evalueren;
- *Totale en snelle controle op de leerplicht* en het LOP als forum om leerlingen die nergens zijn ingeschreven toe te leiden naar een nieuwe school.

Uit het overzicht van de thema's waarrond werkgroepen afgelopen schooljaar actief waren in de LOP's, kunnen we alvast afleiden dat :

- 21 LOP's (of 33%) actief waren rond spijbelen en schoolverzuim;
- 12 LOP's (of 19%) actief rond time-out;
- 11 LOP's (of 17%) actief rond tuchtmaatregelen en definitieve uitsluitingen;
- 23 LOP's (of 36%) actief rond participatie van specifieke doelgroepen (zie ook eerder tabel 7 in het rapport).

In het schooljaar 2007-2008 werd door AgODi een werkgroep opgericht die via een aantal "pilot"-LOP's wil verkennen op welke wijze deze een toegevoegde waarde kunnen hebben m.b.t. de aanpak van de lokale spijbelproblematiek. In het kader van het aanzetten van scholen tot het voeren

van een kritisch aan/afwezigheidsbeleid werd voor de "pilot"-LOP's een ontwerp van "Spiegel" ontwikkeld op basis van relevante beschikbare gegevens over relatief en absoluut schoolverzuim in de databanken van AgODi. De implementatie gebeurt in het schooljaar 2008-2009.

◆ **Kostenbeheersing**

Met de goedkeuring van het decreet betreffende de studiefinanciering op 8 juni 2007²⁵ - en hiermee samen het verruimen van de schooltoelagen naar het basisonderwijs en versoepelen van de financiële voorwaarden voor het secundair onderwijs - hebben LOP's tal van initiatieven genomen om ouders te sensibiliseren en te ondersteunen bij het aanvragen van een schooltoelage.

In schooljaar 2007-2008 waren in achttien LOP's werkgroepen actief, specifiek rond de thematiek van schooltoelagen. Hierbij liep vooral het pilootproject "*Het S-team van de Gentse LOP's*" in de kijker. In dit project kon men op heel wat vrijwilligers rekenen om ouders te sensibiliseren en hen op verschillende locaties in de stad effectief te assisteren bij het invullen van een aanvraag.

Met de invoering van de maximumfactuur in het basisonderwijs²⁶ en kostenbeheersing in het secundair onderwijs, werden ook tal van initiatieven en acties ontwikkeld om scholen te ondersteunen in het voeren van een kostenbewust beleid. In het schooljaar 2007-2008 waren in tweeëntwintig LOP's werkgroepen actief rond de bredere thematiek van schoolkosten. Het gebruik van codes, charters met afspraken voor scholen e.a. in verband met het omgaan met kosten kreeg een ruimere toepassing. Andere LOP's verkozen dan weer eerder te werken met reflectienota's, actieplannen, stappenplannen, rondetafels... Algemeen konden we in LOP's aandacht noteren voor o.a. kostprijsonderzoek, het in kaart brengen en verspreiden van goede voorbeelden, het werken aan visieontwikkeling op de problematiek, ouderparticipatie, andere sociale tegemoetkomingen, informatieverspreiding en vormende initiatieven. Voorbeelden hiervan zijn o.a. het Charter "Armoede en Onderwijs" van de Brusselse LOP's en de intense samenwerking op dit terrein van verschillende LOP's met "SOS Schulden op School".

25 Decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, 8 juni 2007, BS 19/07/2007.

26 Decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, gewijzigd bij het decreet van 6 juli 2007 (BS 24/08/07).

Deel 4: Samenvatting en aanbevelingen

1 Ontwikkelingen in de samenstelling en werking van de LOP's

1.1 Participatie aan de LOP-werking

In het schooljaar 2007-2008 telde een LOP-werking in een grootstad gemiddeld 154 leden, in een centrumstad 60 leden en in de andere regio's 34 leden. T.o.v. het schooljaar 2006-2007 blijven deze cijfers min of meer stabiel. Bij de onderwijspartners blijven inrichtende machten van scholen en CLB's het moeilijk hebben met het opnemen van hun mandaat (13% tot 50% van de mandaten niet opgenomen); bij de niet-onderwijspartners geldt dit vooral voor de organisaties die werken met vrijwilligers: de organisaties waar armen het woord nemen, de zelforganisaties van etnisch-culturele minderheden maar vooral ook de leerlingenraden en ouderverenigingen (25 tot 76% van de mandaten niet opgenomen).

Tegenover dit gegeven staat dat het aantal officieel **gecoöpteerde partners** door het LOP met 14% was toegenomen t.o.v. het schooljaar 2006-2007.

Toch blijft hiermee het gemiddeld aantal gecoöpteerde partners door het LOP nog ver onder het toegestane aantal partners (2,4 versus maximum 10 toegestane partners). Tweeëntwintig van de zeventig LOP's telden buiten de decretale geledingen echter nog wel minstens één andere organisatie onder hun leden die niet officieel werd gecoöpteerd. Deze LOP's maakten m.a.w. geen gebruik van de mogelijkheid om het lidmaatschap van deze leden decretaal in regel te stellen.

Het gemiddelde aantal vergaderingen van het **plenaire overleg** nam in het schooljaar 2007-2008 verder af (t.o.v. het schooljaar 2006-2007 van 2,2 naar 1,8). In de grootsteden was deze daling het minst uitgesproken. Ook qua aanwezigheid en betrokkenheid registreerden we geen echte kentelingen t.o.v. het schooljaar 2006-2007:

- Bij de *onderwijspartners* waren vooral de directies van CLB's en scholen de meest aanwezige en betrokken partners. Dit neemt niet weg dat de gemiddelde procentuele aanwezigheid van de schooldirecties op de plenaire vergaderingen in het schooljaar 2007-2008 bleef schommelen rond de 60%. Ook naar betrokkenheid (informatie uitwisselen en actief deelnemen aan het overleg en de besluitvorming) zagen we geen nieuwe ontwikkelingen, m.u.v. de inrichtende machten en schoolbesturen. Hun aanwezigheid bleef duidelijk verder afnemen. Afhankelijk van de geleding bedroeg hun gemiddelde procentuele aanwezigheid op deze vergaderingen nog amper 50 tot 20% van hun vertegenwoordigers. Het is onduidelijk op welke manier de inrichtende machten/schoolbesturen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om zich te laten vertegenwoordigen door hun directies.
- Bij de *niet-onderwijspartners* merken we dat de aanwezigheidsproblemen in het schooljaar 2006-2007 ook bleven aanhouden in het schooljaar 2007-2008. Tien van de veertien niet-onderwijspartners slaagden er dat schooljaar niet in om zelfs maar met gemiddeld minstens de helft van hun vertegenwoordigers aanwezig te zijn op deze vergaderingen. Alleen het onderwijsopbouwwerk, de integratiesector, de organisaties waar armen het woord nemen maar

ook de leerlingenraden (waar mandaten opgenomen) konden vergelijkbare aanwezigheidscijfers laten optekenen als de CLB- en schooldirecties.

- Naar betrokkenheid op het overleg stelden we vast dat niet-onderwijspartners - zonder uitzondering - duidelijk lager scoorden dan de onderwijspartners:
 - De meeste onderwijspartners waren in 60 tot 80% van de LOP's betrokken op het plenaire overleg;
 - Bij de best scorende niet-onderwijspartners gold dit ten hoogste in 50% tot 68% van de LOP's.

De participatie aan de **dagelijkse besturen** kende afgelopen schooljaar wel positieve ontwikkelingen:

- Met gemiddeld 13 leden (in de grootsteden tot 26 leden) stelden we ook bij de dagelijkse besturen een lichte daling vast van de vergaderfrequentie (van gemiddeld 4,7 vergaderingen in het schooljaar 2006-2007 naar 4,5 vergaderingen in het schooljaar 2007-2008);
- Hiertegenover staat dat het aantal toegewezen én ook opgenomen mandaten door zowel onderwijs- als niet-onderwijspartners in het dagelijks bestuur was toegenomen;
- Ook de gemiddelde procentuele aanwezigheid van de onderwijspartners op de vergaderingen van het dagelijks bestuur nam toe (voor 13 geledingen) of bleef stabiel (drie geledingen). Geen enkele onderwijspartner zakte nog onder een gemiddelde procentuele aanwezigheid van 50% op deze vergaderingen. Bij de niet-onderwijspartners zagen we de procentuele aanwezigheid alleen verder zakken bij het VCOV, de leerlingenraden en het COC-COV (naar aanwezigheidsgraden van 40 tot 35%). Alle andere geledingen maakten een (kleine) inhaalbeweging. Zes van de veertien niet-onderwijspartners bleven echter aanwezigheidspercentages optekenen beneden de 50%;
- We maakten de inschatting dat de betrokkenheid van bijna alle partners aan het overleg is toegenomen. Dit was vooral uitgesproken bij de onderwijspartners (betrokken in 67 tot 100% van de LOP's, afhankelijk van de onderwijsgeleding). Bij de niet-onderwijspartners zagen we alleen wat terugval bij het onderwijsopbouwwerk, de integratiesector en KOOGO- GO! Ouders.

Een belangrijke parameter voor de dynamiek van een LOP-werking is het aantal actieve **werkgroepen** waarbinnen het inhoudelijke, ondersteunende en beleidsvoorbereidende werk wordt verricht:

- Een LOP telde in het schooljaar 2007-2008 gemiddeld 3,8 werkgroepen. In de LOP's voor het basisonderwijs en de grootsteden bedroeg dit gemiddeld zelfs vier tot bijna zes werkgroepen. Een werkgroep van het LOP vergaderde gemiddeld 3,2 keer met een 11-tal leden waarvan 81% aanwezig was op de vergaderingen.
- De thema's die door deze werkgroepen werden opgenomen, gingen ruimer dan alleen maar omgevingsanalyses, anderstalige nieuwkomers en/of inschrijvingsrecht en -beleid. Zo waren zij onder meer ook actief rond schoolloopbanen en doorstroming, schoolkosten, spijbelen en schoolverzuim, taalbeleid/stimulering en opvoedingsondersteuning.
- In deze werkgroepen noteerden we niet alleen een sterke participatie van CLB- en schooldirecties. Bij de niet-onderwijspartners zagen we evenzeer een sterke participatie van de gemeentebesturen, de integratiesector en het onderwijsopbouwwerk (deelname aan werkgroepen in minstens 45 tot 60% van de LOP's). In één derde van de LOP's engageerden hier ook de zelforganisaties van etnisch-culturele minderheden en de verenigingen waar armen het woord nemen, zich in de werkgroepen. Bij de niet-decretale participanten aan de werkgroepen waren vooral OCMW's en Kind & Gezin sterk vertegenwoordigd (in 1/4 tot 1/3 van de LOP's).

Aanbeveling 1: *Participatiestructuren en -methodieken kritisch evalueren in het licht van de opkomst en betrokkenheid van de leden en bijstellen.*

a) Samenstelling plenaire vergadering

- Syntra, CDO, CDV's en OCMW automatisch lid maken (geen coöptaties);
- Het is interessant te onderzoeken in welke mate het opportuun is om de scholengemeenschappen (via de CODI's) nadrukkelijker te betrekken;
- De meerwaarde van de aanwezigheid van alle directies op de algemene vergadering durven in vraag stellen;
- M.b.t. de geleidingen die hun mandaten onvoldoende kunnen opnemen:
 - De mogelijkheid voor inrichtende machten/schoolbesturen om zich te laten vertegenwoordigen via hun directies, actiever promoten;
 - Bewaken dat het LOP-overleg niet wordt verengd tot een onderwijsoverleg, want daar zijn de voorliggende problematieken te complex voor:
 - Niet-onderwijspartners de mogelijkheid bieden om te werken met lokaal gemandateerden vanuit andere organisaties;
 - Koepelorganisaties die werken met vrijwillige vertegenwoordigers extra ondersteuning geven;
 - LOP's stimuleren om actief op zoek te gaan naar méér niet-onderwijspartners om te coöpteren.

b) Werking en bevoegdheden plenaire vergadering herbekijken in het licht van lage opkomst en beperkte betrokkenheid

Een kritische analyse van de huidige werking en bevoegdheden van de plenaire vergadering in relatie tot de mogelijkheden van andere deelorganen (dagelijkse besturen en werkgroepen) die aan dynamiek winnen, dringt zich op. Het is belangrijk dat deze analyse gebeurt vanuit een gedragen visie op participatie. Betrokkenheid kan ook op andere manieren worden georganiseerd dan via formele zittingen en stemmingen op plenaire vergaderingen.

- Het is belangrijk dat dagelijkse besturen, werkgroepen en/of andere samenwerkingsvormen worden opgezet als structuren om leden méér op hun niveau te laten participeren;
- Hierbij blijft het belangrijk om de samenstelling, werking en bevoegdheden van de verschillende deelorganen duidelijk te omschrijven i.f.v.:
 - Het garanderen van rechtszekerheid voor de individuele leden van het LOP (deelname aan de LOP-werking is een financierings- en subsidiëringsvoorwaarde voor onderwijspartners);
 - Het garanderen van een draagvlak voor de activiteiten die binnen deze deelorganen worden ontwikkeld: belang van mandatering en hieraan gekoppeld verantwoordingsplicht;
- Bij de opzet van deelstructuren is het ook belangrijk om valabele participatie en optimale samenwerking van zowel onderwijs- als niet-onderwijspartners steeds als evaluatiecriterium mee te nemen:
 - Oog voor gebalanceerde besluitvormingsstructuren. Echte partnerschappen kunnen maar functioneren op basis van gelijkwaardigheid;
 - Méér actief gebruik van participatieve vergadermethoden en -technieken: juiste partners rond de tafel brengen, partners aanspreken op aspecten die ook actief staan in hun werking, zoeken naar gemeenschappelijke kwesties die een meerwaarde voor alle partners kunnen creëren...;
 - Méér ad hoc betrokkenheid stimuleren door leden uit te nodigen voor die aspecten van de LOP-werking waar ze ook een actieve inbreng kunnen hebben.
- Méér creatieve procedures gebruiken voor het organiseren van terugkoppeling naar de plenaire vergadering: puur formalisme met hoge afwezigheden tot gevolg, holt het draagvlak uit;

- Ondersteuning bieden aan LOP's om hun huishoudelijke reglementen kritisch door te lichten vanuit de minimale decretale richtlijnen:
 - Heel wat huishoudelijke reglementen dateren van 2002 en werden sindsdien weinig of niet meer geactualiseerd: in welk mate sluiten zij nog aan bij de realiteit?

c) *Oog hebben voor vergaderdruk en afstemming met externe overlegstructuren.*

1.2 Werkingsgebieden

De werkingsgebieden van de LOP's werden vanaf de aanvang van schooljaar 2008-2009 bijgestuurd a.d.h.v. een aantal kwantitatieve criteria en lokaal beargumenteerde vragen.

Aanbeveling 2: *Uitwerking van standaardprocedures voor periodieke bijsturingen van de werkingsgebieden.*

- Nieuwe GOK-tellingen en aanhoudende vragen om bijsturingen van bestaande of oprichting van nieuwe werkingsgebieden, zullen op termijn de uitwerking van een standaardprocedure voor periodieke bijsturingen van prioritaire LOP-regio's en de oprichting van LOP's in niet-prioritaire LOP-regio's noodzakelijk maken;
- Daarmee samenhangend is het aangewezen om ook de mogelijkheden van samenwerkingsverbanden tussen LOP's met mogelijke partners buiten het LOP-gebied in rekening te brengen;
- Bij de opmaak van deze standaardprocedures zal zorgvuldig moeten worden gepolst naar het aanwezige maatschappelijke en beleidsmatige draagvlak. Afstemming met andere intermediaire structuren is een vraag die leeft in het veld.

1.3 Ondersteuning van de LOP-werking

De 70 LOP's (41 voor het basisonderwijs en 29 voor het secundair onderwijs) werden afgelopen schooljaar voorgezeten door 57 voorzitters en ondersteund door 27 LOP-deskundigen. Drieëndertig procent van de LOP's had nog altijd dezelfde voorzitter en éénenzestig procent van de LOP's nog altijd dezelfde LOP-deskundige als bij de start.

◆ Voorzitters

Afgelopen schooljaar werd sterk geïnvesteerd in het optimaliseren van de communicatiestructuren tussen de LOP-voorzitters onderling (horizontaal) en met de centrale overheid (verticaal). De provinciale overlegkernen van LOP-voorzitters werden verder geoptimaliseerd, een delegatie van gemandateerde voorzitters uit deze provinciale overlegkernen kwam trimesterieel samen met AgODi en het kabinet in Brussel en er werd ook een jaarlijkse ontmoeting van de voorzitters met de minister georganiseerd. De LOP-coördinator startte ook met een e-brief op regelmatige tijdstippen met praktische informatie naar de LOP-voorzitters.

Aanbeveling 3: *Verticale overlegstructuren tussen LOP-voorzitters verder versterken en verruimen met horizontaal overleg.*

Hoewel de nieuwe overlegstructuren beginnen te renderen, blijven volgende aandachtspunten belangrijk voor volgende schooljaren:

- Voor een goede werking van de overlegstructuren is het belangrijk dat het provinciaal overleg op regelmatige basis vergadert (éénmaal per trimester) en alle voorzitters een actieve inbreng hebben in de agenda;

- Op termijn is het aangewezen dat de verticale overlegstructuren (provinciaal overleg en overleg met de centrale overheid) worden aangevuld met horizontaal overleg (tussen alle LOP-voorzitters) over onderwerpen die voor hen allen relevant zijn en dat door henzelf wordt georganiseerd. Ondersteuning vanuit de provinciebesturen kan hier een gewaardeerde meerwaarde geven.

◆ **LOP-deskundigen**

De LOP-deskundigen werden in schooljaar 2007-2008 opgevolgd en aangestuurd vanuit de Afdeling Scholen Basisonderwijs en CLB's via:

- Het deskundigenoverleg voorgezeten door de LOP-coördinator en waar vooral items van nieuwe beleidsobjectieven en -regelingen werden geprogrammeerd;
- Een zestal voortgangsrapporten door de LOP-deskundigen opgemaakt voor hun verschillende LOP-werkingen;
- Een vormingsplan dat verder vorm werd gegeven via een bevraging van de individuele en collectieve vormingsnoden;
- Een verdere verfijning van het onthaalprogramma voor nieuwe LOP-deskundigen;
- Het LOP-overleg binnen de Afdeling Scholen Basisonderwijs en CLB's dat de LOP-werking ondersteunt op het vlak van administratie, personeels-, vormings- en financieel beleid en beleidsontwikkelingen opvolgt met weerslag op de LOP-werking;
- Een maandelijks GOK-overleg waaraan naast AgODi ook het departement Onderwijs, de inspectie en het kabinet van de minister van Onderwijs en Vorming participeren en waarin de actuele ontwikkelingen en de implementatie van nieuwe regelgeving in de LOP-werkingen worden opgevolgd en inhoudelijke ondersteuning wordt teruggekoppeld. In dit overleg worden ook nieuwe beleidsvoornemens en beleidslijnen met mogelijke weerslag op de LOP-werking getoetst.

Aanbeveling 4: *Ondersteuningsstructuren naar de LOP-deskundigen voortzetten en verder versterken.*

◆ **Begeleiders diversiteit**

Volgende initiatieven werden genomen om de samenwerking tussen de LOP-deskundigen en de begeleiders diversiteit nog verder te verbeteren:

- Er werd een nieuw concept van regio-overleg "Focus op LOP-werking" opgezet waarbij een concrete LOP-werking wordt toegelicht en reflectiemomenten worden voorzien waarbij deelnemers LOP-deskundigen, begeleiders diversiteit en voorzitters hun ervaringen, bevindingen, mogelijkheden en knelpunten met elkaar kunnen uitwisselen. Tijdens het schooljaar 2007-2008 zetten een achttal LOP's hun deuren op deze wijze open;
- Er werden ook gezamenlijke vormingsdagen georganiseerd voor LOP-voorzitters, -deskundigen en begeleiders diversiteit;
- Er werden tevens afspraken gemaakt met de Vlor om de jaarplannen van de begeleiders diversiteit inhoudelijk beter op te volgen.

Aanbeveling 5: *Intensifiëren van de samenwerking tussen de verschillende partners bij de opzet en uitwerking van de lokale invulling van “Focus op LOP-werking”*

LOP-voorzitters, -deskundigen én begeleiders diversiteit van bij de conceptfase van de “Focus op LOP-werking” actiever laten samenwerken.

1.4 Budgettaire ondersteuning

Elk LOP krijgt jaarlijks een (beperkt) werkingsbudget om de onkosten die eigen zijn aan de lokale werking te dragen (vergaderkosten, verzendingen, organisatie van infodagen, opmaak infofolder...). Sinds 2008 kunnen LOP's ook volledig autonoom beschikken over dit budget; AgODi is alleen maar verantwoordelijk voor een correcte administratieve afhandeling van de gemaakte kosten. Uitgaven worden enkel vanuit een sterk lokaal draagvlak verantwoord.

Naast een jaarlijks werkingsbudget konden afgelopen schooljaar nogal wat LOP's ook een beroep doen op de logistieke ondersteuning van vooral gemeentebesturen (tot 3/4 van de LOP's), maar ook van onderwijs- (1/4 tot 1/3 van de LOP's) en in mindere mate niet-onderwijspartners (1 tot 6 LOP's). Het gaat in eerste instantie om het ter beschikking stellen van vergaderzalen, vervolgens catering, audiovisuele ondersteuning en in mindere mate administratieve ondersteuning. De ondersteuning was meestal gratis of tegen een beperkte toeslag.

Vanaf het schooljaar 2007-2008 werden de door bepaalde LOP's niet-gebruikte budgetten van de LOP's ook gebruikt voor de financiering van projecten die in uitvoering gingen in de loop van het volgende begrotingsjaar maar nog begroot konden worden op het huidige jaar. Het moet gaan om projecten die door het dagelijks bestuur en de plenaire vergadering worden gedragen en kaderen binnen de decretale opdrachten van het LOP. Er werden voor het begrotingsjaar 2007 voor de eerste keer vier projecten goedgekeurd.

Sommige LOP's (vooral in kleinere regio's) blijven vragende partij om het beschikbare budget aan werkingsmiddelen voor de LOP's uit te breiden zodat ook projecten en andere initiatieven voortvloeien uit de inhoudelijke werking, gefinancierd kunnen worden. Momenteel investeren zij veel tijd en energie in het zoeken naar project- en werkingsmiddelen elders. Het niet vinden van gepaste financiering leidt meer dan eens tot ontmoediging in de werking. In andere LOP's werden nauwelijks budgetten besteed.

Aanbeveling 6: *LOP's maximaal ondersteunen in hun zoektocht naar extra werkings- of projectmiddelen.*

- In het licht van de beperkte werkingsmiddelen is het belangrijk om LOP's via inspirerende voorbeelden in andere LOP's, te stimuleren om lokale en andere partners aan te spreken voor logistieke ondersteuning en projectfinanciering;
- Het eigen systeem van niet-gebruikte budgetten voor projectfinanciering in het kader van de LOP-werking permanent evalueren in functie van de nodige bijstellingen.

1.5 Strategische meerjarenplanning en zelfevaluatie

In het schooljaar 2007-2008 werd aan de LOP's voor de eerste maal ook gevraagd om een beleidsplan op te maken voor een periode van drie schooljaren. Naast het feit dat beleidsplannen de informatiedoorstroming en ervaringsuitwisseling van de LOP's met de Vlaamse overheid kunnen helpen versterken, ligt het toch vooral in de opzet om het planmatig en gestructureerd werken van de LOP's te bevorderen en via jaarlijkse voortgangsrapportages hun zelfevaluerend vermogen te versterken.

Om tegemoet te komen aan het procesmatig werken van de LOP's, werd afgezien van een vast format en eerder de voorkeur gegeven aan een checklist van topics die we bij voorkeur aan bod zagen komen in de plannen. Er werd gevraagd om de beleidsplannen op te leveren tegen december 2008. De plannen zullen worden geëvalueerd in de loop van het tweede trimester van het schooljaar 2008-2009.

Aanbeveling 7: *Voorzitters, LOP-deskundigen en begeleiders diversiteit maximaal ondersteunen in de ontwikkeling van inzichten en vaardigheden om het proces van strategische meerjarenplanning en zelfevaluatie te begeleiden met inachtneming van de lokale autonomie, specificiteit en cultuur.*

2 Ontwikkelingen in de wijze waarop LOP's vorm en inhoud geven aan hun decretale opdrachten

2.1 Omgevingsanalyse

Alle LOP's zijn verplicht om een omgevingsanalyse van de gelijke onderwijskansen in hun regio op te maken. Een analyse van deze gegevens moet toelaten knelpunten te detecteren en prioritaire actiepunten te formuleren voor het LOP. Een grondige analyse van de knelpunten en een zorgvuldige diagnose van de situatie moeten zorgen voor een degelijke basis voor weloverwogen en goed onderbouwde acties.

In schooljaar 2007-2008 bogen niet meer dan één op vijf LOP's zich over een actualisering van een periodieke omgevingsanalyse opgemaakt a.d.h.v. een standaardformat. De meeste LOP's (méér dan 2/3) gaven eerder invulling aan deze decretale opdracht via vraaggestuurde analyses op basis van lokaal gedefinieerde noden en probleemstellingen.

Twee op drie LOP's deden een beroep op AgODi voor de gegevenstoelevering. Daarnaast blijken de gemeentebesturen de belangrijkste partners te zijn bij de opmaak van de omgevingsanalyses: in eerste instantie op het vlak van gegevenstoelevering (medewerking in één op drie LOP's) maar toch ook op het vlak van verwerking, analyse en rapportering (in 18% van de LOP's). Onderwijspartners verleenden vooral hun medewerking op het vlak van gegevenstoelevering. Niet-onderwijspartners met vrijwilligers waren weinig of niet betrokken bij de omgevingsanalyses. De betrokkenheid vanuit de andere niet-onderwijspartners kwam vooral vanuit de integratiesector, het onthaalbureau en het schoolopbouwwerk. Maar ook dan registreerden niet méér dan 10% van de LOP's een actieve medewerking vanuit deze hoek.

Een beperkt aantal LOP's stelde zijn omgevingsanalyses ook beschikbaar aan derden (niet-LOP-leden) (17% van de LOP's). Sommige LOP's stelden hun omgevingsanalyse zelfs niet beschikbaar aan al hun leden.

Aanbeveling 8: *Deskundigheidsbevordering en méér ondersteuning betreffende omgevingsanalyse.*

Een meerderheid van de LOP's geeft vorm en inhoud aan zijn omgevingsanalyses via vraaggestuurde analyses rond lokaal gedefinieerde specifieke problemen. Hierdoor dreigen LOP's hun (helikopter-)zicht te verliezen op algemene tendensen en ontwikkelingen binnen het brede domein van de gelijke onderwijskansen binnen hun regio.

- Om LOP's te ondersteunen in het ontwikkelen van een brede kijk op de gelijke onderwijskansen in hun regio, moet worden geëvalueerd of het niet aangewezen is om periodiek aan alle

LOP's een gestandaardiseerde omgevingsanalyse aan te bieden waar - aan de hand van uniforme indicatoren - ontwikkelingen binnen de onderwijskansenthematiek in hun regio in kaart worden gebracht. Het verdient hier vermeld te worden dat het hierbij om een hulpmiddel gaat.

De opmaak van omgevingsanalyses is vandaag de dag nog te zeer een opdracht die door de LOP-voorzitter en de deskundige alleen wordt opgenomen. Vooral het ontbreken van betrokkenheid van zowel onderwijs- als niet-onderwijspartners bij de analyse, verwerking en rapportering van de gegevens, is daarbij opvallend. We komen hier echter tot de kern van de zaak:

- Er moet worden overwogen of geen nieuwe stappen nodig zijn om alle vertegenwoordigers in de LOP's te overtuigen van de waarde van een omgevingsanalyse bij het uittekenen van een stevig onderbouwd kansenbeleid vanuit de LOP's en de bijzondere meerwaarde die ontstaat vanuit een actieve medewerking van de betrokkenen;
- Dit zal parallel moeten gebeuren met het verhogen van de deskundigheid bij dezelfde partners op het vlak van het adequaat leren interpreteren van (de juiste) gegevens, detecteren van de juiste knelpunten en formuleren van de gepaste prioritaire actiepunten. Hier zijn belangrijke taken weggelegd voor de pedagogische begeleiders en begeleiders diversiteit;
- Dit neemt niet weg dat ook verdere investeringen in - en uitbouw van - de professionele ondersteuning en begeleiding van de LOP's bij de opmaak van hun omgevingsanalyse nodig zullen blijven.

Nogal wat LOP's zijn ook sterk vragende partij naar méér en gedetailleerdere gegevens voor de opmaak van hun omgevingsanalyses. Vaak zijn zij nog onvoldoende op de hoogte van welke gegevens men – waar/van wie en onder welke voorwaarden - kan krijgen:

- Méér inspanningen zijn aangewezen om de huidige beschikbare gegevens inclusief ondersteuning vanuit AgODi nog beter bekend te maken bij / toegankelijker te maken voor de LOP's;
- De inspanningen die LOP's leveren om te achterhalen op welke wijze andere partners (zowel binnen als buiten het LOP) kunnen bijdragen aan de volledigheid van de omgevingsanalyses, moeten maximaal ondersteund worden. O.a. door principes, procedures en modellen te expliciteren volgens dewelke relevante gegevens beschikbaar kunnen worden gesteld aan het LOP;
- Nood aan een protocol waarin leden van het LOP zich engageren tot een discretieplicht t.a.v. derden (niet-LOP-leden).

2.2 (Gewezen) anderstalige nieuwkomers

Het behoort evenzeer tot de decretale opdracht van alle LOP's om afspraken te maken over:

- de opvang, toeleiding en begeleiding van anderstalige nieuwkomers (AN) naar het onthaalonderwijs;
- de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers in het regulier onderwijs.

In functie van deze afspraken verzamelden niet meer dan zes op tien LOP's gegevens over de instroom/spreiding van AN naar het onthaalonderwijs en niet meer dan twee op tien LOP's ook gegevens over de doorstroming van (gewezen) AN in het regulier onderwijs.

M.b.t. de **AN** was 40% van de LOP's betrokken bij de organisatie van de concrete opvang, toeleiding en begeleiding van AN naar het onthaalonderwijs (ook 33% van de LOP's die afgelopen schooljaar geen gefinancierde anderstalige nieuwkomers telden in hun werkingsgebied). Maar in een beperkt aantal LOP-werkingsgebieden (nooit méér dan een tiental) bestonden in schooljaar 2007-2008 ook afspraken m.b.t.:

- De ondersteuning van onthaalscholen in hun onthaalopdracht;
- Procedures om AN toe te leiden naar een beperkt aantal onthaalscholen in het basisonderwijs;

- Vervoersproblematiek en bereikbaarheid;
- De wederzijdse taakverdeling tussen verschillende instanties actief op het terrein van de opvang en toeleiding.

Afspraken over **gewezen AN** werden in het eerste schooljaar waarin dit ook een decretale opdracht werd van het LOP, in hooguit een tiental LOP's gemaakt (allemaal LOP's met gefinancierde AN in schooljaar 2007-2008).

Van de zevenentwintig bevroegde LOP's voor het secundair onderwijs, was men in zestien LOP's (of 59%) op de hoogte van de aanstelling van vervolgschoolcoaches in de onthaalscholen, in vijf LOP's waren er geen aangesteld en in nog eens vijf LOP's had men hierop geen zicht. In 44% van de LOP's met een vervolgschoolcoach werden ook stappen gezet door het LOP om de wijze waarop deze nieuwe functies werden ingevuld, in kaart te brengen.

Aanbeveling 9: *Inspanningen betreffende (gewezen) anderstalige nieuwkomers evalueren alvorens activeringsbeleid uit te tekenen*

Nogal wat LOP's ontwikkelden afgelopen schooljaar weinig of geen activiteiten m.b.t. de opvang, toeleiding en begeleiding van AN naar het onthaalonderwijs en de ondersteuning, begeleiding en opvolging van gewezen AN in het regulier onderwijs.

Dit is mogelijk te verklaren vanuit de geringe aanwezigheid van (gewezen) AN in de LOP-regio en het feit dat de decretale opdrachten van de LOP's m.b.t. de gewezen AN nog redelijk nieuw waren (sinds schooljaar 2007-2008 ook een opdracht van het LOP):

- Het méér actief ter beschikking stellen van gegevens vanuit AgODi m.b.t. (gewezen) AN en vervolgschoolcoaches, kan LOP's in elk geval aanzetten om zich actiever te buigen over hun decretale opdracht;
- Een meer diepgaande evaluatie van de redenen voor de geringe activiteit rond deze thematiek is evenzeer aangewezen.

2.3 Inschrijvingsrecht

Méér dan zes op tien LOP's waren afgelopen schooljaar actief rond het ondersteunen van de scholen bij de uittekening van hun inschrijvingsbeleid.

◆ Gemeenschappelijke inschrijvingsperioden

LOP's zijn o.a. bevoegd om afspraken te maken over gemeenschappelijke inschrijvingsperioden voor broers en zussen, GOK- en niet-GOK-leerlingen en "reguliere" leerlingen. Deze gemeenschappelijke inschrijvingsperioden kunnen de transparantie van het inschrijvingsbeleid van scholen naar de ouders/ jongeren helpen verhogen.

In het schooljaar 2007-2008 hadden:

- 27 LOP's een afspraak over een gemeenschappelijke inschrijvingsperiode voor broers en zussen (tien LOP's wilden hier nog verder over denken);
- 3 LOP's een gemeenschappelijke voorrangperiode voor GOK-leerlingen (uitsluitend LOP's voor het basisonderwijs in de grootsteden) (vijf LOP's wilden hier nog verder over denken);

- 5 LOP's een gemeenschappelijke voorrangperiode voor niet-GOK-leerlingen (allen LOP's voor het basisonderwijs waarvan er zich drie situeerden in een grootstad) (zeven LOP's wilden hier nog verder over denken);
- 20 LOP's een gemeenschappelijke inschrijvingsperiode voor "reguliere" leerlingen (acht LOP's wilden hier nog verder over denken).

In een meerderheid van de LOP's moesten de vestigingsplaatsen zich houden aan eenzelfde start- en einddatum voor het inschrijven van de leerlingen (geen gemeenschappelijk tijdsblok dus waarbinnen vestigingsplaatsen nog een eigen begin- en einddatum mochten hanteren).

Aanbeveling 10: *Effecten betreffende gezamenlijke inschrijvingsperioden evalueren alvorens verdere stappen te overwegen.*

LOP's waren vooral succesvol in het installeren van gemeenschappelijke inschrijvingsperioden voor broers en zussen (in 43% van de LOP's) en in mindere mate voor de "reguliere" leerlingen (32% van de LOP's). Het afspreken van gemeenschappelijke voorrangperioden voor GOK- en niet-GOK-leerlingen die scholen in staat moeten stellen een actief inschrijvingsbeleid te voeren, leidde haast uitsluitend tot resultaten in LOP's in de grootsteden. LOP's die niet kwamen tot gezamenlijke afspraken, waren wel vaak vragende partij om gemeenschappelijke inschrijvingsperioden af te spreken op Vlaams niveau. Op deze manier worden ook scholen buiten de LOP-werkingsgebieden gevat door deze afspraken:

- Alvorens LOP's verder te sensibiliseren rond het afspreken van gemeenschappelijke inschrijvingsperioden of te overwegen om afspraken naar het centrale niveau te brengen, effecten van gezamenlijke inschrijvingsperioden in andere LOP-regio's afwachten (*effectevaluatie stimuleren bij de LOP's*);
- Op zoek gaan naar andere instrumenten om scholen aan te zetten tot het voeren van een actief toelatingsbeleid... of LOP's die op eigen initiatief engagementen opnemen om via andere instrumenten werk te maken van een transparanter inschrijvingsbeleid, maximaal ondersteunen (*zie verder melden van maximumcapaciteiten en volverklaringen aan het LOP*).

◆ **Communicatie inschrijvingsbeleid van de scholen**

LOP's kunnen ook afspraken maken m.b.t. het communiceren van het inschrijvingsbeleid van scholen in hun werkingsgebied naar verschillende doelgroepen van ouders en jongeren. Twee- en veertig procent van de LOP's had de afgelopen schooljaren in dit kader afspraken gemaakt / initiatieven genomen m.b.t.:

- Het bekend maken van het inschrijvingsbeleid in het algemeen en/of van individuele scholen in het bijzonder;
- Het communiceren van het inschrijvingsbeleid naar kansengroepen.

Opvallend was dat bij het opzetten van communicatieve acties vooral gemeentebesturen (in 57% van de LOP's), de integratiesector (43%) en het onderwijsopbouwwerk (38%) betrokken waren. Ouderkoepels, verenigingen waar armen het woord nemen en organisaties van etnisch-culturele minderheden - bij uitstek woordvoerders van de beoogde doelgroepen - waren bij deze acties nauwelijks of niet betrokken (in 0 tot minder dan 20% van de LOP's).

Aanbeveling 11: *Motieven verkennen waarom communicatie rond het inschrijvingsbeleid geen prioriteit is en betrekken van woordvoerders van de beoogde doelgroepen.*

Méér dan de helft van de LOP's heeft de afgelopen schooljaren geen concrete initiatieven ontwikkeld op het terrein van het communiceren van het inschrijvingsbeleid naar verschillende doelgroepen van ouders en jongeren. De thematiek werd nochtans in bijna vier op vijf LOP's geagendeerd maar leidde niet tot concrete afspraken of acties.

- Belangrijk om op termijn méér zicht te krijgen op de achterliggende motieven om hierrond geen verdere initiatieven te ontwikkelen.

Opvallend lage betrokkenheid van de organisaties die worden beschouwd als zijnde de woordvoerders van de beoogde doelgroepen van de communicatieve acties:

- Belang van herbekijken participatiestructuren van het LOP in het algemeen (zie ook eerder);
- Optrekken van ondersteuning aan koepelorganisaties die moeten werken met vrijwilligers;
- Bij afwezigheid van vertegenwoordigers vanuit deze organisaties in het LOP, doelgroepen via andere participatiestructuren betrekken bij deze acties.

◆ **Toepassen van het inschrijvingsrecht en bemiddelen bij weigeringen**

Eén derde van de LOP's gaf expliciet aan dat in de meeste scholen uit het werkingsgebied de regelgeving rond het inschrijvingsrecht nog steeds niet werd toegepast.

Dit neemt niet weg dat heel wat LOP's afspraken maakten om het inschrijvingsbeleid van de scholen toch transparanter te maken. Zo werden in 41% van de LOP's spontaan afspraken gemaakt om de maximumcapaciteiten te melden aan het LOP en in nog eens 51% van de LOP's om volverklaringen te melden aan het LOP.

In schooljaar 2007-2008 werkten vijf LOP's met het VRINT-systeem. Dit systeem werd ontwikkeld door de LOP's van Gent. Het registreert de volle leerjaren/studierichtingen in de scholen van de LOP-regio en maakt ze kenbaar en toegankelijk voor een groter publiek via de website www.lop.be. Vooral CLB's blijken sterk vragende partij naar dit instrument.

LOP's werden ook steeds meer bereid gevonden om knelpunten m.b.t. de toepassing van het inschrijvingsrecht te bespreken op hun dagelijkse besturen. Hierbij werd een groeiende sociale controle vanuit een betere kennis van het inschrijvingsrecht vastgesteld.

Een aantal LOP's bleef ook afgelopen schooljaar sterk vragende partij voor méér controle op ontoelaatbare praktijken i.v.m. de inschrijvingen (o.a. vanuit de vastgestelde discrepantie tussen het aantal volverklaringen en officieel geregistreerde weigeringen door het LOP).

Hoewel alle LOP's beschikken over een bemiddelingscel, hebben afgelopen schooljaar heel wat onder hen niet moeten bemiddelen: afhankelijk van de decretale weigeringsgrond hoefden 50 tot 70% van de LOP's niet te bemiddelen. Hiertegenover staat dat 55% van de LOP's wel hebben bemiddeld binnen de bredere context van het inschrijvingsrecht en ook 33% van de LOP's in casussen buiten de LOP-regio. Opvallend was ook dat in nogal wat LOP's de deskundige alleen of met behulp van sleutelfiguren buiten de bemiddelingscel bemiddelde.

Aanbeveling 12: *Ondersteunen van een transparanter inschrijvingsbeleid van de scholen en versterken van LOP-deskundigen in hun bemiddelingsopdrachten.*

- Er moet worden onderzocht op welke manier we de inspanningen van de LOP's om te werken rond meer transparantie betreffende het inschrijvingsbeleid van de scholen, op korte termijn kunnen ondersteunen. ;
- Verder versterken van LOP-deskundigen in de bemiddelingsopdrachten die ze lokaal wordt toegewezen (inhoudelijk / methodisch)...

◆ **Criteria voor het weigeren van elders definitief uitgesloten jongeren**

In bijna de helft van de LOP's voor het secundair onderwijs (46%) werden criteria afgesproken en procedures vastgelegd voor scholen om tijdens het schooljaar elders definitief uitgesloten jongeren te kunnen weigeren (100% van de LOP's in de grootsteden, 27% in de centrumsteden

en 50% in de andere regio's). Toch werden niet méér dan zeventien leerlingen geweigerd op basis van deze weigeringsgrond.

Mogelijk werden de criteria om in aanmerking te kunnen komen voor deze weigeringsgrond door de LOP's scherp gedefinieerd waardoor weinig scholen in aanmerking komen. Ook bijkomende planlast (verantwoording weigering t.a.v. het LOP) kan aan de basis liggen van een (voorlopig) beperkt gebruik van deze procedure. Hierbij dient mee in overweging te worden genomen dat weigeren op basis van capaciteit een minder zware procedure vergt en weigeren zonder enige vorm van formele procedure geen uit te sluiten praktijk blijft.

Aanbeveling 13: *Bewaken van toeleidingsproblemen van elders definitief uitgesloten jongeren.*

- Gegeven dat bij een liberale interpretatie van de opgelegde weigeringscriteria (lage ondergrenzen waardoor heel wat scholen in aanmerking komen):
 - toeleidingsproblemen kunnen ontstaan van elders definitief uitgesloten jongeren naar nieuwe scholen in de eigen LOP-regio;
 - ze ook een druk kunnen veroorzaken in scholen van naburige gemeenten;
 - is het aan te bevelen om het gebruik van deze weigeringsgrond goed te blijven opvolgen.
- In dit verband is het nuttig om ervaringen die binnen de verschillende LOP's met deze procedures werden opgedaan, met elkaar te delen.
- LOP's stimuleren om ook afspraken te maken met de ruimere omgeving.

◆ **Dubbele inschrijvingen**

LOP's kunnen ook instrumenten ontwikkelen om dubbele inschrijvingen te voorkomen. In de interne LOP-evaluatie 2004-2006²⁷ werd al aangegeven dat de LOP's bijna niet in staat zijn om dubbele inschrijvingen op een effectieve en efficiënte wijze te controleren.

In totaal bestonden in schooljaar 2007-2008 in slechts zes LOP's afspraken over en initiatieven m.b.t. het voorkomen van dubbele inschrijvingen.

Aanbeveling 14: *Een grondige aanpassing van de manier waarop de leerlingentellingen gebeuren. Zo kan een transparant en geïntegreerd systeem dubbel inschrijven vermijden en ervoor zorgen dat in het basisonderwijs de versnipperde tellingen in een elektronisch geïntegreerd systeem verlopen.*

◆ **Experimenten in het kader van aanmeldingsprocedures**

Naar aanleiding van de jaarlijks wederkerende kampeertoestanden voor enkele scholen – dagen voor het eerste inschrijvingsmoment – werd met het verzameldecreet van 4 juli 2008²⁸ de mogelijkheid geboden aan scholen die behoren tot een LOP, om voor de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011 te experimenteren met aanmeldingsperioden. Scholen die de komende schooljaren willen experimenteren, moeten hun aanmeldingsprocedure wel ter goedkeuring voorleggen aan het LOP. Binnen AgODi werd een werkgroep opgericht die een draaiboek voorbereidt voor de LOP's om hen te ondersteunen bij de implementatie van de nieuwe regelgeving.

²⁷ AgODi (2007) Lokale overlegplatforms. Evaluatie werking 2004-2006. <http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi>.

²⁸ Decreet betreffende het onderwijs XVIII, goedgekeurd 4 juli 2008 (B.S. 01-09-08).

Aanbeveling 15: *Uitwisseling en vorming rond aanmeldingsprocedures opzetten naar LOP-voorzitters, LOP-deskundigen en begeleiders diversiteit en de evaluatie van aanmeldingsprocedures begeleiden.*

2.4 Kleuterparticipatie

Hoewel het verhogen van de kleuterparticipatie ook voor het Jaar van de Kleuter (schooljaar 2007-2008) al een belangrijk aandachtspunt was in de werking van heel wat LOP's voor het basis-onderwijs (56%), heeft het decretaal maken van deze opdracht de aandacht voor de thematiek wel veralgemeend.

Het werken aan de doelstelling "sensibiliseren om zo vroeg mogelijk in te stappen in het kleuter-onderwijs" verloor in schooljaar 2007-2008 in de LOP's globaal aan terrein ten voordele van het werken rond de doelstelling "ingeschreven kleuters aanmoedigen tot regelmatig schoollopen".

De LOP's waren actief op verschillende domeinen waarbij "gegevensverwerking en informatie-doorstroming" enerzijds en "sensibiliseringscampagnes" anderzijds nog steeds de meest voorkomende waren. "Strategieën en acties naar actieve toeleiding en deelname aan het onderwijs opzetten" en "het wegwerken van drempels m.b.t. kleuterparticipatie" wonnen echter ook aan betekenis.

Aanbeveling 16: *Aandacht voor zelfevaluatie en effectmeting van de opgezette acties rond kleuterparticipatie.*

- Een belangrijk aandachtspunt voor de komende schooljaren is LOP's ook te ondersteunen in het evalueren van de effecten van de verschillende acties die door hen werden opgezet. Enkele voorlopers kunnen hier alvast inspireren (o.a. LOP Diest en LOP Ronse);
- Volharding in de inspanningen om te registreren.
- Actieve betrokkenheid vanuit een breed maatschappelijk veld verder activeren.

3 Uitbouw van een lokaal onderwijs (kansen) beleid

Naarmate LOP's hun inhoudelijke werking verder ontplooiën en een partner van betekenis willen worden in de uitbouw van een lokaal onderwijs(kansen)beleid, zal een toenemende samenwerking van LOP's met andere lokale partners en structuren die niet (noodzakelijk) decretaal lid zijn van het LOP, een logisch gevolg zijn.

M.b.t. de **inhoudelijke werking** konden we alvast noteren dat heel wat LOP's afgelopen schooljaar spontaan tal van initiatieven ontwikkelden rond spijbelen/schoolverzuim en kostenbeheersing; twee beleidsprioriteiten van de minister die echter geen decretaal verplichte opdrachten waren van de LOP's. We zien ook andere thema's opduiken zoals taalstimulering, opvoedingsondersteuning, schoolloopbanen...

Naar **lokale inbedding** stelden we vast dat LOP's in schooljaar 2007-2008 gemiddeld met 2,3 lokale niet-decretaale partners samenwerkten in werkgroepen en andere overlegstructuren van het LOP. Bij twee op drie van deze partners ging het niet om occasionele maar structurele vormen van samenwerking. Ondersteuning vanuit deze partners bij de uitvoering van concrete LOP-afspraken, projecten of initiatieven was beperkter (gemiddeld iets minder dan één partner per LOP). Participatie van het LOP aan andere lokale/regionale samenwerkingsverbanden, overlegorganen, werkgroepen... bleef beperkt tot gemiddeld 1,5 initiatieven. De meeste lokale niet-decretaale partners waren actief in de sectoren jeugd, lokaal beleid, sociale dienstverlening, opbouwwerk, vormingswerk en vrije tijd.

Heel wat LOP's vonden in de **gemeentebesturen** in schooljaar 2007-2008 een actieve partner voor hun werkgroepen en omgevingsanalyses en kregen van hen ook heel wat logistieke ondersteuning. In het kader van het flankerend onderwijsbeleid werden méér dan negen op tien LOP's betrokken bij de opmaak van één of meerdere projectaanvragen vanuit de gemeenten/steden gelegen in hun werkingsgebied. Alle aanvragen voor onderwijsprojecten vanuit de steden en gemeenten werden afgelopen schooljaar positief geadviseerd vanuit het LOP.

De samenwerking tussen het LOP en de steden/gemeenten drukte zich in de centrumsteden iets sterker uit in de afstemming van elkaars beleid; in de kleinere steden en gemeenten daarentegen iets meer in termen van ondersteuning bij de uitwerking en uitvoering van projecten. De samenwerking LOP - Vlaamse Gemeenschapscommissie was intens maar in hoofdzaak gericht op de uitvoering van taken en projecten.

Met het in werking treden van het flankerend onderwijsbeleid werden belangrijke stappen gezet om de gemeentelijke/stedelijke overheden te stimuleren hun regiefunctie op te nemen en om overleg en samenwerking tussen lokaal relevante actoren (waaronder het LOP) te faciliteren. Zowel aan de lokale overheden als aan de LOP's werd gevraagd om in hun respectieve onderwijs- en beleidsplannen expliciet aan te geven op welke wijze ze in de toekomst met elkaar zouden samenwerken.

Aanbeveling 17: Netwerken verder uitbouwen.

Samenwerking met partners uit verschillende sectoren is nodig om de vaak complexe uitdagingen van de regio's betreffende gelijke onderwijskansen aan te pakken. In functie van deze samenwerking is het belangrijk dat LOP's netwerken uitbouwen met andere belangrijke stakeholders voor deze thematiek.

- LOP's moeten vaardigheden ontwikkelen om netwerken uit te bouwen en relevante partners over de brug te krijgen om mee te werken aan de doelstellingen en projecten van het LOP. Alleen op deze manier kunnen zij aan slagkracht winnen;
- Hierbij is het belangrijk om subsidiair te werken aan andere belangrijke stakeholders in de regio en win-winsituaties maximaal op te sporen en te benutten;
- Ook vaardigheden ontwikkelen om netwerken te onderhouden: vertrouwen winnen, enthousiasme opwekken, prikkelende vragen stellen ... doelen en beoogde resultaten niet uit het oog verliezen, voeling houden met de partners;
- Belangrijk om LOP's die hun opdrachten ruimer invullen, te wijzen op het belang van afstemming en goede afspraken met andere partners en structuren actief op hetzelfde terrein en dit met respect voor éénieders expertise (en autonomie). We denken hier in het bijzonder aan initiatieven op het pedagogische/didactische terrein dat bij uitstek behoort tot de autonomie van de scholen;
- Het is aangewezen om ontwikkelingen en afspraken op dit vlak intensief te blijven opvolgen in functie van de nodige ondersteuning en bijsturingen.

